

BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLET

HOSSZÚ TÁVÚ KERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

INTÉZKEDÉSI TERV

2009. november

Ecorys Magyarország Kft
1114. Budapest, Kemenes u. 6
Tel.: +36-1-266-2482
Fax: +36-1-317-2091
www.ecorys.hu / info@ecorys.hu

TARTALOMJEGYZÉK

I.) BEVEZETÉS	3
II.) MÓDSZERTAN	4
II.1. Időtávlat, célok	4
II.2. Tervek egymásra épülése.....	5
II.2.1. Eseménynaptár	6
II.3. Kerületi SWOT analízisre épülő elemzés.....	7
II.3.1. Fejlődést befolyásoló nemzetközi trendek	9
II.4. Jövőkép.....	10
II.4.1. Célhierarchia rendszer.....	11
II.4.2. Értékválasztás.....	12
III.) KONCEPCIÓ	14
III.1. Választott fejlődési forgatókönyv – a Dinamikus fejlődés a konszolidáció eszközeivel.....	14
III.2. Célhierarchia rendszer stratégia alapelvei	16
A.) Gazdaságfejlesztés	16
B.) Társadalmi innováció	19
C.) Térszerkezet kiegyensúlyozása	21
IV.) INTÉZKEDÉSI JAVASLAT	25
VI.1. Javaslat	25
VI.2. Megvalósíthatóság	29
A.) Gazdaságfejlesztés	29
B.) Társadalmi innováció	36
C.) Térszerkezet.....	41
Fogalomtár	48
Mellékletek.....	51
Lakossági Kérdőív értékelés	52
Összegzés	63
ORIENTÁCIÓS BESZÁMOLÓ - kivonat	64

I.) BEVEZETÉS

Bp. Főváros XV. kerület Önkormányzata, a kerület hosszú távú Fejlesztési Konceptiójának elkészítésével bízta meg az Ecorys Magyarország Kft-t. A munka indításakor a tervezés időtávlata hosszú távban, mintegy 15-20 évre szóló intervallumban került rögzítésre. A munka célkitűzése szerint az Önkormányzat koordinálásával, a kerület életében jelentős szerepet játszó partnerekkel együttműködve készül el a kerület fejlesztését megalapozó dokumentum.

Ez a dokumentum a kerület hosszú távú fejlesztési **Konceptiója**, amely egyben egy, az operatív cselekvést és továbblépést segítő Intézkedési Tervet is tartalmaz.

Budapest XV. kerületének a közeljövőben az egyik legfontosabb feladata: a lakosok életmódjának, a társadalom működésének és a beavatkozások, fejlesztések környezetének, azaz a kerületfejlődés stratégiájának meghatározása.

A feladat végrehajtásához szükség van a kerület „szellemi koncentrációjának” megteremtésére, a közösség bevonására, egy konstruktív és folyamatosan együttműködő légkör kialakítására, ezáltal a motiválás és a partnerség kiépítésére. Ha létre akarunk hozni egy olyan a jövőt, amely mindenki számára elfogadható és kedvelhető, akkor a kerület irányításának biztosítania kell, hogy az emberek részt vehessenek a tervezésben és rálátásuk legyen a közösség jövőjére. Amennyiben a lakosok céljai nem esnek egybe a kerület vezetése által kitűzött célokkal, vagy a megvalósulás dinamikája lényegesen különbözik, akkor az irányítás által felmutatott célt, stratégiát módosítani kell.

Éppen ezért a koncepciókészítés, kerületfejlesztési stratégia kidolgozása során széleskörű nyilvánossági munka keretében (helyi lakosság, gazdasági élet szereplőinek, civil szervezetek képviselőinek bevonásával) került sor Budapest XV. kerület jövőbeli fejlődési irányainak megalapozására.

Az eddigi munkaszakaszok során (Mozgósítás, Diagnózis, Szakértői Diagnózis, valamint az intézkedési tervet megelőző, megalapozó integrált városfejlesztési stratégiai és akcióterületi tervek) a kerületfejlesztés átfogó céljainak és a várospolitikai alapelveinek a meghatározására, felvázolására került sor, amelyek elérése és alkalmazása hosszú távon jelent megoldást a kerület irányítói és használói számára.

II.2.1. fejezetben található eseménynaptár részletesen bemutatja a szereplőkkel közösen meghatározott célok alapján a stratégiai programok és intézkedési javaslatok egyeztetési és döntéshozási folyamatát, melynek során a társadalmi párbeszéd mellett fontos szerepet kapott a szakértői és a politikai kommunikációs és értékválasztás. Mindezek alapján látható, hogy a kerület hosszú távú fejlesztési koncepciója egy közel egyéves folyamatnak az eredményeként születhetett meg.

A koncepciókészítési munka utolsó fázisához érkezve meghatározásra került egy olyan Intézkedési Terv, melynek keretében meghatározására kerültek az átfogó és egyes vonatkozásokban speciális célok megvalósításához szükséges lépések, feladatok, konkrét cselekedetek.

Ez a leegyszerűsítően alapuló rendszer alkalmas arra, hogy a többszintű egyeztetéseken elhangzott számtalan szerteágazó elképzelést beillessze a kerületfejlesztés általánosabb összefüggéseibe, másrészt a megfogalmazott elemek alapján információt szolgáltatson az irányítók számára, hogy mely típusú programokhoz lenne célszerű csatlakozni, mely projekteket, akciókat kellene bevezetni a közeljövőben, a koncepcióban megfogalmazott célok és Budapest XV. kerület kívánatos jövője mielőbbi elérése érdekében.

II.) MÓDSZERTAN

II.1. Időtávtat, célok

A HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL ÉS INTÉZKEDÉSI TERVVEL SZEMBENI ELVÁRÁSOK

legyen

Együttműködő	<ul style="list-style-type: none"> Fejezze ki a közösség, a térség lakóinak akaratát Tükrözze a kommunikáció eredményeit, az elhatározásokat jelezze vissza
Elfogadható	<ul style="list-style-type: none"> Legyen a fejlesztés szereplőinek érdekei szerint való Legyen a döntéshozók és a megvalósítás szereplőinek kockázata minimális
Reális	<ul style="list-style-type: none"> Aknázza ki a lehető legjobban az adottságokat és a környezeti tendenciákat A fejlődési pálya építsen a térség folyamataira, legyen innováló, megújító
Kölcsönhatáson alapuló	<ul style="list-style-type: none"> Fejtsen ki lehető legerősebb fejlesztő hatást a fejlődés elemi összetevői közötti kapcsolatrendszerben
Megvalósítható	<ul style="list-style-type: none"> Számoljon a külső tényezők lehetőségeivel, befolyásolhatóságával, a térségnek és szereplőinek korlátaival, eszközeivel

A hosszú távú kerületfejlesztési koncepció és Intézkedési Terv;

- választási ciklustól, pártpolitikától független
- kijelöli a kerületfejlesztés főbb irányait, megalapozza és befolyásolja a szakpolitikai döntéseket
- felvázolja a jövőkép eléréséhez szükséges beavatkozási pontokat, szakpolitikai intézkedési rendszert
- megalapozza a kerületfejlesztés társadalmi támogatottságát, a párbeszéd fórumait és a partnerséget
- meghatározza a választott jövőkép eléréséhez szükséges programelemeket

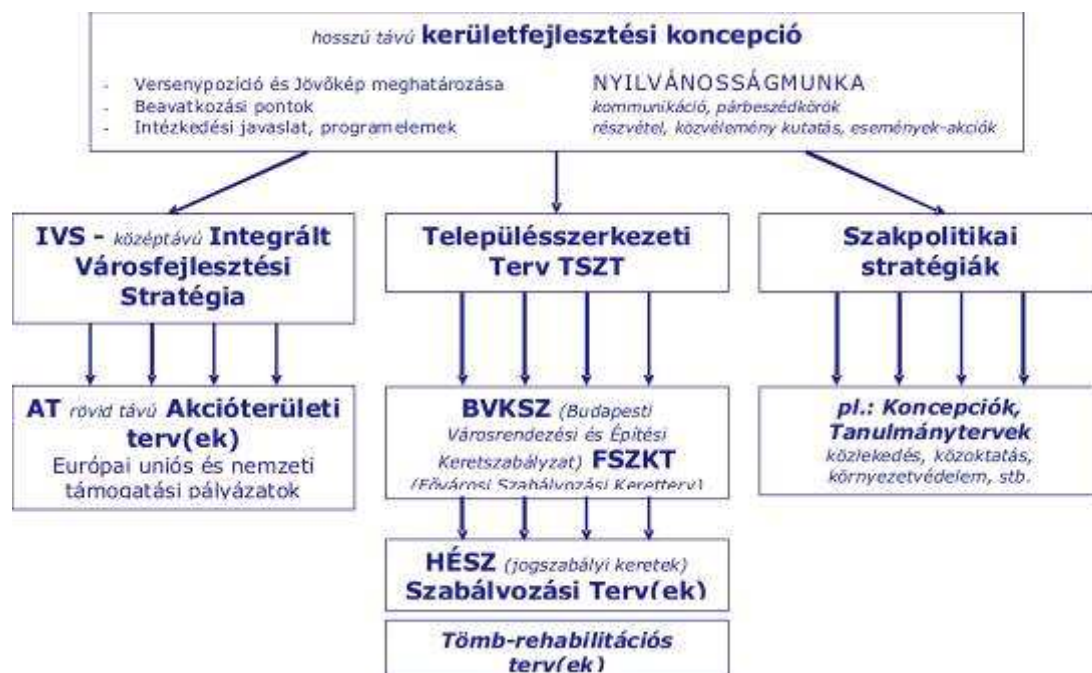
Településfejlesztési koncepció felépítése

- diagnózis – helyzetértékelés, Párbeszéd körök¹ megtartása – problémák, értékek feltárása
- jövőkép megalkotása, úgynevezett Párbeszéd Körök alkalmával a kerület lakói, civil szervezetek, helyi gazdaság képviselő, intézmények részvételével, bevonásával
- forгатókönyvek – jövőkép elérését támogató lehetőségek és akadályozó veszélyek bekövetkezése esetén milyen irányba változik az elérendő jövőkép
- Intézkedési Terv elkészítése

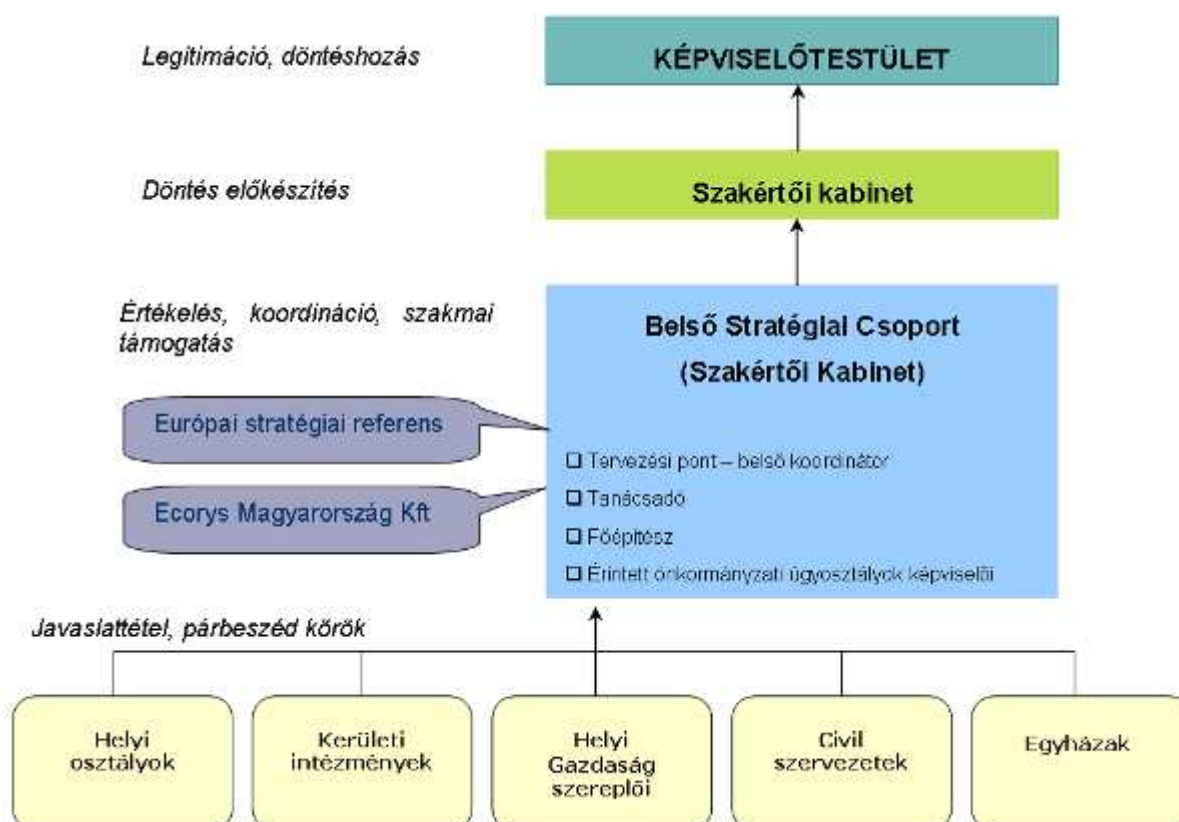
adottságok + igények (külső/belső) → fejlesztési koncepció

¹ Párbeszéd körök – a civil, intézményi, gazdasági és közszféra szereplői között a javaslatok megfogalmazására, vélemények, észrevételek megvitatására alkalmas fórumok

II.2. Tervek egymásra épülése

Kommunikációs rendszer

II.2.1. Eseménynaptár

DÁTUM	ESEMÉNY
	KONCEPCIÓ
2008. szeptember 29.	KTV interjú
2008. október 13.	Cikk, honlapon, kérdőív (Megkezdődött a hosszú távú Kerületfejlesztési Konceptió kidolgozása)
2008. október 22.	Szakértői kabinet 1. ülés
2008. október 30.	Egyeztetés a megbízott főépítésszel
2008. november 10.	Párbeszédkör - egyházak
2008. november 11.	Párbeszédkör - intézmények
2008. november 17.	Párbeszédkör - Civil szervezetek
2008. november 24.	Párbeszédkör - Vállalkozói Tea-délután
2008. november 27.	Párbeszédkör - Kisvállalkozók Párbeszéd Kör
2009. március 11.	Tájékoztató polgármester, alpolgármester
2009. március 18.	tájékoztatás – Gyurcsánszky alpolgármester úr
2009. március 19.	Szakértői kabinet 2. ülés
2009. március 23.	Újságcikk megjelenés: Városházi napló – Kerületfejlesztési Melléklet 1.
2009. március 31.	Pártközi egyeztetés
2009. április 07.	Civil Fórum
2009. április 21.	Újságcikk megjelenés: Önkormányzati honlap: Hosszú távú kerületfejlesztési koncepció - Szakértői Diagnózis
2009. május 01.	Majális – koncepció bemutatása, vélemény gyűjtés
2009. május 27.	Képviselőtestületi ülés, Értékválasztás (319/2009. (V.27.) ök. határozat)
2009. június 10.	Közmeghallgatás
2009. július	Kerületfejlesztési Konceptió és Intézkedési Terv véleményezési dokumentáció leszállítása
2009. szeptember-október	Hivatalon belüli és Szakértői Kabinet általi véleményezés, észrevételek átvezetése
2009. október	Minisztériumi egyeztetés, végleges dokumentáció elkészítése

II.3. Kerületi SWOT analízisre épülő elemzés

ADOTTSÁGOK, ÉPÍTŐKÖVEK	AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐK, PROBLÉMÁK	A STRATÉGIÁBAN KITŰZÖTT CÉLOK
Gazdaságfejlesztés - Fekvés – Külső kapcsolatok		
<ul style="list-style-type: none"> Autópályák közelsége, jó megközelíthetőség Gazdasági telephelyek számára megfelelő infrastrukturális adottságok (közlekedés és közmű) Növekvő vállalozási sűrűség 4 ipartelep Fejlesztési (tartalék) területek megléte Kiskereskedelmi üzletek számának növekedése 	<ul style="list-style-type: none"> Humán tőke adottságok, képzettség Intézményhálózat nem megfelelő állapota, kevés a személyi állomány Kistermelők – nem megfelelő agglomerációs kapcsolat Magas minőségi gazdasági környezet hiánya 	<p>Infrastrukturális adottságokra építve / Északkeleti Kapu, gazdasági központok erősítése</p> <p>Eddigi prioritások:</p> <ul style="list-style-type: none"> Logisztika Kereskedelem, szolgáltatás
Közlekedés, belső kapcsolatok		
<ul style="list-style-type: none"> Autópályák csomópontja M0 – V. sz. Helsinki folyosóként jelölt M3 autópálya, Trieszt – Ljubljana – Budapest – Kijev forgalmi folyosó része Kötőtpályás rendszerrel jól ellátott és feltárt Tömegközlekedési hálózattal a nagyobb budapesti csomópontok 10-20 percen belül elérhetők 	<ul style="list-style-type: none"> Jelentős az átmenő tranzitforgalom Magas a nagy forgalomból származó környezetterhelés Kerékpárút-hálózat kiépítetlensége Közterületek rossz állapota Metró lobby – Zugló összefogás nem jön létre 	<p>Eddigi prioritások:</p> <ul style="list-style-type: none"> M3 zajvédő fal P+R

ADOTTSÁGOK, ÉPÍTŐKÖVEK	AKADÁLYOZÓ PROBLÉMÁK	A STRATÉGIÁBAN KITŰZÖTT CÉLOK
Társadalom, humán infrastruktúra		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Csökkenő elvándorlás ▪ Magas gyermeklétszám ▪ Jó gyermekintézményi ellátottság ▪ Magas a munkaképes korúak aránya ▪ Tercier szektorhoz tartozó ágakban foglalkoztatottak számának növekedése ▪ Kiemelkedő a szállításban, ingatlanügyletekben és gazdasági szolgáltatásokban foglalkoztatottak aránya 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jellemzően alvóvárosi lét ▪ Kulturális sokszínűség, elfogadottság hiánya ▪ A népességszám és rosszabb szociális helyzetűek egyenlőtlen eloszlása (Újpalota lakótelepi részen koncentráció) ▪ Folyamatos népességcsökkenés ▪ Budapesti átlaghoz képest alacsonyabb iskolázottsági szint 	<p>Eddigi prioritások:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ helyi igények kielégítése; közigazgatás, intézményi szolgáltatás
Kerületi környezet, életminőség		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Kertvárosias” környezet (magas zöldfelületi arány) ▪ Kerületi adminisztratív alközpontok jelenléte ▪ Potenciális rekreációs területek (patakok, tó), nagy zöldfelületi arány ▪ A helyi gyermek- és ifjúsági sport, a családi sport, a tömeges sportrendezvények támogatása ▪ Viszonylag jó alap infrastruktúrával (közlekedés és közmű) rendelkező lakókörnyezet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabadidő – zöldfelületek jelenlegi állapota ▪ Közösségi élet hiánya ▪ Identitástudat hiánya ▪ Közösségi terek-helyek állapota ▪ Valódi/működő és specifikus kerületi alközpontok hiánya ▪ Zöldfelületek rossz állapota ▪ Lakótelepeken a lakók elidegenedése 	<p>Eddigi prioritások:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kerület-központ, főutca-fejlesztés, alközpontok adottságai, kínálati lehetőségei ▪ Zöldterületek minőségjavítása <p>Akcióterületek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Újpalota szociális város-rehabilitáció (panel felújítás) ▪ Városközpont funkcióbővítés

II.3.1. Fejlődést befolyásoló nemzetközi trendek

GLOBALIS, BUDAPESTI ÉS HELYI (KERÜLETI) KIHÍVÁSOK Keresleti trendek, elvárások	A KERÜLET KILÁTÁSAI – PROGRAMJAVASLATOK, FEJLESZTÉSI PROJEKT JAVASLATOK Kínálati lehetőségek
Gazdaságfejlesztés - Innováció	
<p>Új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Közlekedési csomópontok felértékelődése (logisztikai központok, hipermarketek terjedése) ▪ Gazdasági területek decentralizációja ▪ Belső volt ipar területek helyén nagyméretű, szennyezett barnamezős területek megjelenése ▪ Városi térségek nemzetközi szinten versenyeznek, városmarketing kiemelt szerephez jut 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabad gazdasági területek tudatos fejlesztése, kiejánlása ▪ Belső mozaikos struktúra rendezése (volt növényolajgyár) ▪ Szennyezett területek kármentesítése ▪ Nemzetközi versenyben az infrastrukturális adottságok kihasználása (M0 – M3 csomópont, vasútvonalak repülőtér)
Közlekedés, belső kapcsolatok	
<p>Új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Községi terek – közlekedési területek konfliktusa ▪ Belső elérések javítása, kerékpárút hálózat fejlesztés, tömegközlekedés fejlesztése (P+R – tömegközlekedés, metró, elővárosi vasút) ▪ Motorizáció fejlődése – közlekedési torlódások, környezetterhelés növekedés 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jó tömegközlekedési alap-adottságok, bővítés, fejlesztés lehetőségei ▪ Elővárosi vasút fejlesztési lehetősége ▪ Zuglóval együttműködés M4 metró vonal bővítése érdekében (lobby) ▪ Kerékpár út fejlesztés ▪ Átmenő forgalommal terhelt útvonalak mentén közlekedésből származó terhelés, konfliktusok csökkentése
Társadalom, humán infrastruktúra	
<p>Új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szociális hálózat visszaszorulása, munkanélküliség növekedése ▪ Eltartottak számának növekedése (nyugdíjas korosztálya) ▪ Az állam és a közösségi szektor szerepvállalásának változása – szolgáltató szemlélet növekedése ▪ Fogyasztói társadalom – bevásárló központok terjedése (hulladék mennyiségének növekedése) ▪ Információs társadalom – személyes kontaktus, társadalmi kontrol csökken ▪ Fővárosi, valamint regionális vonzás és kiszolgálás (oktatásfejlesztés, átképzések) 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat, intézmények szolgáltató szemlélete ▪ Bevásárló központok terjedésének tudatos kezelése ▪ Szelektív gyűjtés támogatása, minél több hulladék újrahasznosítása ▪ Elidegenedés kezelése – identitás fejlesztése ▪ Speciális nevelés és oktatás területén továbbképzések ▪ Fejlett oktatási és szociális ellátó intézmények hálózata adta lehetőségek kihasználása ▪ Kisebbség integrációja

GLOBÁLIS, BUDAPESTI ÉS HELYI (KERÜLETI) KIHÍVÁSOK Keresleti trendek-elvárások	KERÜLET KILÁTÁSAI – PROGRAM JAVASLATOK, FEJLESZTÉSI PROJEKT JAVASLATOK Kínálati lehetőségek
Kerületi környezet, életminőség	
<p>Új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Az Urbanizációs folyamatban a városi zöldfelületek/területek átalakulása, csökkenése ▪ Egészséges élet iránti igény megjelenése ▪ Természet – természet közeli területek felértékelődése ▪ Környezetvédelem globalizálódása (Natura 2000) 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zöldfelületek/területek fejlesztése, megőrzése ▪ Szabadidő, sport és rekreáció helyszíneinek megteremtése ▪ Zöldterületi, környezeti adottságok fejlesztése ▪ Természeti értékek piaci értékesítése (tanösvény, kalandpark, egyéb szabadidő eltöltési lehetőségek) ▪ Nemzetközi környezetvédelmi előírások figyelembevétele a fejlesztések során

II.4. Jövőkép

A Főváros északkeleti pólusa, egy dinamikusan fejlődő és komfortos, kisvárosias hangulatú kerület.

XV. kerület legyen a Főváros északkeleti pólusa, amely biztosítja a:

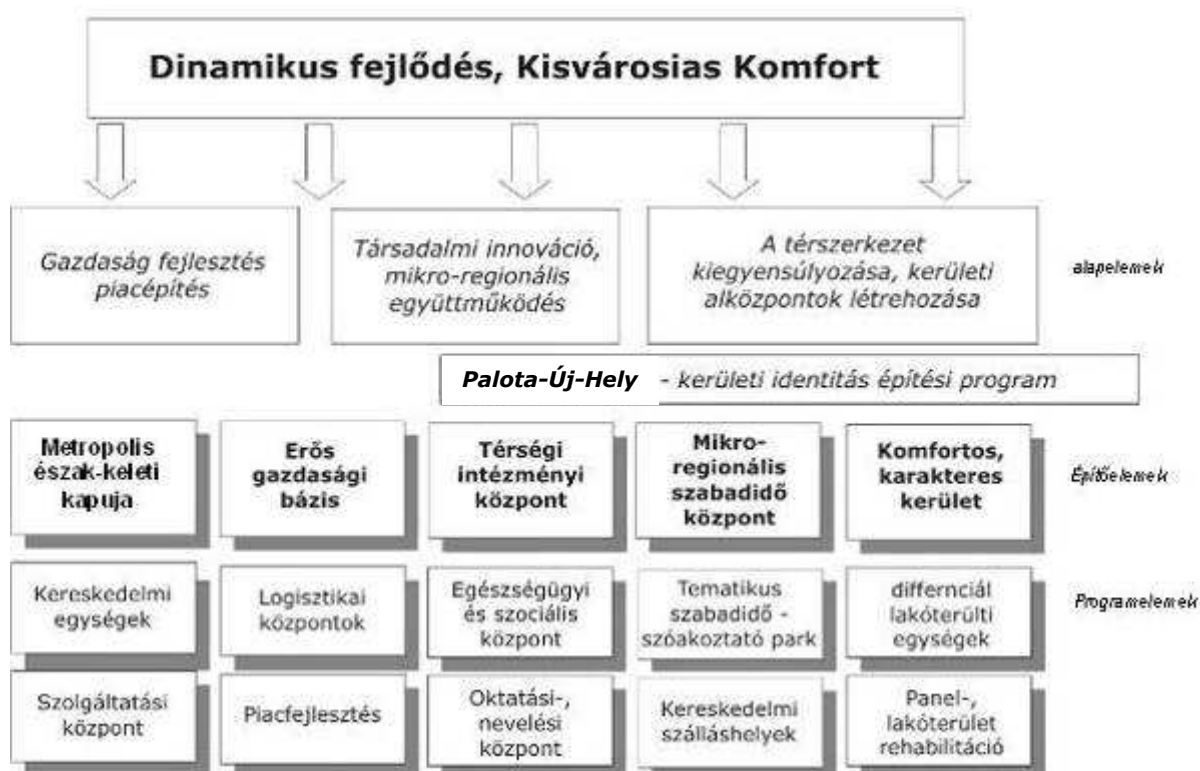
- gazdaság szerepének növekedését,
- a magas színvonalú kerületi közszolgáltatásokat és kulturális – szabadidős szolgáltatásokat is,

amelyek intézményrendszerének vonzáskörzete kiterjed a Főváros egész területére, sőt az agglomeráció északi szektorára is.

A dinamikusan fejlődő gazdaság kihasználja a kerület „kapu pozícióját” és az autópályák adta lehetőségeket, amelyek alapot jelentenek a belső komfort megteremtéséhez. Budapest XV. kerülete így olyan kerületté tud válni, ahol nem csak jó, hanem egyre jobb élni. Mindeközben a kerületszervezés karakterüket és identitásukat megőrzi, amely által a differenciált lakókörnyezet megmarad és, ahol minden korosztály és társadalmi réteg megtalálja a neki megfelelő környezetet (kertváros, kisváros, nagyváros).

II.4.1. Célhierarchia rendszer

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése		Kisvárosias karakter erősítése	
alapelemek	A.) Gazdaságfejlesztés, piacépítés	B.) Társadalmi innováció, a mikro-regionális együttműködés erősítése	C.) A térszerkezet kiegyensúlyozása, kerületi alközpontok létrehozása	
célkitűzés	Budapest Metropolis „észak-keleti kapuja” a jó közlekedési kapcsolatokból adódó lehetőségek kihasználója és nyertese, kereskedelem és szolgáltatás, ellátó és befogadó bázis, a helyben foglalkoztatás biztosításával	Olyan kerület, ahol biztosított a pezsgő kulturális és sportélet , jól használható közösségi és rekreációs területek , valamint a magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális ellátórendszer	Olyan komfortos kerület , ahol a lakók számára elérhető a magas színvonalú, jó ellátási környezetet biztosító differenciált lakókörnyezet, ahol jó – egyre jobb – élni	A kerület arculatának alakításában cél hosszú távon megőrizni a három településrész karakterét, arculatát, erősíteni a kerület identitását.

II.4.2. Értékválasztás

Értékválasztás dilemmája

A szakértői diagnózisban vázolt fejlődési forgatókönyvek a várospolitikai, a kerületirányítás szerepvállalásának változatait mutatták be. Az egyes fejlesztési-fejlődési forgatókönyvek kialakításánál a következő alapidilemmákat vettük figyelembe:

1. A városfejlesztésben vagy a piaci erők, vagy a társadalmi befolyás uralkodik –

A gondolati lépést az a megfigyelés támasztja alá, miszerint Magyarországon a piaci erők sokkal erősebbek, mint az értéktudatos társadalmi döntéshozási folyamatokból adódó irányítás és kontroll hatása.

2. A városfejlesztés helyi kerületi érdekeket, vagy magasabb, regionális érdekeket szolgál –

A megkülönböztetés fontos a Magyarországon működő közigazgatási rend fényében. Az ellentét megteremti a lehetőséget arra, hogy megvizsgáljuk a kétszintű közigazgatási rendszerbe kódolt ellentmondásokat, van-e lehetőség megteremteni az együttműködés, kooperáció mechanizmusait. Az egymásra épülő érdekek figyelembe vételével kell létrehozni a területi és funkcionális munka-, és feladatmegosztást az egyes szereplők között.

A belső (gyengeségek, erősségek) és külső tényezők (lehetőségek, veszélyek) vizsgálata alapján felállított diagnózisra alapozva kerültek kidolgozásra a kerület fejlődésének és fejlesztésének lehetséges változatai.

A kerület fejlődését meghatározó értékek és érdekek összetettek, összjátékuk különféle módon történhet. Ennek megfelelően az értékválasztástól függően számos fejlődési irány áll Budapest XV. kerülete előtt. Maga a koncepciókészítés a kerület fenntartható fejlődése érdekében történik, a belső konfliktusok, esetlegesen felmerülő értékviták és érdekütközések későbbi elkerülésére.

A gazdaság dinamikája megteremti a „kisvárosias komfort” és a kellemes lakókörnyezet megteremtését, amely érdekében következő szempontokat kell figyelembe venni:

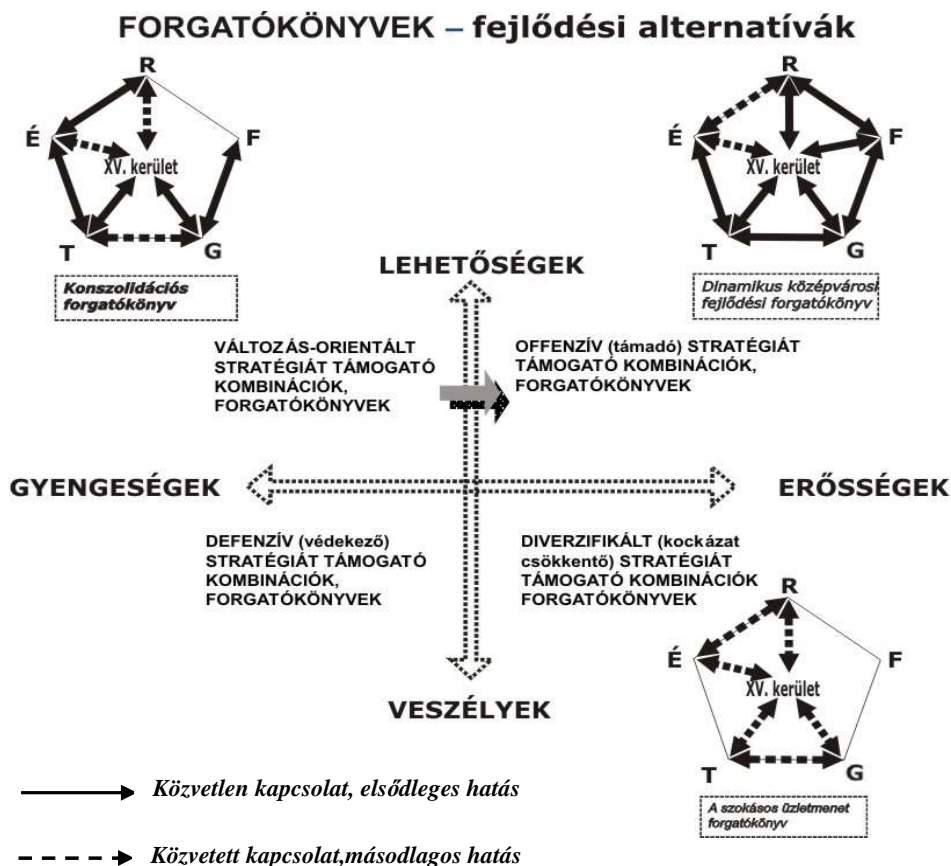
- elkülönüljenek a pihenő, rekreációs, valamint a vállalkozási területek,
- markánsan elváljanak a különböző beépítés-intenzitású és karakterű lakóterületek,
- a közlekedési kapcsolatok környezetterhelése minél kisebb káros hatással legyen a lakó- és központi intézményi területekre,
- hosszú távon biztosíthatóak legyenek a fenntartható, minőségi településfejlesztéshez szükséges területek,
- megfelelően előkészített vállalkozási területek vonzzák a telephelyet alapító vállalkozásokat.

Az első, vagyis a **„szokásos üzletmenet forgatókönyv”** esetében a város-, és szakpolitikai döntéseket megalapozó irány alapelve, hogy az Önkormányzat tevékenységi körét a törvényekben szabályozottaknak megfelelően végzi, nem vállal fel a kötelező feladatokon túl irányító, vagy befolyásoló szerepet. Ebben az esetben a politikai vezetők a meghatározott önkormányzati feladatok magas színvonalú ellátására törekednek, de gazdasági katalizátor szerepet nem vállalnak fel

A **„dinamikus forgatókönyv”** melletti döntés azt jelenti, hogy a kerület érdekében a vezetés egy dinamikus, beavatkozó politikát, lobby tevékenységet folytat, aktív szereplője és katalizátora a folyamatoknak. Egészséges keretek között próbál meghatározó szerepet felvállalni a gazdaság fejlesztésében, a kerület irányításában. Nem feltétel nélkül fogadja el a magasabb tervezői egységekből érkező döntéseket, hanem a kerület és egész Budapest érdekeit figyelembe véve mérlegel, és ez alapján hozza meg a saját döntését a fejlődéssel, fejlesztéssel kapcsolatban. A fejlesztési szándékaihoz megkeresi a legmegfelelőbb befektetőt, nem a befektető határozza meg a fejlesztés irányát. A környező kerületekkel való kapcsolatok területén is egy kezdeményező irányt választ, a közös célok érdekében szorgalmazza és előkészíti az együttműködést.

A **„konszolidációs forgatókönyv”** esetén csak mérsékelt dinamikát vállal fel az önkormányzat. A lobby tevékenysége nem olyan intenzív, mint a dinamikus forgatókönyv esetében. Az esetek többségében nem vállalja fel a kezdeményező szerepet, ugyanakkor, kész aktívan a kezdeményezések mellé állni, a kerület szempontjából a legideálisabb partnerséget kialakítani.

A tágabb tervezői egységekből (főváros, agglomeráció) érkező döntéseket elfogadja, nem igyekszik azokat a kerület szempontjai szerint változtatni. A vagyonával tudatosan gazdálkodik, a megjelenő befektetőket igyekszik a kerület szempontjából legideálisabb útra terelni, de nem Ő keresi a fejlesztési szándékaihoz a befektetőket.

III.) KONCEPCIÓ

III.1. Választott fejlődési forgatókönyv – a Dinamikus fejlődés a konszolidáció eszközeivel

A Képviselőtestület 319/2009. (V.27.) ök. számú határozata értelmében a XV. kerület városvezetése a **konszolidációs** és **dinamikus** forgatókönyv ötvözetét valósítja meg. Ennek megfelelően rangsorolja azon fejlesztéseket, amelyek esetében a dinamikusabb irány szükséges választani, valamint azokat, melyek a konszolidációs forgatókönyv alapján is megvalósulhatnak.

Budapest XV. kerület hosszú távú kerületfejlesztési koncepciójának alapja, a kerület fejlesztésének fő iránya a **(mikro) regionális szövetbe és környezetbe illesztetten a gazdaság dinamikájának növelésével egy magas életminőséget jelentő élettér és kiegyensúlyozott térszerkezetű komfortos lakóhely, valamint regionális szabadidő, szórakoztató és foglalkoztatási „közvetítővárossá” válás.**

Budapest XV. kerületében biztosíthatók mindazon funkciók és körülmények, amelyek az új életminőség létrejöttével szembeni elvárásokból fakadnak. A funkcióbővülés és minőségjavítás megteremti a komfortos kisvárosias hangulat lehetőségét. A főváros északkeleti pólusában létrehozható, kizárható funkciók és helyszínek megteremthetik egy életerős és innovatív szabadidős, szolgáltatási és üzleti központ, egy kulturális értékeket felmutató szimbolikus, huszonegyedik századi centrum sokoldalú kibontakoztatásnak lehetőségét.

A városvezetés mindezt úgy kívánja megvalósítani, hogy a gazdasági környezet helyzetbe hozásával először megteremti a kerület versenyképességét, majd összekapcsolja a környezet minőségjavításával, illetve ezekre alapozott komplex életminőség javítással.

A fejlesztési alapelképzelés arra a logikára épül, hogy a meglévő erőforrásoknak, adottságoknak a kibővítése, növelése által létrejövő felhalmozott többletérték pozícióba kerül a „piacon” történő értékesítés által.

A közhatalom kezdeményez, megpróbálja a reálfolyamatokat befolyásolni, hiszen ő az, aki hosszútávra meghatároz folyamatokat és szabályozási eszközökkel rendelkezik ezek végrehajtására. Az erőforrás, - amit a fejlődéshez, fejlesztéshez felhasználásra kerül - egyrészt a terület, a föld-ingatlan, az értékében növekedő ingatlankínálat, amely a kerület és a főváros peremterületein áll rendelkezésre, *másrészt* a kerület humán és intézményi erőforrásai.

A gazdasági környezet minőségi emelése a helyszíntényezők javításával történhet. Ennek eszközei: az intenzív kommunikáció, a folyamatos információ átadás és csere, a térségi erőcentrum megformálása, a kínálat meghatározása, illetve a központtá válás menedzselése, a kereslet felkeltése a gazdaság helyzetbe hozásával.

Budapest XV. kerülete, a szomszédos kerületekkel és agglomerációs településekkel akkor tud hosszú távon a főváros északkeleti pólusává válni, mikro-regionális alközponttá fejlődni, ha meglévő adottságait (elhelyezkedése, innovációs lehetőségei, stb.) kihasználja. A koncepció épít azoknak a funkcióknak a megtelepítésére, fejlesztésére, amelyek meghatározzák a kerület működtetését és elősegítik az erőcentrummá válást. Ezek elsősorban a fő és alközpontjaiban, valamint a peremterületeken alakíthatók ki, ahol rendelkezésre áll megfelelően pozícionált fejlesztési terület, minőségi ingatlanállomány.

A peremterületeken és az M0-M3 intenzív közlekedési zónára szervezett területeken megvalósítható *vegyes területhasználat*tal egy olyan szolgáltatási és minőségi élettér jöhet létre, amely gazdasági erejénél fogva egyidejűleg dinamizálja egyaránt a kerület belső magját és a kerületrészeket is.

Területpolitika, a város-irányítás céljai, irányelvei

A városirányításnak számos kérdésre kell válaszolnia a térségi és a kisebb közösségek új jövőjével kapcsolatban:

Milyen mértékben kívánatos a kerületerészek, a központ vagy alközpont „növekedése”, mennyiségi fejlesztése?

Milyen típusú lokális fejlesztést kell előmozdítani

- kizárólag lakóterületi fejlesztéseket, vagy
- helyes arányú lakó-, foglalkoztatási és rekreációs, szabadidős fejlesztést?

Hol legyenek ezek a fejlesztési pólusok? Legyen-e sűrűsödés és ritkulás, egyfajta „lüktetés” a térben?

Milyen legyen a kívánatos színvonal, a szolgáltatási minőség, milyen a vágyott humán környezet?

A kerület fejlesztése nem mennyiségi, hanem gazdasági értelemben vett minőségi növekedést jelent. A kerületnek a térségén belül kell versenyképessé válnia, azaz rövidtávon ki kell tudnia használni az egymást erősítő és az egymásra ható (komparatív) előnyeit (környezet, egyéb összetett vonzerők, mint a tér potenciális rendeltetése, vállalkozó kedv, elérhető tőke, stb.) és ezzel új előnyöket kell kiépítenie (turizmus infrastruktúra, szolgáltatások). A környezet javítását a gazdasági környezet javításával kell összehangolni, vagyis a környezeti és az életminőségi elemekkel kell megteremteni az új, jobb életkörülményt, másrészt a gazdaság dinamikájához fel kell gyorsulnia az irányításnak.

A kerület meghatározó pontjain, a térségben fellelhető, felfedezhető helyi kínálatot kell helyzetbe hozni, „befektetési helyszínné” alakítani pl. központot létrehozni. A hosszú távú általános fejlesztési kereten belül az egyes helyszíneket a piaci, vállalkozói szférával szükséges fejleszteni, amelyeket a közszférának, a kistérségi és kerületi irányításnak a középtávú akciókkal kell ösztönözni, támogatni. Vagyis egy hosszú távú minőségi megújulást megtervezve kell a privát szereplőket rövid és középtávú programokkal bevonni.

Ahhoz, hogy megerősíthetők legyenek a kerület középvárosi pozíciói:

- minden energiával törekedni kell Budapest XV. kerület **térségi szervező központtá válására, a környező kerületekkel és településekkel való munkamegosztásra,**
- meg kell fogalmazni **egy hatékonyabb kerületi és területi struktúrát,** amely egy jobban fenntartható kiegyensúlyozottabb fejlődés előnyeit kínálja térségi és lokális léptékben is,
- és ezzel a növekedést kiváltó kettősség kezelésével **meg kell őrizni, erősíteni a kisvárosias miliőt, környezetet és karaktert.**

Budapest XV. kerület fenntartható fejlődéséhez szükséges forrás megteremtése három tengelyen keresztül valósul meg:

- **Önkormányzati gazdálkodás fejlesztése,** melynek rövid távú célja az önkormányzat (mint üzemeltető) stabilizációja, és a majdani követelményeknek eleget tevő szervezeti keretek előkészítése. Hosszabb távon a kidolgozott szervezeti és funkcionális rendszer létrehozása a cél: a humán erőforrás fejlesztése, a társadalomépítés, a társadalmi párbeszéd folytatása, a létrehozott struktúrák működtetése, valamint az üres telkek adójával az ingatlanpiac dinamizálása (ingatlanpolitika kidolgozása).

- **Piacfejlesztés,** aminek rövidtávú céljai az önkormányzat pozicionálása az ingatlanfejlesztésben, gazdálkodásra alkalmas területhez jutás, valamint a piaci kapcsolatok szervezése. Ehhez tartozik egyrészt a kerület pozitív imázsának és szellemiségének megteremtése, és mint városterméknek a pozicionálása, karakterének meghatározása. Ennek érdekében ki kell jelölni a fejlesztési pólusokat, az akcióterületeket. Különös fontossággal kell kezelni mind a szabadidős, a konferencia és lakáspiacot, mind pedig a befektetői fejlesztési piacot.
- **Környezetfejlesztés,** a hosszú távú fejlesztés célja a kerület értékének növelése, valamint az életminőség-igényeknek megfelelő szolgáltatások, a magas minőségű környezeti arculat megteremtése. Mindezt úgy kívánja megteremteni, hogy a fizikai környezet megújítása összehangolt, egységes elvek alapján történik, a maximálisan figyelembe veszi a fenntarthatóságot, az ökológikus szemléletet és a különböző meghatározó egyedi karaktert.

III.2. Célhierarchia rendszer stratégia alapelvei

A.) Gazdaságfejlesztés

Budapest XV. kerületének - a környező kerületek és települések egyaránt - megvannak a képességei és lehetőségei ahhoz, hogy meglévő kereskedelmi, oktatási és szolgáltató szerepeire támaszkodva ki tudja fejleszteni új regionális és lokális intézményi és szolgáltató funkcióit, meg tudja erősíteni információ és tudásgazdaságát.

A kerületnek a mikro-regionális környezetével együtt megvan az a kritikus tömege is, amellyel egy ilyen „közvetítővárosi” pozíciót fenntarthatóan működtethet, és megvan az a szellemi, innovációs potenciálja, amelyre építhet.

Elsődlegesen a dinamikus gazdasági törekvéseket kell hajtóerőkké, **fejlesztési forrásokká alakítani** (a város-irányításnak mielőbb közelítenie kell, fel kell „gyorsulnia” a gazdaság dinamikájához, a hivatali menedzsment hozzáértését pedig a projekt menedzselési és probléma-megoldási készség területén kell fejleszteni,)

A másik két stratégiai alapelemhez kapcsolódóan:

- Egyrészt a térszerkezet egyensúlyának szem előtt tartásával arra van szükség, hogy az alulhasznosított területekben rejlő „képességek” legyenek jobban kihasználva, **pólusok, akcióterületek legyenek kijelölve**, az üres telkek adópolitikájával dinamizálódjon az ingatlanpiac, hogy többletértéket lehessen létrehozni.
- Másrészt **közösségépítő programokat** kell elindítani, melyek a közösség kohéziójának megteremtése, kialakítása érdekében egyrészt identitásépítők, mozgósítják a civil szférát és közelítenek a „kisvárosi léthez”, továbbá az akcióterületek, pólusok élettel való megtöltését, kialakítását, fennmaradását szolgálhatják.

Befektetési Helyszínné válás

Az Önkormányzat fő célja, hogy produktív, termelő beruházásokat generáljon, valamint jól működő, prosperáló vállalkozásoknak teremtsen otthont, amelyekből kivonható az a többletérték, amellyel a kellemes városi életminőséget fenn lehet tartani. A kerületnek tehát „befektetési helyszínné” kell válnia, fel kell keltse a befektetők, vállalkozók érdeklődését, illetve ki kell tudnia elégíteni a befektetők elvárásait. A helyszínné válást egyfajta szolgáltatásként szükséges kezelni.

A cél megvalósítása érdekében a gazdasági területek tudatos előkészítését és intenzív kialakítását javasoljuk (portfolió), amelynek által a kerület együttműködéseket és partnerségeket alakíthat ki a lehetséges fejlesztőkkel, befektetőkkel.

Javasolt létrehozni egy olyan Projektfejlesztő Társaságot (lásd Megvalósíthatóság, Városfejlesztő Társaság programjánál), amelynek feladata a Polgármesteri Hivatallal együttműködve befektetések gerjesztése, projektek előkészítése, a projektek útjából a problémák elhárítása és kezelése, kerületi projekt portfolió kidolgozása és kezelése, valamint a kialakítások menedzselése.

Területi vonatkozás

Jelen koncepció keretein belül az M0 – M3 autópálya csomóponti terület gazdasági területté történő átsorolását javasoljuk. A terület a meglévő gazdasági területekhez kapcsolódóan, az M0 autópálya mentén való kijelöléséhez az ott lévő zöldsáv átsorolása szükséges, amely azonban csak Fővárosi hozzájárulással valósulhat meg. Ehhez erős politikai lobby szükséges, és a terület tulajdonosaival való megegyezés is hosszú folyamatot igényel.

A meglévő gazdasági területek fejlesztésénél a mozaikos területszerkezet „kivédése” az elsődleges célkitűzés, hogy a lakóterületekhez közel lévő területeken kevésbé környezetterhelő gazdasági - vállalkozási tevékenységek legyenek. Így a lakóterületek közé ékelődött Késmárk utcai iparterületnek, a korábbi várospolitikai elképzelés és szándék szerinti ipari parkká fejlesztése nem javasolt. A két funkció zavarja egymást, ráadásul a tehergépjárművek csak a kerületen áthaladva tudják megközelíteni az iparterületet. Javasolt cél a terület funkcióváltásának, átalakulásának ösztönzése munkahelyi-irodai területté, innovációs központtá.

A nagyobb kereskedelmi és logisztikai központok elhelyezése a magas intenzitású közlekedési folyosók mellett javasolt.

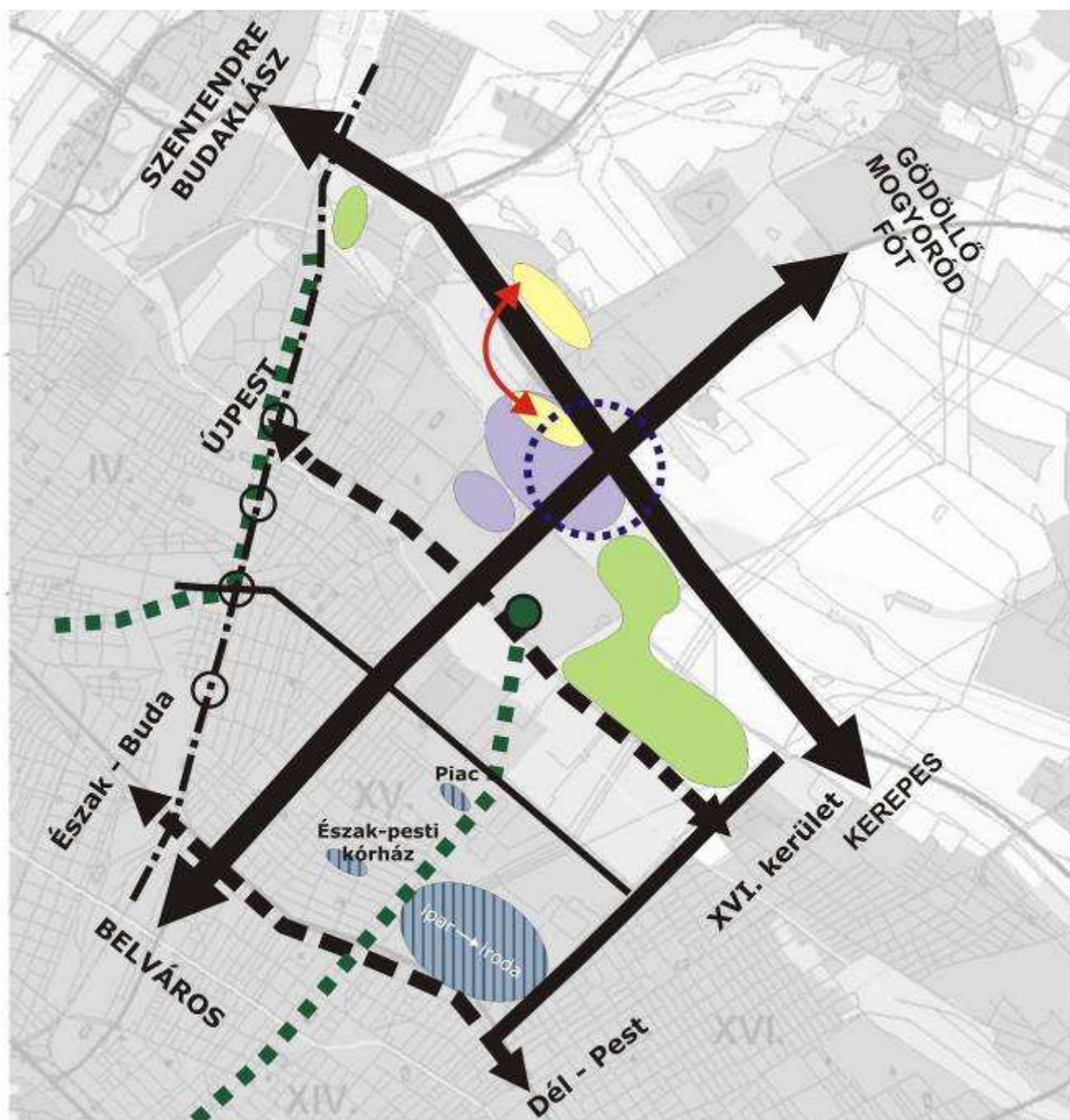
Anatómiai változás

A gazdasági szereplők a nagyobb régiók erőközpontjaiban (főváros), lehetőleg annak központjában keresik a helyüket. Ezért aztán egyre több város központja erősödik meg, válik az európai városhálózat tagjává.

A gazdaságban bekövetkező változások a városok fiziológiájának, működésének változását váltják ki, egyidejűleg térbeli hatásokkal is bírnak. Így a versenyképesség fejlesztéshez ki kell alakuljanak új városi együttműködések (úgynevezett klaszterek), „városkooperációk”. (Mely kerületekkel, városokkal fog együttműködni, melyekkel szövetkezik Budapest XV. kerülete, és melyekkel fog kelleni versenyezzen?)

A sikeres városokban **magas szintű üzleti és kapcsolódó intézményi szolgáltatásokra** van igény. Látható, hogy funkcionális, avagy fiziológiai változások (amelyek nagy része már bekövetkezett) jól meghatározható urbanizációs erővel rendelkeznek.

Továbbá figyelembe kell venni, hogy a multinacionális cégek esetében növekszik a funkciók koncentrációja, azaz gazdasági beruházások mellett jelentős szereppel bírnak az intézményterületek, stratégiai döntési központok, irodák, háttér irodák (back office-ok) megtelepítése is.

	fő közlekedési rendszerek		M3-M0 csomópont fejlesztés
	tervezett fővárosi körút		gazdasági fejlesztés I.
	metró tervezett szakasza/megálló		gazdasági fejlesztés II.
	vasút		szabadidő, szálláshely fejlesztés
	átkelőhely, felüljáró/aluljáró		területcsere Főttal
 Ecorys Kft. szerkesztése 2009. június		 XV. KER. STRATÉGIA GAZDASÁGFEJLESZTÉS	

B.) Társadalmi innováció

Társadalmi intézményi központ szerepe

A XV. kerület „szolgáltatási helyszínként” jelenhet meg oktatási, nevelési és szociális típusú ellátó hálózat tovább fejlesztésével, bővítésével a jelenlegi intézményi adottságaira, humán potenciáljára alapozva. Az irány kijelölése és felvállalása fontos egyrészt a kerület mikro-regionális szerepkörének erősítésében, valamint a helyi identitás meghatározásában, erősítésében.

A kerületben található intézmények fejlesztése mellett kiemelt fontosságú a volt szovjet katonai kórház egészségiparra alapozott szolgáltatási és ingatlanfejlesztési terveinek megvalósítása, amelynek eszköze egy komplex hasznosítási terv kidolgozása, valamint fejlesztő partner bevonása az ingatlan hasznosításába. A területen továbbra is zavartalanul biztosítani szükséges a betegellátást és szakrendelést, emellett egyéb, az egészségügyi létesítményeket nem zavaró fejlesztések (pl. Idősek Otthona, alternatív gyógyászati centrum és kapcsolódó szálláshelyek, stb.) befogadása biztosíthatja a terület fenntartását.

Helyi identitás

Napjainkban egyre növekvő problémává válik, hogy a városi lakosok közösséghez, helyi társadalomhoz és kultúrához fűződő kapcsolatai gyengülnek, amely társadalmi feszültségekhez és problémákhoz vezethetnek.

Az egyik út ennek elkerülése, és a helyi közösség tagjainak egymáshoz közelebb hozása. Ennek érdekében az embereknek lehetőséget kell adni, hogy azonosíthassák magukat a helyi közösséggel, és hogy szomszédjaikkal és barátaikkal közösen részt vehessenek a helyi fejlesztésekben.

A másik út, hogy a hely szellemének újrateremtésében, a tradíciók felelevenítésében mozgósítjuk a helyi lakosokat, civileket, és felhatalmazást kapnak az identitásuk kifejezésében rendezvényekkel és más hozzáférhető módon (kiadványok, találkozók).

Mindezek végrehajtásához az önkormányzatnak fejlesztenie kell demokratikus infrastruktúráját. A vállán nyugvó felelősséget fel kell osztania funkcionális területekre, és meg kell osztania a végrehajtást a helyi társadalommal, bizonyos területeken felhatalmazást kell adnia a helyi lakosoknak a megvalósításban. Ehhez a részvételi demokrácia, partnerség rendszereit kell kifejleszteni és erősíteni.

Társadalmi terek, monumentum pontok

Egy főtér, egy közpark, egy könyvtár fejlesztése, a vasútállomás környékének rendezése, mind olyan fejlesztések, amelyek a kerület egész közösségének növekvő életminőség-igényeit hivatottak kiszolgálni. Vannak már meglévő és jól prognosztizálható elvárások. Vannak, amelyek az identitás részei, a büszkeség forrásai lesznek/lehetnek (városközpont). Vannak, amelyek a komfortot szolgálják, és vannak amelyek a társadalmi kohézió fenntartásához megújulásához járulnak hozzá (Közösségi Központ, Civil Ház). Mindezek együtt a kerületnek azon kitüntetett helyei, ahol a városi lét, a város élete, azaz maga a „kerületiség” megjelenik, tetten érhető.

A város életének fontos mozgatórugója a találkozások, ahol kereskedelmi, adminisztratív vagy szellemi cserék jöhetnek létre. A város ezeken a tereken élhető meg, érhető tetten. Azaz a várost „negatív terei” jellemzik, azaz nem azok a terek, amelyek beépítettek, hanem éppen a közterületek. Ma egyre jelentősebbé válnak azok a „félprivát” terek is (mint pl. a bevásárlóközpontok), amelyek bizonyos korlátok között, de mégis a közösség rendelkezésére állnak. Egy szimbolikus, 24 órás (tehát egész napos kínálatot teremtő)

kisváros/kerület létrejötte feltételezi a szolgáltatási központokban, kerületi fő- és alközpontokban a zárt magánzónáknak legalább félprivát területekké alakulását. Meg kell teremteni a kerület szimbolikáját, el kell érni, hogy a városhasználók és a látogatók a mentális, gondolati térképeiken el tudják helyezni „helyre tudják tenni” Budapest XV. kerületét és központjait.

A kerület területi és társadalmi sokszínűségével összhangban a szolgáltatás-hiányos és fizikai megújulást igénylő kerületközpont, vagy a funkcióhiányos és meghatározó karaktert nélkülöző alközpontok szimbolikájának újjáteremtése valós igény. Az életteli kerületi színterek kialakítása érdekében a kerületközpont és az alközpontok funkcióváltását menedzselni kell. Ez elsősorban a fizikai tér megújítását igényli, ami elsősorban a *térberendezés és használat* megváltoztatását, a jelenlegi funkciók bővítését kell érteni.

A kerület fontos igénye a **szimbolika**. Fontos, hogy a kerület egyes pontjaira, tereire, építményeire büszkék lehessenek a kerület lakói. Ezek a speciális pontokon, helyeken keresztül közvetíthető a kerület, a kerületrész szelleme, ezek szimbolizálják a kerületet, a közösséget. Tehát a kerület fontos helyeinek arculati meghatározása, az építészeti és urbanisztikai karakterének rögzítése kiemelten fontos feladat.

A kerület arculati elemeit ki kell alakítani és kidolgozni (lásd embléma-logó, identitás elemek-corporate identity, stb.) alkalmazni kell az identitásépítés analóg (építészeti elemek – meglévő jellegzetes épületek, helyek. pl. templomok, magasház, stb.) és digitális informáló, eligazodást, tájékozódást segítő jeleit, eszközeit (táblák, cégérek). A megújulást a látogatók, térhasználók tudomására kell hozni, a hozzáférést és megismerést információs rendszerekkel is könnyíteni kell.

C.) Térszerkezet kiegyensúlyozása

Változások a belváros „fiziológiájában”

Kelet-Közép-Európa integrációja, átalakulása alapvetően befolyásolja a városi „technológiákat” a városi élet fiziológiáját, fizikai környezetét. Budapest XV. kerület fejlődésére is hatással van és lesz a fenntarthatóság ideológiája (városkörnyék, természet integrálása az életterbe, egészség-turizmus stb.) vagy a városmarketing és a promóció új szerepe a városok pozícióba kerülésében, valamint az információtechnológiák, információgazdaság irányába történő elmozdulás.

Budapest XV. kerülete az északkeleti pólus pozícióját, a belső akcióterületek és a kisvárosi létbe illesztett fogyasztási, intézményi és szabadidős funkciók kínálatként való megjelenítésével és fejlesztésével töltheti be

➤ **Regionális pólus szereppel alakítható területek:**

- M0-M3 csomópont
- M0 és M3 fő közlekedési útvonalak melletti beépítetlen területek
- Bányató területe
- Észak-pesti Kórház területe

➤ **Lokális pólus szereppel alakítható területek:**

- Rákospalota városközpont / fő utca program
- Pestújhely alközpont
- Újpalota alközpont
- Pólus II. területe

A kerület egészének és póluspontjainak fejlesztését az új életmódok és a megújuló kerületi és regionális funkciók iránti igények teszik indokoltá. A kerületrészekben megjelenő akcióterületi fejlesztései, a kerület sokrétűvé tétele a kerület új céljait, szerepvállalását támogatják, megvalósulásukat előmozdítják. Az eddigi keresletorientált, reagáló városfejlesztéssel szemben a kerület kezdeményezővé, proaktív válik, a kívánatos funkciók egy előre meghatározott „zónában”, helyen valósulnak meg.

Itt helyezkednek el a központok, pólusok, amelyek a kerületet dinamizálják, élővé teszik, és amelyek környezetükkel együtt képesek eltartani a kerületet. Mindehhez a hosszú távú Konceptió céljaira alapozottan, településrendezési tervben kell rögzíteni a kívánatos terület felhasználási módokat, **hogyan milyen típusú és nagyságú területre van, illetve lesz szükség** (hagyományos korszerű lakóterületekből, exkluzív, különleges minőségű lakóterületekből, szolgáltató funkcionális területekből, vállalkozási, foglalkoztatási területek).

A kerület mozaikos terület felhasználását, valamint a szlömösödő, ám értékes területeket figyelembe véve leginkább az intézmények elhelyezésére és vonzására kell gondot fordítani.

A szabad területekkel a „peremkerület” karakterét és vonzerejét kell megteremteni egyfajta zöldfelületi hálózat létrehozása által, egy egységes, homogén, ugyanakkor mégis sokszínű, többfunkciós szövetet.

A vonzerő megteremtése érdekében ide kell telepíteni azokat a kerületi és megnyerhető regionális intézményeket, amelyek meghatározhatják a terület identitását, és szinte első lépésben megnövelik az ingatlanértéket. Természetesen a szabadidő, vendéglátás és szórakozás funkcióinak megtelepítése mellett irodákat, kereskedelmi központokat, stratégiai döntési központokat is meg kell telepíteni a kijelölt kerületrészekben és központokban.

Meg kell kísérelni a közösségi terek egyfajta hálózatának kialakítását, a változatos igényeknek megfelelően egy-egy körzetet kijelölve. Így az extrém sportot űzők, az idősek és a középiskolások számára is ugyanúgy lesznek terek. A teret sokrétűvé, összetetté kell formálni a társadalom, a kerület közössége igényeinek megfelelően. Természetesen ennek konkrétabb meghatározásához, pontosításához javasolt részletes vizsgálat, kutatás elkészítése is

A lakóterületeket tekintve, az egyes városrészeket vizsgálva elmondható, hogy Újpalota esetében a meglévő nagyvárosias lakóterületi megjelenés alapvető és meghatározó adottság marad, így változásra nincs lehetőség és szükség, Pestújhely esetében szintén a meglévő karakter védelme javasolt, a családi házak közé ékelődő intenzív beépítésű társasházak megjelenésének megakadályozásával. Rákospalota a kerület legnagyobb városrésze, amely jelenleg sem rendelkezik teljesen egységes képpel. A Szentmihályi út vonalától délre a jelenlegi karakter védelme, a családi házak közé ékelődő intenzív beépítésű társasházak megjelenésének visszaszorítása a cél. A Szentmihályi úttól északra azon területeken, ahol a lakóterület besűrűsödése már megindult, ott a kisvárosias jelleg kialakulásának az ösztönzése, ahol egységes kertvárosias rész található ott annak védelme javasolt. A volt növényolajgyár környékén egy intenzívebb beépítés indokolt kisvárosias jelleggel. Természetesen egységes tömbök kialakítása a cél.

Fontos célkitűzés a három kerületrész központjának funkcionális meghatározása, fejlesztése, Rákospalotán az Önkormányzat és környéke, Újpalotán a Pólus Center és környéke. Pestújhely esetében mérlegelni kell az alközpont kialakításának szükségességét, valóban reális igény van-e rá. Amennyiben igen akkor a Pestújhelyi út mentén keresendő a helye, esetleg a Sztárai Mihály tér és környékén.

A zöldterületek fejlesztése esetében a városi terek és parkok fejlesztésén túl javasoljuk a Bánya-tó és környéke, patakok mente, a Kiserdő tudatos rekreációs – szabadidős fejlesztését. A patakok fejlesztése esetében az Önkormányzatnak a Fővárossal való együttműködést kell kezdeményezni.

Az elővárosi vasút fejlesztése önmagában nem elegendő ahhoz, hogy jó **közlekedési** kapcsolatot biztosítson, hogy a gépkocsi használat alternatívájaként jelenjen meg a kerület szempontjából. Ehhez megfelelő ráhordó hálózat kiépítése és a környezetének fejlesztése szükséges. A metró megépítése jelentős előnyökkel járna a kerület szempontjából, csökkenne az átmenő forgalom, jobb elérhetőséget biztosítana a belvárossal. A XIV. kerülettel és az érintett gazdasági szektorokkal összefogva javasoljuk intenzív lobby tevékenység kialakítását a megvalósulás érdekében.

A térszerkezet kiegyensúlyozása érdekében számtalan olyan, úgynevezett lágy fejlesztési elemet, metodikát is alkalmaznunk kell, amely nem a fizikai tervezést, vagy megvalósítást helyezi középpontba, sokkal inkább a lágyabb, humán infrastruktúrához sorolható sorolható, úgynevezett **szoft elemek** fejlesztésében gondolkodik (rendezvények, helyi közösségek fejlesztése, stb.).

Az épített környezet dinamikája

A felmerült kérdések és kezelendő problémák - a kerület fejlődésében törvényszerűen kialakuló - színtere a kerület épített környezete. Az a fizikai, anyagi környezet, amelyet egy bizonyos korszellem által diktált életmód létrehoz, létrejöttének pillanatától csökkenő dinamikával rendelkezik, lassú elavulásnak van kitéve. Ez az avulás esetünkben sokkal kevésbé a fizikai anyagi környezetre vonatkozik, mintsem inkább arra az erkölcsi avulásra, amely az életmód, életmód változás következménye.

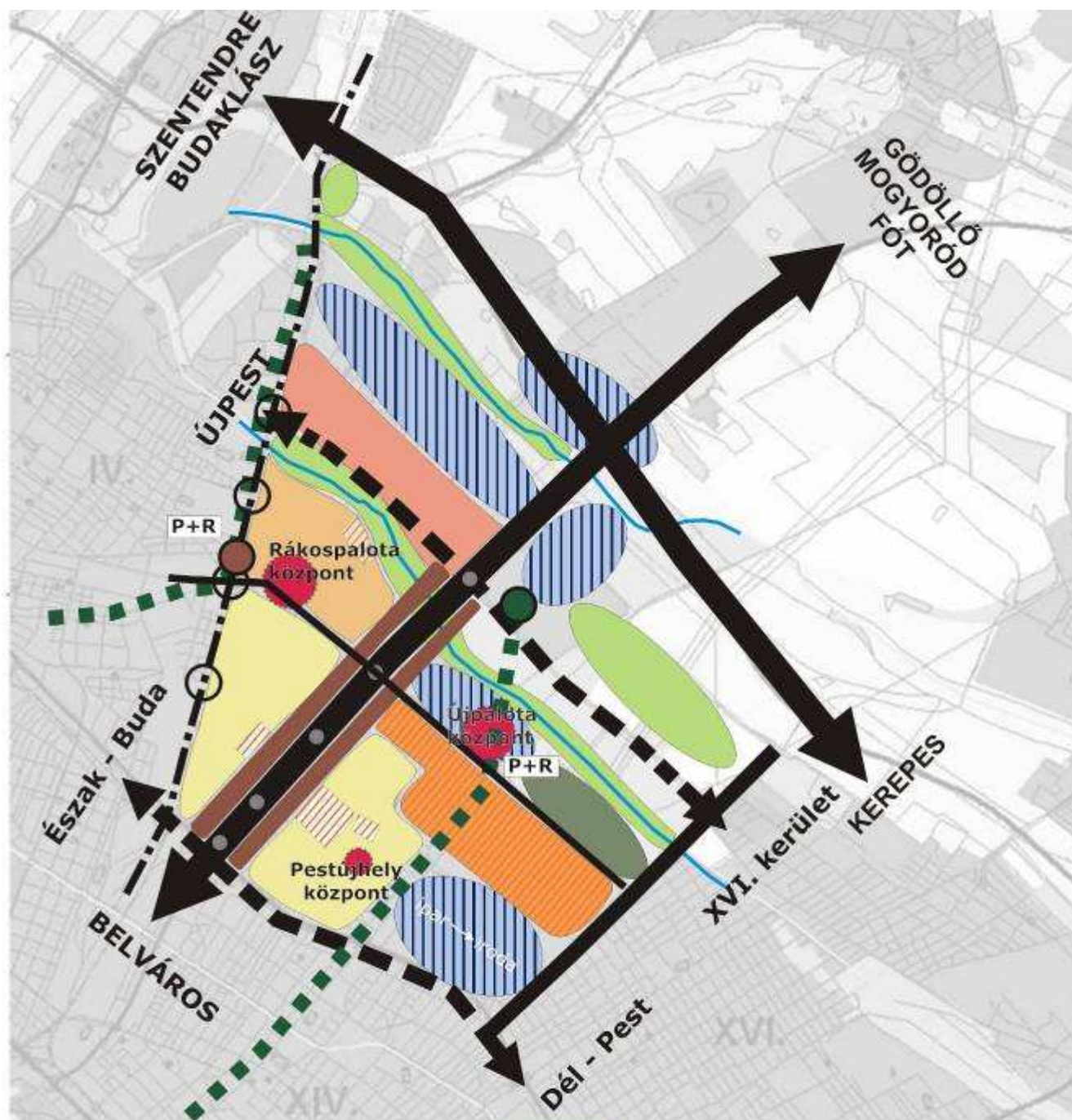
Az épített környezet „lassuló dinamikája” eredményezi az időről időre történő megújítás szükségességét. (Ahogy lakásainkban szükségessé válhat változtatás, a gyermek megérkezésekor,, vagy egy hifitorony esetleg egy számítógépes munkahely elhelyezésekor, azaz technológiaváltáskor, ugyanígy szükség van a kerület tereinek megújítására, újra-berendezésre, esetleg csupán minőségjavítására.)

Jelenleg Budapest XV. kerületében, annak fő-, és alközpontjaiban is ennek vagyunk tanúi. Nem csupán az épített környezet avulása gyorsult fel, hanem az életmódváltozás a normálisnál nagyobb mértékben gyorsult. Ezeket figyelembe véve szükséges új környezet létrehozása.

A megújításhoz szükséges előrelátni (prognosztizálni) a következő belátható időszak igényrendszerét, és ez alapján kell kialakítani azt a kellően rugalmas környezeti struktúrát, amely képes lesz alkalmazkodni a változásokhoz, a kerület fejlődésének egyre megújuló igényeihez.

Intelligens terek rendszere

Létre kell hozni azon pontoknak a hálózatát, amelyek a fentiekben is már jelzettek szerint rendelkeznek valamilyen karakterrel, **önállóan jellemezhető funkcióval**. Ez lehetővé teszi, hogy a tér „intelligenciája” érvényre jusson, azaz fő szervező elve az legyen, amit a tér jobban tud, mint más terek. Így ki tudnak alakulhatni az oktatás terei, a szórakozás terei, a kulturális terek, az iroda és intézmény-terek, sőt a lakóterek is. Ezek összekapcsolása adja a kerületben a lüktetés az áramlás lehetőségét (a fő utca programokkal kiegészítve), ugyanakkor egyfajta rendszert, struktúrát. Ezek a terek magukhoz vonzzák a tér intelligenciájának megfelelő információt igénylő „fogyasztókat”, akik itt tudnak kapcsolatba kerülni a hasonlóakkal, így ezek a terek lesznek az intenzív információcsere helyei, (pl. a haránt irányú utak mentén) a találkozások pontjai. Ezzel fog kialakulni az új terekben is a genius loci, a hely szelleme, amely nélkül még sokáig mesterséges, „lelketlen” lenne a kerület.

	fő közlekedési rendszerek		kisvárosias lakóterület
	tervezett fővárosi körút		kisvárosias, intenzívebb lakóterület
	metró tervezett szakasza/megálló		paneles technológiával épült lakóterület
	vasút		rehabilitálandó patak
	tervezett elővárosi vasút megálló		vegyes (kereskedelmi, lakó) terület
	tervezett P+R		lakóterület rehabilitáció
	átkelőhely, felüljáró/aluljáró		gazdasági terület (kereskedelmi, szolg.)
	zajvédő fal		kerületi alközpont fejlesztése
	Ecorys Kft. szerkesztése 2009. június		STRATÉGIA TÉRSZERKEZET

IV.) INTÉZKEDÉSI JAVASLAT

VI.1. Javaslat

PROBLÉMÁK	JAVASLATOK	INTÉZKEDÉSEK, PROGRAM	ESZKÖZ
A.) Gazdaság			
A kis-, és közép vállalkozások területbe való betelepülése nem megfelelően támogatott	Gazdasági területek fejlesztése, tervszerű előkészítése	Tervezett, ütemezett előkészítés, infrastruktúra kiépítése Metró áruház mögötti tömb fejlesztése	Gazdaságfejlesztési stratégia
	Kis- és közép vállalkozások letelepedésének ösztönzése	M3 bevezető szakasza mentén kereskedelmi, szolgáltató zóna kialakulásának ösztönzése Kínai tőke jelenlétének erősítése	M0-M3 csomópont Fővárosi tervek változtatása, Szabályozási terv készítése
	„Vállalkozó-barát” önkormányzat	Önkormányzati vagyonkezelő csoport (nem vagyonértékesítő) Kedvező telephely létesítési feltételek, rövid és gyors ügyintézés Rendszeres konzultáció a vállalkozókkal	Projekt-portfolió elkészítése, kiajánlások tervezése és szervezése
	Menedzselő típusú kerület-irányítás		Önkormányzaton belül vagyonkezelő csoport Önkormányzat mellett Városfejlesztő Társaság vagy Projektfejlesztő Társaság fejlesztése
Nem jelent turisztikai célpontot	Helyi turisztikai fejlesztések, kerületi és agglomerációs turisztikai együttműködés erősítése, adottságok jobb kihasználása	Meglévő adottságok továbbfejlesztése Környező kerületekkel, településekkel folytatott folyamatos együttműködés, konzultáció. Közös turisztikai koncepció kidolgozása közös turisztikai attrakciók megvalósítása Térségi kínálatra épülő, azt bemutató marketing anyagok, Eseményterv, Rendezvény-naptár elkészítése Események, rendezvények összehangolása, helyszínek koordinált kijelölése Lakosság környezettudatosságának növelése	Helyszínfejlesztés; M0 – M3 autópálya csomópontjának közelében turisztikai fejlesztés (szálláshely bővítés) zöldfelületi hálózatba ágyazottan konferenciaturizmus fejlesztés Kultúr-park program (térségi vendégforgalmi stratégia) Önkormányzati turisztikai referens, Térségi Turisztikai Desztinációs Menedzsment Szervezet létrehozása

PROBLÉMÁK	JAVASLATOK	INTÉZKEDÉSEK, PROGRAM	ESZKÖZ
B.) Társadalmi innováció - Intézményi ellátottság			
Sportlehetőségek és szórakozás hiánya	Multifunkcionális sport-, és rendezvénycsarnok építése és a meglévő sporttelepek fejlesztésével	Meglévő sportterületek vizsgálata, helyi igények alapján történő fejlesztése	Multifunkcionális sport-, és rendezvényközpont létrehozása
Oktatási és nevelési intézmények további korszerűsítésre, fejlesztésre szorulnak (elsősorban fizikai megújítás)	Szociális ellátás színvonalának javítása, hiányzó ellátási formák bevezetése	Szakrendelők, orvosi rendelők felújítása Bölcsődeépítés, bővítés	Az ágazati Konceptciók, stratégiai programok és Intézkedési tervek összehangolása - Észak-Pesti Kórház egészségiparra alapozott fejlesztése - Pestújhely egészségipari szolgáltatási központ
	A Budapesti szinten is kiemelkedő intézményhálózat és oktatási rendszer tovább fejlesztése, a színvonal továbbnövelése	pedagógiai munka feltételeinek javítása a szakember hálózat további bővítésével Épületek felújítása, energiatakarékos megoldások támogatása	- Oktatási és gazdasági szervezetek közötti kapcsolat kiépítése, működtetése - Intézményfejlesztés és intézményi energia-racionalizációs programterv kidolgozása
B.) Társadalmi innováció - emberi potenciál, társadalmi élet			
3 kerületszám 3 identitás(hiány)	3 kerületszám identitásának összehangolásával a kerület egységes új identitásának megtalálása		„Palota-Új-Hely”² program - Identitásfejlesztés részletes programjának kidolgozása Városmarketing; Kiadványok, események, stb.
Önkormányzat – társadalom között nem megfelelő kommunikáció	Működő szervezetekkel való együttműködések erősítése		Civil Ház létrehozása Párbeszéd Körök, tematikus megbeszélések
Heterogén társadalmi összetétel	Betelepülők integrálása		Közösségi programok Társadalomfejlesztési akciók, események rendezvények Kerületi Házirend

2 A kerületszámok elnevezéséből alkotott mozaikszó, az identitásfejlesztési keretprogram egy lehetséges elnevezése, amellyel sugallható, hogy az egyes kerületszámok arculati elemeit megjelenítő és ötvöző egységes identitás megalkotása a végső cél.

PROBLÉMÁK	JAVASLATOK	INTÉZKEDÉSEK, PROGRAM	ESZKÖZÖK
C.) Térszerkezet			
Mozaikos struktúra	M3-M0 autópályák csomóponti térségének összehangolt fejlesztése	Térinformatikai rendszer kialakítása – egységes adatbázis Stratégiák, koncepciók összehangolása és rendszeres felülvizsgálata Monitoring rendszer működtetése Funkcióbővítő városrehabilitációs akcióterületi tervek kidolgozása Településrendezési szerződések menedzselése Területcsere Fóttal (az M0 utópályára másik oldalára átkerült területek esetében)	Kerületi Struktúraterv kidolgozása Három kerületrészre Építészeti Karakterfüzet elkészítése MÁV lakótelep rehabilitációja Késmárk utcai iparterület intézményi, munkahelyi területi átminősítése (magas minőségű irodaház) Fő utca program Rákospalota intézményi központ Pólus igazgatási központ Pestújhely lokális kereskedelmi központ
	Lakópark fejlesztések összehangolása		
	A 3 önálló karakterű kerületrész arculatának megőrzése és imázsának erősítése funkcionális és építészeti értelemben		
	Nem illeszkedő ipari tevékenységek belterületből történő kitelepítése		
Kerületi alközpontok funkció hiánya	Alközpontok fejlesztése, funkcionális munkamegosztás megalapozása		
Lakótelepek szlömösödése	„Panel plusz” program folytatása EU pályázatokon való részvétel	Program során egységes arculati elemek meghatározása Megújuló energiaforrások hasznosításának vizsgálata Éves programok kidolgozása	Szociális város rehabilitációs akcióterületi tervek kidolgozása (Dunaújváros Solanova projekt adaptáció)
Természeti értékek degradálódása	Védett területek növény-állományának feltérképezése Jogi védelem mellett szankciók bevezetése Környezettudatosság növelése	Kiserdő megújítása, patakok területének revitalizációja (partnerségben) Büntetési tarifák kidolgozása Környezetvédelem oktatása Társadalmi akciók	Zöldfelületi kataszter készítése Környezetvédelmi program

PROBLÉMÁK	JAVASLATOK	INTÉZKEDÉSEK, PROGRAM	ESZKÖZÖK
C.) Térszerkezet - Fizikai infrastruktúra (közlekedés)			
Napi ingázás, átmenő forgalom, célforgalom jelentős terhelése	Tömegközlekedés fejlesztés Zajvédelem	Egyeztetések MÁV-val (elővárosi vasút), BKV- val (M4 metró) Közlekedési szövetség (BKSZ) együttműködés formalizálása 12-es villamos vonalának meghosszabbítása M3 autópálya mentén zajvédő fal kiépítése Súlykorlátozás bevezetésének vizsgálata M3 - Szerencs utcai lámpás kereszteződés forgalomtechnikai vizsgálata Kerékpárút (belső és agglomerációs) Parkolási problémák csökkentése	Szabályozási tervek készítése Parkolási Koncepció, Tanulmánytervek Parkolóhelyek bővítése, kiépítése P+R koncepció, helyszín kijelölés

VI.2. Megvalósíthatóság

A.) Gazdaságfejlesztés

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése
Alapelem	Gazdaságfejlesztés
Eszköz	A.1.) Gazdaságfejlesztési stratégia

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	9 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Alpolgármester
Bevonható partnerek	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda, Palota Holding Zrt., Répszolg Kht., RUP 15 Kft. CSAPI 15 Kft, helyi és térségi gazdasági szereplők, befektetők
Konzultáns	Kerületi Főépítész, Adóügyi Osztály vezetője

A program célja:

A hosszú távú kerületfejlesztési Konceptióban megfogalmazott városfejlesztési irányelvekkel és gazdaságfejlesztési intézkedési javaslatokkal összhangban szükséges a komplex gazdaságfejlesztés megalapozó **Gazdaságfejlesztési stratégia** kidolgozása.³

A szolgáltatások fejlődését az önkormányzat irányíthatja, összhangba hozhatja egyéb épített környezeti fejlesztésekkel azáltal, hogy tematikus fejlesztési területeket jelöl ki, ahol meghatározza az oda telepíthető szolgáltatások körét, kedvező bérleti feltételeket adhat. A gyors soron kívüli hivatali ügyintézással (szerződések, engedélyek gyors megkötése, beszerzése) ösztönzi a szolgáltatások megtelepülését. Az egyes igények és vállalkozói szándékok feltérképezése a fejlesztési területek megalapozott kijelöléséhez elengedhetetlen.

A program rövid leírása:

A stratégia nem csak a nagyberuházások, vagy a logisztikai fejlesztésekre koncentrálna, hanem kiterjed a helyi igények kielégítését, a komfortosság növelését biztosító szolgáltatások és a turizmus tervszerű fejlesztésére is. Szem előtt tartja a helyi kis és közép vállalkozások érdekeit.

³ A stratégia alapja lehet a helyi önkormányzatokról szóló 1990.évi LXV. törvény 91.§-ában nevesített Gazdaságfejlesztési programnak.

A végrehajtás tervezett elemei:

Alprogram	<u>Rövid tartalom</u>
Akcióterületi tervek készítése	A hosszú távú fejlesztési koncepcióra és az integrált városfejlesztési stratégiára alapozott akcióterületek lehatárolása, ún. Akcióterületi tervek elkészítése
Fejlesztési projektek kidolgozása, partnerszervezés	Az Akcióterületi tervekben megfogalmazott tervekbe illeszkedő fejlesztési elképzelések, projektek kidolgozása, fenntarthatóan üzemeltethető és finanszírozható fejlesztési programtervek elkészítése Az alprogram során a helyi és térségi vállalkozók, illetve más potenciális befektetők projektötletei alapján megvalósíthatósági tanulmányok kerülnek kidolgozásra szoros együttműködésben az önkormányzattal. A Megvalósíthatósági tanulmányok kitérnek az adott projekt, mint beruházási művelet várható eredményeire és kockázataira, a lehetséges finanszírozási (rövid és hosszú távú) lehetőségeire, befektetési megoldások, valamint a megvalósítás szervezeti alternatíváinak kidolgozására
Pályázatok	A fejlesztési programok támogatásához igénybe vehető pályázatok feltérképezése és előkészítése
Gazdaságfejlesztési stratégia megvalósításához szükséges szervezeti rendszer kialakítása	A hivatali rendszeren belül, a stratégia készítésében részt vevő osztályok képviselőiből létrehozott szervezeti rendszer feladata a Testületi döntések előkészítése a stratégiával kapcsolatban, illetve a megvalósítás felügyelete
Vállalkozói kedvezmények kidolgozása *	A vállalkozói aktivitás növelése, a helyi foglalkoztatottság emelkedése és a gazdasági önállóság erősödése érdekében a helyi és betelepülni szándékozó vállalkozók támogatása. Beruházási és helyi kedvezményekkel (pl: építmény-, és telekadó kedvezmény, vagy mentesség) biztosítása
Mikro-regionális együttműködési program	Az alprogram során kidolgozásra kerül az északkeleti pólushoz tartozó kerületek és települések hatékonyabb és állandó jellegű együttműködését megalapozó dokumentum. Az alprogram elősegíti a térség társadalmi, gazdasági megújulását, és a jelenlegi széttartó, kisléptékű és csupán településszintű, sok esetben egymással versengő fejlesztési elképzelések, jövőképek összehangolását, egy mindenki által elfogadható közös jövőkép megvalósítása érdekében történő együttes fellépés lehetőségét

Várható eredmény:

Műszakilag és gazdaságilag megalapozott átgondolt gazdaságfejlesztési stratégia, amely hozzájárul Budapest XV. kerületének helyzetbe hozásához, a térségi szervező központ kialakításához. Hozzájárul a kis-, és középvállalkozói aktivitáshoz, a gazdasági önállóság megteremtéséhez. Létrejön egy összehangolt térségi fejlődés, az együttműködések révén hatékonyabbá válik az érdekérvényesítés és forrásszervezés.

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése
Alapelem	Gazdaságfejlesztés
Eszköz	A.2.) Projekt-portfólió kidolgozása

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Gazdaságfejlesztési stratégia elfogadása
Várható időtartam	6 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
Bevonható partnerek	Vagyon és Lakásgazdálkodási Osztály, Városüzemeltetési Osztály, Igazgatási Osztály, CSAPI 15 Kft., helyi és térségi gazdasági szereplők, befektetők
konzultáns	Vagyonkezelő csoport

A program célja:

A fejlesztők és befektetők számára készítendő kiadvány, melynek segítségével könnyen és szakmai információk mentén tájékozódhatnak a kerület potenciális projektjeiről, projekt helyszíneiről. A kiadványt projektlapos megoldással a legcélszerűbb összeállítani. A brosúra fix része tartalmazza a kerület bemutatását (gazdasági adottságok, szolgáltatási környezet, kulturális és társadalmi környezet, stb.), illetve kitér az egyes akcióterületek elhelyezkedésére. A projektlapok a konkrét fejlesztési területeket és fejlesztési direktívákat (paraméterekkel és adatokkal) mutatják be. A Projekt-portfólió egy kommunikációs csomag, amely a Régió és Település Marketing (esetünkben térség és kerületi marketing) alapvető eszközeként kimagasló hatékonysággal támogatja a kerület bemutatását és projektjeinek népszerűsítését. Feladata az önkormányzat fejlesztési stratégiájának, és konkrét ingatlan- fejlesztési projektjeinek, fejlesztésre alkalmas ingatlan adatbázisának bemutatása a befektetők megnyerése érdekében. Nem egy reklám anyag, hanem speciálisan a kerület kommunikációjának kiszolgálására kifejlesztett marketingalap, amely egységes, strukturált, rendszerbe foglalt.

A program tervezett elemei:

Projekt információs adatbázis: a fejlesztési területek, tervezett funkciók, projektek alapadatait tartalmazza.

- A projekt típusa
  - Földrajzi, műszaki információk
  - Térkép, helyszínrajz, légifotó
  - A környezetével kapcsolatos fontosabb információk
  - A helyszín, a projekt állapota (kidolgozottságának szintje)
  - Forráslehetőségek
  - Projektgazda és szervezeti háttér
  - A projekt kapcsolata, viszonya más projektekkel

- **A projektek előzetes értékelése:** a szükséges ráfordítások, várható bevételek, kockázatok együttes értékelése, illetve tágabb értelemben vett költség-haszon elemzés (a társadalmi, környezeti szempontok figyelembe vételével).
- **Kommunikációs terv,** amely biztosítja a kerület projektportfóliójának bemutatását. Az ingatlan-befektetői fórumokon, platformokon és rendezvényeken való megjelenéseinek időpontjait és helyszíneit, valamint az egyes eseményekhez kötendő kommunikációs tevékenységet.
- **Projekt portfólió kiadvány** megvalósítása

Ajánlott paraméterek:

- terjedelme ~ 10 oldal, +kivehető projektlapok fejlesztési területenként
- előállítás 2 nyelven, ajánlott példányszám: 2000 db

Várható eredmény:

A kerület befektetési aktivitásának erősítése, a fejlesztői részvétel, a partnerség, valamint a privát és közsféra által közösen megvalósuló fejlesztések számának bővülése.

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése
Alapelem	Gazdaságfejlesztés
Eszköz	A.3.) Önkormányzati vagyonkezelő csoport létrehozása

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Gazdaságfejlesztési stratégia elfogadása
Várható időtartam	Megalakulás 2 hónap (működése folyamatos)

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Vagyon-, és Lakásgazdálkodási Osztály javasolt
Bevonható partnerek	A Gazdaságfejlesztési stratégia elkészítésében részt vevő partnerek
konzultáns	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda

A program célja:

A jelenleg is működő Vagyon-, és Lakásgazdálkodási Osztály mellett előkészíteni az önkormányzati vagyonjogi ügyleteivel, vállalkozásaival, a lakás- és helyiséggazdálkodással kapcsolatos döntéseket. (Az osztály Vagyongazdálkodási csoportja jelenleg is foglalkozik a felsoroltakkal, a kizárólagosan pénzügyi befektetések kivételével)

A program tervezett elemei:

A csoport feladata:

- kidolgozza a vagyonhasznosítási stratégiákat
- javaslatot tesz a célokra és összehangolja azokat
- koordinálja a vagyongazdálkodással, vagyonhasznosítással és vagyonkezeléssel kapcsolatos célkitűzések végrehajtását
- előkészíti a hasznosításra, értékesítésre irányuló szerződéseket
- közreműködik az egészségügy, oktatás, sport, közművelődési és kulturális létesítményekhez szükséges ingatlanok megszerzésében, az ilyen jellegű intézmények vállalkozásszerű tevékenységének kialakításában, valamint a vállalkozások és befektetési lehetőségek feltételeinek megteremtésében, a döntés előkészítésben és végrehajtásban
- kezeli az önkormányzat portfolióját, feldolgozza és elemzi a befektetési és beruházási ajánlatokat, tájékoztató anyagot készít belső használatra és a befektetők számára.
- részt vesz az ingatlanszerzéssel, illetve az önkormányzati vagyonhasznosítással kapcsolatos pályázati feltételek kidolgozásában, versenytárgyalások lebonyolításában
- szervezi a vagyongazdálkodás körében a kapcsolattartást, gazdálkodó szervezetekkel, vállalkozásokkal, önkormányzatokkal és pénzintézetekkel
- részt vesz vagyonkezeléssel kapcsolatos fórumokon

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése
Alapelem	Gazdaságfejlesztés
Eszköz	A.4.) Projektfejlesztő Társaság létrehozása

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Gazdaságfejlesztési stratégia elfogadása
Várható időtartam	A projekt portfólió elkészítésével párhuzamosan, megalakulás 4 hónap (működése folyamatos)

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
Bevonható partnerek	A Gazdaságfejlesztési stratégia elkészítésében részt vevő partnerek
konzultáns	Kerület Jegyzője

A program célja:

A helyi gazdaság fejlesztésének előfeltétele a „vállalkozó-barát” Önkormányzat megléte, amely a szoros és rendszeres kommunikáció és együttműködés mellett alakítható ki. A **Városfejlesztő Társaság** bővítésével, fejlesztésével létrehozott Projektfejlesztő Társaság elő tudja segíteni a helyi működő tőke bevonásának ösztönzését az önkormányzattal feladatmegosztásban. Ennek előfeltétele a Befektetés ösztönző marketing kommunikáció, amelynek a lényege, hogy a kerület átgondolja a fejlesztésre szánt területeit, és ezeket előkészítve, tervezetten ajánlja ki a piacon.

Feladatait és hatáskörét tekintve kibővített városfejlesztési társaság, amely az önkormányzaton belül működő egyeztető koordinációs fórum. Tevékenységének célja a komplex ingatlanfejlesztési, városfejlesztési és városmarketing projektek összeállítása a kerületre és a kerületrészekre szabottan, a projektkörnyezet és célcsoport igényeinek megfelelően. A projektek megvalósítása közben felmerülő kommunikációs és érdekegyeztetési feladatok részét képezik a folyamatnak.

A program tartalmi elemei:

A Projektfejlesztő Társaság egy olyan üzleti szolgáltatást nyújtó szervezetet, amelyik segíti, tanácsokkal látja el a helyi vállalkozásokat annak érdekében, hogy azok sikeresebbek, eredményesebbek, versenyképesebbek legyenek. A szervezeten belül működtetni kell egy a Gazdasági Kamarával együttműködő **Gazdaságfejlesztő egységet**. A kerület eredményessége növeli a városfejlesztéssel szembeni keresletet és a fejlesztések sikerességét, ami visszahat az építőiparon keresztül a gazdaság fejlődésére (kereskedelemre, szolgáltatásokra, stb.).

A kerület vonzereje megnő, munkahelyek és a lakosság száma növekszik, vagyis „emelkedő spirál” alakul ki. A hosszú távú kerületfejlesztési koncepcióban tervezett fejlesztés megvalósítása, valamint a gazdaságfejlesztési stratégiában rögzített projektek megvalósulásának előmozdítása érdekében a szervezeten belül működtetni kell egy **Városfejlesztési egységet** is. Feladata egyrészt az infrastrukturális fejlesztéseknek a megvalósítása, másrészt a projektek megvalósításának előmozdítása, szervezése és menedzselése.

A Marketing egység feladata a város arculati elemekkel és rendezvényekkel történő általános identitásfejlesztés, valamint olyan kommunikáció, amely ismertté teszi a kerületet, elhelyezi a hazai, illetve a nemzetközi befektetők, városhasználók mentális térképén (projekt portfólió menedzselése).

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése
Alapelem	Gazdaságfejlesztés
Eszköz	A.5.) Kultúr-park program (térsgéi vendégforgalmi stratégia)

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	6 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
Bevonható partnerek	Helyi idegenforgalmi vállalkozások, fejlesztők, Tourinform Iroda, Budapesti Turisztikai Hivatal
konzultáns	Oktatási, Művelődési, Ifjúsági és Sport Osztály

A program célja:

A szolgáltatások, az ipar és a logisztikai mellett a turizmus fejlesztése nélkül nem valósítható meg komplex gazdaságfejlesztés. A turizmus fejlesztésének elsődleges célja a helyi kis és középvállalkozások fejlődésének segítése, és egy olyan turisztikai attrakciósorozat kidolgozása, mely kiszámítható vendégforgalmat biztosít.

Célja: A kerületben és a térségben élő kultúrák jellegzetességeit kiemelő új idegenforgalmi "Termék" kialakítása, amely alkalmas az együtt élő kultúrák, népcsoportok, tradícióinak, pozitív üzeneteinek bemutatására, ezáltal a kerület valós identitástudatának hordozójává tud válni. A program segítségével hosszú távon kiegyensúlyozott, harmonikus, és ezzel fenntartható növekedés alakítható ki a helyi működő gazdaság bevonásával és szükséges fejlesztésével, a gazdasági tényezők és a térségi hatóságok együttműködése és párbeszéde során.

A program tervezett elemei:

Kultúr-Park program kidolgozása

A program alap gondolata a meglévő kínálati elemek rendszerbe szervezése és összekapcsolása, azaz egy minőségi vendégforgalmi rendszer kialakítása, amely hosszú távon képes megerősíteni a térség gazdasági pillérét helyben elérhető megélhetést biztosítva az itt élők számára. A minőségi vendégforgalmi rendszer kialakításához és fenntartásához nagyon fontos a partnerszervezés, a partnerkapcsolatok kialakítása és fenntartása, amely elképzelhetetlen a gazdasági, civil és közigazgatási szereplők szoros együttműködése és folyamatos kapcsolattartása nélkül.

A helyi turisztikai desztinációs (térsgéi) menedzsment szervezet (TDMSz)

létrehozása⁴ *Célja:* a fenntartható és versenyképes turizmus megteremtése egy térségben a turizmus rendszerének átfogó kialakítása és működtetése révén.

A TDMSz menedzsment terv alapján dolgozik, amelynek lényegét a következő kérdésekre adott válaszok adják:

- Milyen turisztikai célcsoportok határozhatók meg?
- A turisták igényei hogyan elégíthetők ki?
- A szakma nyereségessége hogyan érhető el?
- A helyi közösség hogyan vonható be és mi lesz a haszna?
- A környezet védelme és ápolása hogyan biztosítható?

⁴ Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiában meghatározott országosan kiemelt turisztikai szervezet- és rendszerfejlesztési feladat. Ennek megvalósítása a magyarországi turizmus versenyképességének növeléséhez és fenntartható működési feltételeinek megteremtéséhez elengedhetetlen. A szervezetek létrehozását a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség pályázataival támogatja.

B.) Társadalmi innováció

Intézményi ellátottság

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése	Kisvárosias erősítése	karakter
Alapelem	Társadalmi Innováció – Intézményi ellátottság		
program	B.1.) Multifunkcionális sport-, és rendezvényközpont létrehozás		

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	3 év

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
Bevonható partnerek	Főépítési Iroda
konzultáns	Budapesti Építész Kamara

A program célja:

A kidolgozásra kerülő Kultúr-park program (térsgéi vendégforgalmi stratégia) célkitűzéseivel, valamint a kerületi Testnevelési és Sportkonceptióval összhangban egy olyan multifunkcionális épület létrehozása, mely magas színvonalon nyújt lehetőséget a kikapcsolódásra, szórakozásra, sportolásra elsősorban a kerület lakosai számára, valamint technikailag jól felszerelt rendezvény helyszínként is hasznosítható.

A kerületi lakosok igényeinek kérdőíves felmérése alapján egy olyan sportcentrum létesítésére lenne igény, amely uszodát is tartalmaz.

Ugyanakkor a szabadidős komplexum kialakításával egy, a mai kor igényeit megfelelő szinten kielégítő, mikro-regionális vonzerővel rendelkező „plaza-típusú”, integrált kulturális intézmény létrehozása a cél, amely képes a fővárosi és agglomerációs igényeket is kiszolgálni.

A program tervezett elemei:

Feladat
Elő Megvalósíthatósági tanulmány készítése, a mikro-regionális kulturális kínálat és kereslet meghatározása
Fejlesztési terület kijelölése
Építészeti Ötletpályázat lebonyolítása
Részletes tervek, Megvalósíthatósági Tanulmány elkészítése
Építési, átalakítási munkálatok

Intézményi ellátottság

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése	Kisvárosias erősítése	karakter
Alapelem	Társadalmi Innováció		
program	B.2.) Ágazati Konceptiók és Intézkedési tervek összehangolása		

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	folyamatos

A hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió várospolitikai irányelvei alapján szükség szerint az ágazati Konceptiók és stratégiák összehangolására is szükség van. Budapest XV. Kerület Közoktatás-politikai, Esélyegyenlőségi, Közművelődési és Szociális szolgáltatásszervezési szakági konceptióival összhangban a következő szempontok figyelembe vételét tartjuk elengedhetetlennek;

→ Oktatási és gazdasági szervezetek közötti kapcsolat kiépítése

Célja: A helyi szakoktatás és a munkaerőpiac összehangolása.

Szempont: a kerületi Közoktatási Konceptió célkitűzéseivel összhangban az oktatási és gazdasági szervezetek közötti kapcsolat erősítése, hiszen a szereplők közötti együttműködés különösen nagy hatással van a kerület népességmegtartó képességére, a helyi identitástudat növelésére és a gazdaság fejlődésére. A helyi vállalkozások munkaerő igénye a megfelelő szakoktatással, a fiatal, helyi munkavállalók képzésével kielégíthető. Így a vállalkozások a helyi lakosságot foglalkoztatják, ami javíthatja a fiatalok elhelyezkedési lehetőségeit. A vállalkozások az igényeiknek megfelelő szakképzett munkaerőt kapnak az iskolától, cserébe az oktatást anyagilag és eszközökkel támogatják. A program célja tovább, hogy összehangolásra kerüljenek a jelenleg folyó és tervezett iskolabővítések, intézményfejlesztések is (pl.: Bogáncs utcai iskolafejlesztés)

→ Intézményfejlesztés és intézményi energia-racionalizációs programterv kidolgozása

Az intézmények fejlesztésénél fontos szempont, hogy a lakóterületi fejlesztések során kötelezően megjelenő bővítéseken túl megtörténjen a területi igények felmérése, azaz hogy abban a kerületrészben is megvalósuljon intézményfejlesztés vagy bővítés, ahol hiány áll fenn. Elképzelhető, hogy nem elegendő csupán a meglévő, bővíthető intézmények fejlesztése, mivel mennyiségileg ugyan biztosítaná a férőhely hiány pótlását, egyes területek mégis ellátatlanok maradnának. Így kialakulhat az az anomália, hogy számszerűleg ugyan biztosított az egész kerület ellátása: ugyanakkor egyes intézmények férőhely hiánnyal küszködnek, míg mások részben kihasználatlanok maradnak. Ebből adódóan az intézményfejlesztéseket a területi igények felmérésének kell megelőznie, mely alapján már meghatározható, hogy mely körzetekben szükséges intézmény bővítés, vagy új intézmény építése. A kerületi intézmények fejlesztésénél megújításánál az energiaracionalizálás, az energiahatékonyság fokozása, valamint a megújuló energiaforrások használati lehetőségeinek vizsgálata elsődleges szempont. (KEOP, KIOP pályázati lehetőségek előkészítése a kerületi Környezetvédelmi programmal összhangban)

- Észak-Pesti Kórház egészségiparra alapozott fejlesztése - Pestújhely egészségipari szolgáltatási központ

Az Őrjárat utcai ingatlan hasznosításával összevont járóbeteg szakrendelő biztosítása. Őrjárat u. 1-5. ingatlanhasznosítása; a volt Észak-Pesti Kórház (volt szovjet kórház) területének az egészségügyi tevékenységekhez kapcsolódó, egészségiparra alapozott fejlesztésének elősegítése a cél. A területen továbbra is biztosítani szükséges a betegellátást és szakrendelést, de egyéb, az egészségügyi létesítményeket nem zavaró

fejlesztések (pl. Idősek Otthona) a területre beengedése a terület fenntartását biztosíthatja. Az esélyegyenlőség biztosítása elsődleges cél.

Stratégiai cél	Budapest északkeleti pólus kiépítése	Kisvárosias karakter erősítése
Alapelem	Társadalmi Innováció – emberi potenciál, társadalmi élet	
Eszköz	B.3.) PalotaÚjHely Program	

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	12 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Civil referens
Bevonható partnerek	Helyi civil szervezetek, Oktatási, Művelődési, Ifjúsági és Sport Osztály/Művelődési és Köznevelési Csoport
konzultáns	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda

A program célja:

A hosszú távú kerületfejlesztési tervvel összhangban a kerület egészére és a kerületrészekre vonatkozóan az identitásfejlesztés alapelveinek rögzítése. A program alapvető célkitűzése, hogy meghatározza és bevezesse azokat a kommunikációs eszközöket, amelyek elősegítik a civil és közsfera közötti párbeszédet és együttműködést. További célkitűzés a közösségfejlesztés és építés, valamint az egységes kerületi arculat és imázs kialakítása és a helyi társadalom fejlődésének elősegítése marketing eszközökkel,

A program elemei:

- **Műhelybeszélgetések (workshopok):** az alközpontok újjáalakításához, jelentőségük kiaknázásához, szimbolikájuk és működésük megértéséhez jól felhasználható eseménysorozat. A beszélgetések célcsoportos kerekasztal megbeszélések, találkozók és vitafórumok formájában kerülnek megrendezésre, amelyek elősegítik a szereplők közti jobb megértést, az információcserét. *Ilyen sorozat lehet a térhasználók, az itt lakók, építésszek, várostervezők, tanulók-diákok, politikusok, döntéshozók, esztéták, lokális kiskereskedők, és szélesebb körű véleményformálók célzott bevonása.*
- **Tervezői Hétvége – FIRKA PARTI:** a projekthelyszíneken közösségi tervezői akció során a közösségek, attraktív életterek, gazdasági helyszínek kialakításában segítenek, felhasználva a privát szektor innovációs erejét és tapasztalatát. A modell a civil szféra, a lokális gazdaság és a közhivatali szféra, kerületvezetés között gerjesztett párbeszédrel teremt keretet a tér megújítására, átalakítására, a tér struktúráinak, formai és tartalmi elemeinek újragondolására, azaz a tér újrapozicionálására. Szakértők bevonásával lehetőség nyílik egy komplex, átfogó, integrált, minden szinten részvételt biztosított, jól nyomon követhető és kiszámítható megújítás elindítására. A résztvevő tervezők, lakók és vállalkozók, kerületvezetők, politikusok, a kerülethasználók – a média élénk figyelmének keresttűzésében – a **projekthelyszínen** együtt beszélnek meg, hogy valójában mire és hogyan szeretik az emberek használni a közösségi tereiket.

- A kerületközpontok megújításának megalapozásában **fórumokon** kerülhetnek bemutatásra és megvitatásra a már elkészült tervek (projekttervek, hatástanulmányok, stb.), elképzelések. Az önkormányzat, a döntéshozók által felkért tervezők itt mutatják be elképzeléseiket.

Eszközök

- Hirdetmény kerületi újság(ok)ban/ önkormányzat honlapján
- Figyelemfelkeltő hirdetmény / plakát hivatalokban és intézményekben, (iskolákban)
- Kérdőív helyi újság(ok)ban / honlapon
- Levelesláda felállításának meghirdetése

Egyéb „érzékeny tételi” akciók

- Fotópályázat meghirdetése a lakókörnyezet értékeiről, szépségeiről (embereken / épített és táji környezetben / problémákon keresztül bemutatva)
- Iskolai rajzpályázat / gyermek-vízió-plakát program: Milyen az én kerületem, a környezetem?

→ Kerületi házirend megalkotása

A szervezetek, vállalkozások életét, működését rendszerint egy olyan alapidokumentumban igyekeznek rögzíteni, amely alapvetően meghatározza, azokat az alapelemeket, viselkedési normákat, amelyek szerint működik az adott szervezet. Egy ilyen dokumentum segít megismerni, feltérképezni az újonnan belépő ember számára a közösséget, amelynek tagja lesz, így könnyebben tud beilleszkedni, hiszen tisztában van az irányában támasztott követelményekkel, elvárásokkal, ugyanakkor megismerheti a jogait is.

A települések, városok, kerületek nem rendelkeznek ilyen, önmagukat definiáló, meghatározó alap-dokumentummal, holott a sokszor tapasztalt társadalmi ellentétek, amelyek a nagyarányú és viszonylag rövid időtartam alatt történő beköltözési hullámok nyomán alakulnak ki kezelhető lenne ezáltal.

A múlt század elején, ha valaki új településre, kisebb közösségbe került, költözött illendő volt bemutatkozni a település elöljáróinak, akik megismertették a település és a közösség szabályaival, szokásaival. Manapság ez már nem járható út, ugyanakkor a városok, települések, kerületek identitásának megőrzése fontos igény és elvárás. A helyi társadalmak, kultúrák, karakterek, és működési rendszerek eltűnése ellen egy olyan települési/kerületi házirend elkészítésével lehet küzdeni, amely rendszerbe foglalja ezen alapelveket.

→ Közösségi programok (közösségi rendezvények, események, hagyományos ünnepek, stb.) / Társadalomépítési akciók – a település Házirendjének megalkotása

Célja: a társadalmi változások okozta feszültségek kezelése, főként a nagy számú beköltözéssel párhuzamosan megjelenő különböző kulturális, életmód, életvezetési igények összehangolása.

Pontosan meg kell határozni, milyen módon élnek, szeretnék élni az itt élő emberek a mindennapjaikat. Ezen elvek megismertetésére, illetve elfogadtatására adnak lehetőséget a közösségi programok.

- **Civil Szolgáltató Központ – Civil Ház,** egy olyan, a civil szervezetek által működtetett Információs központ és közösségi hely, ahol a kerület fejlődéséért elkötelezett civil szervezetek és magán személyek találkozhatnak, eszmét cserélhetnek. A mai gyakorlat szerint a civil találkozók alkalmi jelleggel a meglévő kulturális és oktatási intézményekben működnek. A ház alkalmas az eseti helyszínek kiváltására. Működtetése hiánypótló társadalomszervező szerepet tölthetne be, hiszen fizikai közelségbe hozná a civil szervezeteket, az egyes szférák közötti együttműködést is megkönnyíthetné.

C.) Térszerkezet

Stratégiai cél	Kisvárosias karakter erősítése
Alapelem	Térszerkezet
program	C.1.) Kerületi Struktúraterv készítése

Időbeli ütemezés:

javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési koncepció Testületi elfogadása
Várható időtartam	Tervezés 12 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Főépítési Iroda
Bevonható partnerek	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
konzultáns	a fejlesztési koncepcióban meghatározott Szakértői Kabinet

A program célja: a hosszú távú kerületfejlesztési koncepcióban meghatározott jövőképet, beavatkozási pontokat és programelemeket alapul véve, a fejlesztési dokumentáció és a városrendezési tervek közötti kapcsolat megteremtése. A különböző tervezési szinteken már meglévő tervek, fejlesztési koncepciók, illetve elképzelések összehangolása. A koncepció által meghatározott stratégiai fejlesztési irányvonalak területi felosztásának/szétosztásának meghatározása. A koncepcionális munka során megalapozott partnerség fejlesztése és továbbépítése.

A program tervezett elemei:

- Térszerkezeti elemek meghatározás és elemzése
- Településszerkezeti alprogram
- Szabályozási alprogram

A településszerkezeti program irányelvei, meghatározó alapállítások;

A hosszú távú kerületfejlesztési koncepció készítése során az együttműködő, kapcsolódó kerületek főépítészeiből, szakembereiből felállított Szakértői Kabinet javaslatának szellemében egy olyan szerkezeti struktúra meghatározása, amely három fő kategóriában vizsgálja a kerületi helyszíneket:

- a fejlesztésre szánt, azonnali beavatkozást igénylő területeket (az Integrált Városfejlesztési stratégiában is meghatározott Akcióterületekkel összehangoltan)
- a középtávra ütemezett fejlesztésre szánt területeket
- végül a megtartandó, karakterében és struktúrájában változtatásra nem szánt területeket

A beavatkozás típusa szerint osztályozott területi egységeken belül lehet meghatározni a beavatkozás, fejlesztés típusát, mértékét, ütemezettségét.

A struktúraterv készítése során figyelembe veendő fizikai, területi elemek és állítások:

Településkép, arculat fejlesztése

A komfortos kertváros képének kialakításához elengedhetetlen a kerülethez és a Fővároshoz méltó városkapuk kialakítása, a közterületek, az épített környezet rendezése. A közterek, közösségi helyek magas színvonalon történő kialakítása érdekében a tervezési program meghatározását a potenciálisan érintett helyi magánszemélyek és szervezetek bevonásával kell kialakítani.

Alközpontok fejlesztése

Rákospalota: Polgármesteri Hivatal és környéke - Intézményi kerületközpont

Pestújhely: Sztárai Mihály tér környéke, Pestújhelyi út mente – meg kell vizsgálni, hogy van-e igény alközpont kialakítására, ha igen akkor milyen módon, milyen funkciókkal (lakossági bevonással tervezendő)

Újpalota: Pólus Center környéke (hosszútávon igazgatási központ.)

Javaslat: Az alközpontok közötti funkciómegosztás kidolgozása, alközpontok kapcsolati rendszerének, funkcióinak tisztázása, együttműködő partnerek számbavétele, bevonása a tervezésbe – megvalósításba.

Lakóterületi fejlesztések

A kerületben tervezett lakóterületi fejlesztések nagymértékű lakosság növekedést eredményeznek. A népességszám növekedés következtében szükséges intézményfejlesztések (bölcsőde, óvoda, iskola, stb.), infrastrukturális fejlesztések (út, közmű) költségeit településrendezési szerződések keretében a beruházók átvállalhatja. Ettől függetlenül érdemes ütemezni a jelentősebb lakosságszám növekedést eredményező beruházásokat, mivel azok az Önkormányzatra még így is jelentős plusz anyagi terheket rónak, hiszen a beruházó által megépített intézményeket, közterületeket (park) a kerületnek kell fenntartania. Emellett a környékre és a kerület egyéb részeiben is jelentős környezetterhelést, forgalmi problémát generálhatnak.

Javaslat: A nagyobb lakosságszám növekedést eredményező lakóterületi fejlesztéseket ütemezzék, az Önkormányzat által felváltható plusz anyagi terhek és a forgalomnövekedés szempontja szerint.

Fejlesztések rangsorolásának szempontrendszere:

- Az Önkormányzat hány új intézmény fenntartását tudja felvállalni a fejlesztések eredményeként.
- Mennyi, a kerület fenntartásába kerülő új közterület létesül, ezek karbantartásának költségei beépíthetőek-e a kerületi kiadásokba.
- A lakosságszám növekedés eredményekén megnövekedett gépjárműforgalom milyen környezetterhelést okoz az adott fejlesztés környékén, esetleg a kerület más részében, a kerület mely részén alakulhatnak ki közlekedési problémák (torlódás, lakóterületek átmenő forgalmának jelentős növekedése, parkolási problémák, stb.) a forgalomnövekedés eredményeként.

Stratégiai cél	Kisvárosias karakter erősítése
Alapelem	Térszerkezet
program	C.2.) Építészeti Karakterfüzet készítése

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	Tervezés 6 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Főépítési Iroda
Bevonható partnerek	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
konzultáns	Budapesti Építész Kamara

A program célja:

A helyi értékvédelmi (kerületrészenként meghatározott), **kulturális és turisztikai célok megvalósítását célzó segédlet.** Olyan települési tervezési segédlet, avagy karakterfüzet, amely a kerületi szabályozási tervkészítés mellett környezetalakítási és a műszaki követelményeknek megfeleltethető szakmai és kultúrtörténeti kiegészítést fogalmaz meg a területeken. A füzet rögzíti a településkép sajátosságait, a helyi karakter meghatározó elemeit, alapja a helyi értékvédelmi rendeletnek. Megfelelő társadalmasítással az épített környezet fejlesztéséhez és a turisztikai fejlesztésekhez egyaránt támogatást adhat.

A program tervezett elemei:

- Kerületrészenként az épített örökség felmérése, dokumentálása
- Az épített környezeti elemek értékelése, rangsorolása (lakossági szavazással egybekötve)
- Az alapvető, meghatározó karakterelemek kiválasztása
- Lakossági kommunikáció, prezentációk
- Kerületrészenként és teljes kerületre vonatkozó összefoglaló építészeti segédlet, a Karakterfüzetek elkészítése.

Stratégiai cél	Kisvárosias karakter erősítése
Alapelem	Térszerkezet
program	C.3.) Főutca program

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	Tervezés 7 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Főépítész Iroda
Bevonható partnerek	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
konzultáns	a fejlesztési Konceptióban meghatározott Szakértői Kabinet

A program célja:

Belváros rehabilitáció (alközpontok kialakítása, fejlesztése)

A központi "mentális közösségi tér"-nek, az emberek mindennapos kapcsolati színhelyeinek, a közösség életét érintő közös gondolkodás tereinek megújítása, illetve a megújítás lehetőségeinek gazdasági építészeti vizsgálata és javaslatok. A megvalósítás megalapozásához partner-, és forrásszervező akciók beindítása. A helyi vállalkozások, vállalkozók e program keretében határozhatják meg a kerületfejlesztésben való konkrét felajánlásukat. Fontos szempont, hogy csak a magas színvonalon tervezett és kivitelezett közösségi terek jelenthetnek hozzájárulást a kitűzött célok eléréséhez.

A program szempontjai:

Gazdasági szempont: az átfogó, komplex településközpont revitalizáció megalapozza a helyi gazdaság számára a háttér kiszolgáló, komfort-érzet megteremtő és növelő feltételeit, kereteit.

Társadalmi, közösségi szempont: a XV. kerület központjának, valamint kiemelt köztereinek megújulása a városlakók részvételével, bevonásával együtt a település identitásépítésének fontos eszközét jelenti, megteremtve ezzel az önazonosság, a „valahova tartozás” érzését. Mindezek által javul a városi élet minősége, újjáéleszthetők a közösségi fórumok, mindennapi találkozóhelyek („intelligens pólusok”, központi terek, úgynevezett agórák).

Fizikai megújítási/megújulási szempont: a település főutca-, városközpont-fejlesztési / megújítási stratégiája során a következő célokat kell figyelembe venni:

1.) **Általános főutca, városközpont vonzása** - általában vonzóvá válik a főutca és a főtér azáltal, hogy:

- Erősítjük vizuális karakterét és arculatát
- Javítjuk a gyalogosok biztonságát és komfortját
- Biztosítjuk a parkolási igények kiszolgálását

2.) **Gazdasági fejlesztés** – megnöveli a főutca és a főtér gazdasági szerepét, azáltal, hogy:

- Stimulálja az új kereskedelmi beruházásokat
- Javítja az üzleti és foglalkoztatási lehetőségeket

3.) **Közösségi tudat és elégedettség növelése**

- A lakóterület és szolgáltatási terület fejlesztésével párhuzamosan intézményfejlesztés megvalósítása (szociális, oktatási és művelődési intézmények, centrumok létrehozása, bővítése)

4.) **Helyzetbe hozás:** befektetések támogatása által megteremtve egy elfogadható kockázat-környezetet a település gazdasági közössége számára, és ugyanekkor jelentős eredményeket elérni a kerület arculatjavításában, identitás-növekedésében

A program elemei:

1.) a Főutca program tervezési és megvalósítási területeinek kijelölése

Annak érdekében, hogy a megújulási program mind fizikailag, mind gazdaságilag sikeres legyen, három elemet kell egymással párhuzamosan és hatékonyan kezelni. Ez a három elem a következő:

- Utcakép és közterek
- Karakterelemek meghatározása, épülethomlokzatok, kerítések
- Marketing és programozás

Utcakép és közterek

- A főutca / terek karakterképének javítása – utcabútorok, dekoratív utcavilágítás, esztétikus közlekedési-, és utcatáblák, fasorok, virágosítás, sétálóterületek
- Gyalogos összeköttetések – helyenként új járdák és sétálóterületek kialakítása, a szolgáltatási és kereskedelmi területek közötti gyalogos összeköttetés biztosítása
- A főutca foghíjainak beépítése – ösztönözni és bátorítani kell újabb beruházásokat és üzleteket a településközpontban és a kerület peremterületein közötti esetleges foghíjak beépítésére, a sétálóterület esztétikumának javítása érdekében
- P+R; Parkolás – jobb parkolási lehetőségek biztosítása, több eligazító tábla,
- Reklámhordozók egységes megjelenésének koordinálása

Épület homlokzatok, kerítések

- Egységesebb városközpont / utcakép megteremtése a hagyományos építészet elemeinek felhasználásával
- Örökségvédelem, építészeti házirend - karakterfüzet kidolgozása

Marketing és programozás

- Tiszta és rendezett környezet – hangsúlyozottan fontos az utcakép tiszta és rendezett megjelenése. Foglalkozni kell mindennel, ami bántja a szemet!
- Események, programok – speciális események pl.: fesztiválok, vásárok, és egyéb látványosságok, háttérszolgáltatások (pl.: utcai kávézók, lacikonyha, borozó, fagyaltozó, stb.) kialakításának elősegítése
- Üzleti „toborzás” – igények, hiányok, lehetőségek meghatározása az attraktív üzletekre való tekintettel – az elérhető szolgáltatások kínálati spektrumának szélesítése, minőségi javítása érdekében

A főutca / főtér megújulási tervnek a magánszektor szereplői és az önkormányzat közös jövőképeként, akarataként kell megszületnie. Ezért a terv első lépésében összpontosítani kell a potenciális partnerek bevonására, természetes partnerség kialakítására.

Stratégiai cél	Kisvárosias karakter erősítése
Alapelem	Térszerkezet
program	C.4.) Zöldfelületi kataszter, természeti értékek védelme, Környezetvédelmi Program

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	folyamatos

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Főépítési Iroda
Bevonható partnerek	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
konzultáns	a fejlesztési Konceptióban meghatározott Szakértői Kabinet

A program célja:

A XV. Kerület természeti értékeinek fokozott védelme.

A kerület értékei között kiemelkedő elemek a természeti területek. Ahhoz, hogy ne csak egy jogszabály legyen, hanem a helyi természeti védelem napi szinten is érvényesülni tudjon, a védett értékek feltérképezése és a környezettudatosság növelése szükséges.

Budapest XV. kerület **Környezetvédelmi Programja 2009-2014** dokumentumban megfogalmazott alapelvek az általános területfejlesztési kérdésekkel foglalkozó tervekben és a megvalósítások során is irányadóak.

A környezetvédelmi terv célja: a kerülettel kapcsolatos környezetvédelmi feladatok összehangolása, rangsorolása, meghatározása. A program keretében felmérésre kerülnek a környezetvédelmi problémák, javaslat születik a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzésére, a meglévő károk mérséklésére, felszámolására. Segíti a hatósági munkát, rangsorolja a környezett szennyezésért kirótt büntetéseket, megalapozhatja a társadalmi részvétellel történő környezetvédelmet. A terv tartalmaz a fejlesztési és városrendezési tervek készítése során figyelembe veendő elemeket, melyek a következők:

→ Zöldfelületi kataszter

Célja: a kerület zöldfelületi elemeinek rendszerbe foglalása. Olyan dokumentum, mely az értékes és a védett növényállomány tételes felsorolásán túl megjeleníti azok előfordulási helyeit, azok állapotának és értékének leírásával együtt.

→ Környezettudatos gondolkodás, környezeti nevelés

Célja: A lakosság, elsősorban a fiatalok környezethez - nem csak a természeti, hanem az épített, városi környezethez - való viszonyának szemléletformálása. A kerületi kezdeményezés egy olyan akcióorozatból áll, amely felhívja a figyelmet a környezetvédelem, a természetvédelem, a tisztaság és a rendezett épített környezet fontosságára és előnyeire. Az akció sorozat rendezvényekből, tájékoztató honlapból, oktatásból, kirándulásokból, sétákból, versenyekből, a beérkező javaslatok és vélemények fogadására felállított postaládából (hogy a lakosság mely problémák megoldását tartja a legsürgetőbbnek) áll. Célszerű az akcióorozatnak egy kabalafigurát választani, amellyel könnyebb megszólítani a fiatalokat, és folyamatosan emlékeztet a környezettudatosság fontosságára.

Stratégiai cél	Kisvárosias karakter erősítése
Alapelem	Térszerkezet – Fizikai infrastruktúra (közlekedés)
program	C.5.) Közlekedésfejlesztési Konceptió operacionalizálása

Időbeli ütemezés:

Javasolt kezdési időpont	Hosszú távú kerületfejlesztési Konceptió Testületi elfogadása
Várható időtartam	6 hónap

Szervezeti igény, kompetenciák:

Programkoordinátor	Főépítési Iroda
Bevonható partnerek	Fejlesztési és Pályázati Koordinációs Iroda
konzultáns	a fejlesztési Konceptióban meghatározott Szakértői Kabinet

A program célja:

A XV. Kerület természeti értékeinek fokozott védelme.

Fizikai infrastruktúra (közlekedés)

Budapest XV. kerülete közlekedési rendszerének fejlesztésével a 2007-ben készült **Közlekedésfejlesztési Konceptió** foglalkozik, amely tartalmazza a fejlesztési és városrendezési tervek során figyelembe veendő, alapvető irányelveket.

A közlekedési kapcsolatok fejlesztése során kezelendő feladat a ki-, és beköltözések nyomán megjelenő forgalomterhelés. A kerület elsődleges célja az elérhetőség javítása mellett a belső komfort növelése, az élhetőség, életminőség javítása. Az M3 kerületen áthaladó nyomvonalán a zajvédő fal kiépítése kiemelten fontos, amely tervezése és megvalósítása során fontos a lakossági és gazdasági szereplőkkel közösen létrehozott konszenzus.

A közlekedési fejlesztések (elővárosi vasút, metró, körutak) a legtöbb esetben nem kerületi, hanem fővárosi hatáskörű fejlesztések, így ezek megvalósulása során nagyobb eredmény érhető el erőteljes kerületi lobbyval.

A kerület lobby ereje nagyban növelhető, ha összefog a tömegközlekedés fejlesztésében érdekelt szomszédos kerületekkel, valamint az agglomeráció településeivel. A közös lobbytevékenységgel nagyobb esély van a fejlesztések felgyorsítására is.

Az elővárosi vasút használatára ösztönözhet a jó ráhordó hálózat kialakítása, a vasútállomás épített környezetének rendezése, P+R parkoló kiépítése, szolgáltatások bővítése (pl. kávézó+internet elérés). Természetesen az elővárosi vasút fejlesztés nemcsak a kerületi szintű, így az állomást és a P+R parkolót a XV. és a IV. kerületi lakosság is használni fogja. Az agglomerációból bejárók, valószínűsíthetően a saját településük vasútállomását fogják használni, vagy ha autóval indulnak el, akkor már nem váltanak közlekedési eszközt, hanem a célállomásig a saját autót fogják használni. Ellenben a 4-es metró Metró áruházig történő kiépítésével, olyan alternatív közlekedési mód valósulna meg, melyet azon autósok is használnának, akik az elővárosi vasutat nem vennék igénybe.

Fogalomtár

- ☐ **agglomeráció:** az az együttműködő térség, amely a városból és a vele összetartozó, hozzákapcsolódó településekből áll. A gazdasági aktivitások valódi terepe, határa nem csupán egy adminisztratív határral rendelkező települések összessége.
- ☐ **anatómia (urbanisztikai értelemben):** a város épített környezete, az a keret, amelyben a város élete lebonyolódik.
- ☐ **attraktivitás:** vonzás, vonzerő, látványosság
- ☐ **beruházás:** az *investálás*, amely profitérdekből történik.
- ☐ **döntés előkészítés:** a *projekt*, mint művelet várható eredményeinek és kockázatának feltárása. Ebben nagy szerepe van a műszaki, gazdasági információknak és a fokozatos, többoldalú mérlegelésnek. Megnő a jelentősége a *konzulens* és *fizikai terveket készítő* cégeknek
- ☐ **fiziológia, szoftver:** az az életmód, „életprogram”, ahogy a település lakosai, a városhasználók kielégítik szükségleteiket, ahogy életüket vezetik, amint egy város közössége él. A városban, mint élőlényben zajló életfolyamatok összessége
- ☐ **hardver:** szemben a *szoftverrel* a működés feltételeit biztosító épített környezet.
- ☐ **harmonizálni :** összhangot megteremteni
- ☐ **idea:** ötlet, gondolat
- ☐ **innováció:** megújulási, átalakulási folyamat - terméknek, szolgáltatásnak, vagy termelési eljárásnak, technikai szervezési módszereknek a felfedezését (kezdeti kialakulásától) annak megvalósításáig terjedő folyamata.
- ☐ **integráció:** összevonás, egybeötvözés
- ☐ **integrált:** egyesített, összetett, magában foglaló
- ☐ **interakció:** kölcsönhatás, kölcsönös viszony
- ☐ **karakter:** sajátos, jellemző, meghatározó értékekkel felruházó arculat
- ☐ **kerületfejlesztési koncepció:** hatályos jogszabály nem tartalmaz definíciót. Tartalmi értelemben a kerület jövőképét meghatározó, illetve annak elérését biztosító, a (fővárosi) településfejlesztési koncepcióval nem ellentétes kerületi fejlesztési szándékokat összefoglaló politikai dokumentum, melyet a helyi Képviselő testület határozattal fogad el.
- ☐ **kommunikatív tevékenység:** vélemények, tények közvetítésének feladata
- ☐ **komparatív előny:** közgazdasági alapfogalom, jelentése: egy másikhoz (versenytárshoz) képest mért (előny). Ricardo⁵ törvénye (amely lehetne akár relatív előny is) szerint nem az **abszolút előny**nek kell meghatároznia a kereskedelmi sémákat. Nincs tartós előny, hanem sokkal inkább van kedvező helyzet, az itt és most, a vissza nem térő alkalom. Ez azt is jelenti, hogy azon termék előállítására kell törekedni, specializálódni amelyeket *relatív* alacsony ráfordításokkal, előnyösen tudunk előállítani. Ez éppúgy igaz egy városra vagy akár helyszínre ingatlanra is mint bármely más termékre, árura.

⁵ David Ricardo XVIII.sz.-ban az angol [klasszikus közgazdaságtan](#) egyik legnagyobb alakja, az elméleti [közgazdaságtan](#) tudományának egyik megalapozója, emellett sikeres üzletember és politikus

- ☐ **koncepció:** kiindulási alapgondolat, valamilyen jelenségre vonatkozó felfogások, nézetek rendszere, általános elgondolás, felfogás, nézőpont (politikai, művészeti, tudományos, stb.)
- ☐ **legitimáció:** elismerés, megerősítés, igazolás, törvényesítés, jelentőség, jogosultság, felhatalmazás
- ☐ **menedzselni:** sokoldalú tevékenységgel a megvalósulásig "terelni" az elképzelést
- ☐ **mikro regionális:** kistérségben, az térségben együttműködő települések alkotta körzet
- ☐ **motiváció** :érdekeltté való tétel
- ☐ **operacionalizálás:** az a munkafázis, amikor a vállalkozó meglévő tervét/stratégiáját "üzemképes állapotba" hozza. Feltétele: van átfogó és részletes stratégia.
- ☐ **orientáció:** irányultság
- ☐ **participáció:** (széleskörű) részvételen alapuló
- ☐ **participatív tervezés:** minél szélesebb körű részvétellel folyó tervezés (lakosság, civil, gazdasági szereplők, stb.)
- ☐ **portfólió:** kínálat változatok, lehetséges befektetési lehetőségek ill. *projektek* ajánlása, ismertetése
- ☐ **program:** a stratégiai terv során a stratégiai célkitűzéseket részcélok rendszerévé kell lebontani - minden részcélhoz hozzárendelve a megvalósítási stratégiát. A részcélok és stratégiák rendszerét nevezzük **programnak**, a Programok meghatározásával cél a további tevékenységek generálása, a konfliktusok elhárítása, a fejlesztések bátorítása és a kockázat csökkentése.
- ☐ **projekt:** vállalkozással létrehozott fejlesztési folyamat (tervezés, elemzés, döntés, megvalósítás stb.), terv
- ☐ **projekt menedzser:** az a személy, aki tevékenységével a projektet az ötlettől a megvalósulásig végigkíséri, megvalósulását segíti, irányítja
- ☐ **projekt menedzsment:** a *projekt* ötlettől a megvalósulásig irányító szervezet
- ☐ **promóció** : az "eseményt" megelőző figyelemfelhívó, ismertető tevékenység
- ☐ **stratégia:** eredeti jelentése: a hadvezetés tudománya; a küzdelem gondosan megtervezett menete, nagyobb arányú szervezett küzdelem során alkalmazott eljárás, eljárások összessége. Napjainkban minden olyan dolog címszavaként szerepel, aminek valami köze van a sikerhez. Valóban, a késhegyre menő "versenyben" a *stratégia* és a stratégiai gondolkodás lényeges összetevője a hosszú távú fennmaradásnak, bármiről legyen is szó. Mindenesetre a stratégiai gondolkodás következetes tervezési tevékenységet feltételez. A stratégiai koncepciók kidolgozása modern *kreatív technikák* segítségével a terület vezető képviselőivel együttműködve igen jelentős szellemi kapacitást és időráfordítást igényel.

☐ SWOT elemzés

A számtalan, gazdasági, szervezeti és politikai elemzések tárházába tartozó analízis közül ez a módszer honosodott meg a területfejlesztésben, EU programozásban.

A SWOT elemzés a helyzetértékelést köti össze a célok, prioritások kijelölésével, azaz a koncepció-alkotással. A helyzetelemzés jól strukturált összefoglalójaként segít a megállapítások rendszerezésében, szelektálásában, diagnózis készítésében.

S – STRONG: az adott térség belső **erősségei**,

W – WEAK: az adott térség belső **gyengeségei**,

O – OPPORTUNITY: olyan külső feltételek, **lehetőségek**, melyek segítik a célok elérését,

T – THREATS: olyan külső tényezők, melyek **veszélyeztetik** a célok elérését.

☐ településfejlesztési koncepció

„a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.” (ÉTV 2. § 27.)

Az ÉTV a fogalom teljes megértését szolgálandóan sem „a település jövőbeni kialakítása”, sem az „elsősorban településpolitikai dokumentum” kifejezéseit nem definiálja.

A településfejlesztési koncepció tartalmi követelményeit hatályos jogszabály nem írja elő.

A településfejlesztési koncepció a településszerkezeti tervvel és a helyi építési szabályzattal és szabályozási tervvel együtt a településrendezés eszközei. (ÉTV II. Fejezet 7.§ (3))

Az ÉTV 14. § „A fővárosra vonatkozó sajátos rendelkezések” fejezete nem tartalmaz településfejlesztési koncepcióra vonatkozó előírást. Értelemszerűen: Budapest az a település, amely településfejlesztési koncepciót készít. A hatályos településfejlesztési koncepció (Budapest Városfejlesztési Koncepciója – 2002) a 406/2003. (III.27.) számú Főv.Kgy. határozattal került jóváhagyásra.

☐ **tervezés:** törekvés a *kockázatok* maximális csökkentésére. Célja a jövőre vonatkozó információk kidolgozása oly módon, hogy az a leendő realitáshoz minél közelebb legyen: olvassza egybe az Urbanizáló Erőknek a Külső Világ legyőzésére vonatkozó elképzeléseit

Mellékletek

Jelen fejezetben igyekeztünk betekintést engedni a hosszú távú kerületfejlesztési koncepció készítésének folyamatába, illetve mindazon megalapozó dokumentációból kivonatot készítetünk, amely a tervezési munka során elkészült és segítette a társadalmi, szakmai kommunikációt, valamint az alapvetően szükséges politikai értékválasztást és döntéshozást.

KOMMUNIKÁCIÓS MUNKASZAKASZ - kivonat

Szakértői kabinet és párbeszédkörök megbeszéléseinek összefoglalása

Szakértői kabinet: A tervezés során három alkalommal ült össze a csatlakozó és együttműködő kerületek szakembereiből, főépítészeiből összeállított csapat, amelynek vezetője Gyurcsánszky János alpolgármester úr volt. Feladata a készülő fejlesztési koncepció véleményezése, szakmai felügyelet volt

Főépítész tervezői egyeztetés – 2008.10.30.-án

Párbeszéd körök: A párbeszédkörök első szériájában összehívtuk az egyházi vezetőket, intézményi vezetőket, civilszervezeteket, kis és középvállalkozók és nagy vállalkozókat. Minden esetben arra törekedtünk, hogy a beszélgetéseken jelenlévők kifejthessék véleményüket a kerület építőköveivel, problémáival, lehetőségeivel valamint identitáserősítő elemeivel kapcsolatban. A célcsoportok által felvázolt helyzetképek és javaslatok beépülnek a koncepcióba, akik majd egy későbbi időpont alkalmával visszacsatolás során, a már beépített elemeket, a koncepció javaslatait véleményezhetik.

Egyházi vezetők - 2008.11.10. – az első párbeszédkör alkalmával a kerületi egyházak képviselőinek/vezetőinek véleményét hallgattuk meg. A kommunikációs platform alkalmával 5 egyház képviseltette magát. A beszélgetés hasznosnak bizonyult, hiszen az egyházak sok emberrel tartják a kapcsolatot és ezáltal széleskörű közvélemény ismeretével bírnak. Az egyházi képviselők negatív tényezőként emelték ki, hogy a kerület három része, három különböző identitást kreált, a kerületben hiányoznak a közösségi terek, Pestújhely alvóváros, a kereskedelem kivonult, művelődési házak megközelíthetősége rossz, a lakótelepek szlömösödnek, a kínai etnikum integrálása hiányzik. Pozitív építőelemként emelték ki, hogy több működő egyházi közösség található a kerületben, a kerület szolgáltatásokban gazdag, az egyházak és a politika kapcsolata jó, Rákospalota és Pestújhely identitása erős.

Intézményi párbeszéd - 2008.10.11. – az intézményi párbeszéden 9 intézmény képviseltette magát. A jelenlévők kifejezetten a saját oldalukról, azaz a kerület intézményeinek helyzetéről és fejlesztési lehetőségeiről számoltak be. A jelenlévők kinyilvánították, hogy kerület intézményrendszere jól funkcionál és megfelelő helyi humántőkével rendelkezik, továbbá kiemelték, hogy a kerület jó külső kapcsolatokkal rendelkezik. Széleskörű a hátrányos helyzetű gyermekkel foglalkozó intézményrendszer, mely kerületen túli vonzáskörzettel rendelkezik. A kerületi programok Budapest más kerületeiből és az agglomerációból is vonzanak látogatókat. Problémaként említették a bölcsődei férőhelyek hiányát, a közösségi terek kis számát. Véleményük szerint a kulturális intézmények épületei rossz műszaki állapotúak, kialakításuk nem felel meg a funkciójuknak.

Civil párbeszéd – 2008.11.17. – a civil párbeszéden úgyszintén 9 szervezet képviseltette magát. A jelenlévők felé két kerületfejlesztési alternatívát tártunk, amelyet hosszasan taglaltak a szervezetek képviselői. A vélemények megoszlottak a két fejlesztési irány tekintetében, mind a logisztikai/gazdasági, mind a rekreációs irány mellett volt érv és ellenérv a képviselők köreiben. A szervezetek véleményei viszont szinkronban voltak a tekintetben, hogy az M3-as menti lehetőséget ugyan már megkésve, de szükséges jobban kihasználni. Előnyként említették, hogy a kerület fejlesztési tartalékkerületekben gazdag.

Nagyvállalkozók párbeszéd – 2008.11.24. . – a találkozóra 12 vállalkozás képviselője jött el. Jellemzően a kerület mozaikos és ad-hoc jellegű fejlődését emelték ki, ugyanakkor a közlekedési kapcsolatokból adódó előnyöket említették elsőként a vállalkozások megjelenése, letelepülésének okaként. Üdvözölték az önkormányzat kezdeményezését a kétoldalú párbeszédre és szívesen vesznek részt a koncepció véleményezésében a továbbiakban is.

KKV párbeszéd – 2008.11.27

Lakossági Kérdőív értékelés

A XV. kerület lakossága véleményét a hosszú távú Kerületfejlesztési Koncepcióval kapcsolatban kérdőíves felmérés keretében fejtette ki. A kérdőívek október elején kerületek kihelyezésre a kerület fontosabb intézményeiben (óvodák, iskolák, önkormányzatok), valamint digitális formában megjelent a kerület honlapján. A kérdőívek beszedésére november közepén került sor.

XV. Kerület, Rákospalota – Pestújhely – Újpalota közvélemény-kutatás

A kutatás háttere

- Az Ecorys Magyarország Kft. önkéntesen kitölthető kérdőíves vizsgálatot végzett a XV. kerületi lakosság körében. A kutatás legfontosabb célja a lakosság véleményének megismerése a hosszú távú kerületfejlesztési koncepció elkészítéséhez.
- A kutatás során mértük:
  - a kerületiek elégedettségét lakóhelyükkel
  - és a kerület közterületeivel.
  - Szabadidő-eltöltési szokásait és a szabadidő eltöltését szolgáló különböző létesítmények támogatottságát
  - egyéb fejlesztési lehetőségek megítélését

A kutatás módszertana

Az adatfelvétel egységes, önkitöltős kérdőívvel történt, melyet a kerület honlapjáról lehetett letölteni, illetve a kerületi közintézményekben lehetett beszerezni és az ott elhelyezett gyűjtőládákba lehetett bedobni.

A kutatás időtartama: 2008. 10. 08. – 2008. 11. 17.

A közvélemény-kutatás nem reprezentatív.

A válaszadók 86%-a kerületi lakos, döntően a képzett, fiatal felnőtt korosztályból (30-39 év, felsőfokú végzettség).

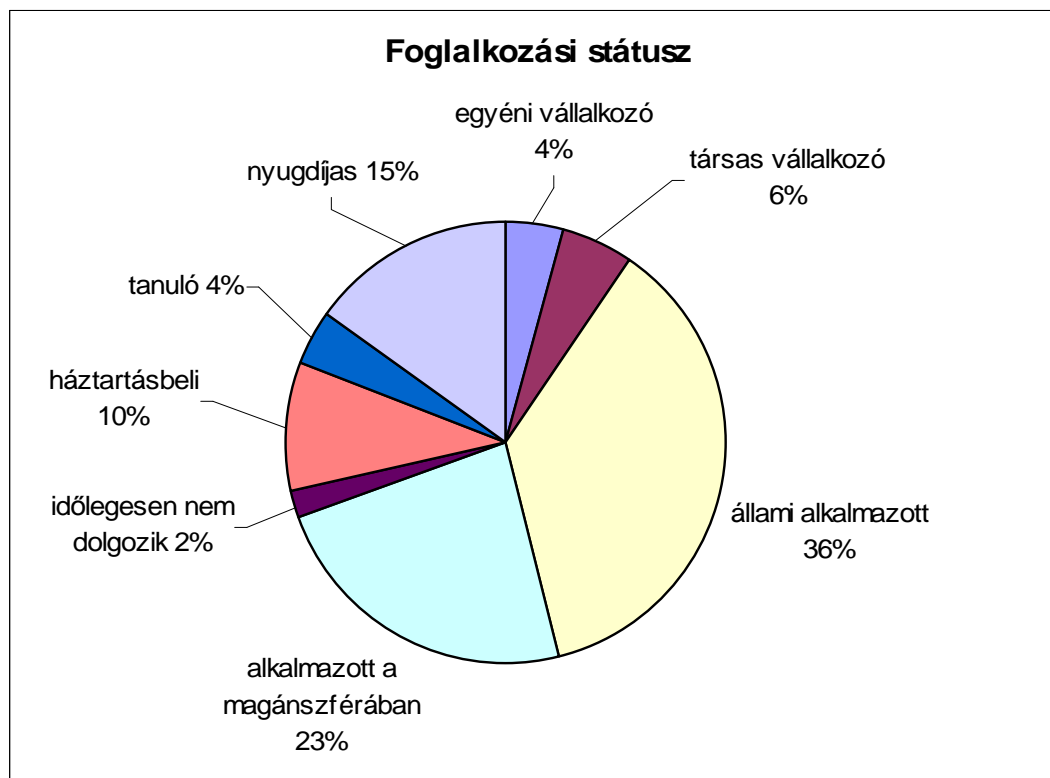
A válaszadók közül sokan voltak, akik nem válaszoltak minden kérdésre.

Ábráinkon a válaszok %-os megoszlását, illetve a – jellemzően ötfokú – skálák átlagait mutatjuk. A nyílt kérdésekre adott válaszokat is megpróbáltuk csoportosítani, diagramokon bemutatni.

A minta összetétele:

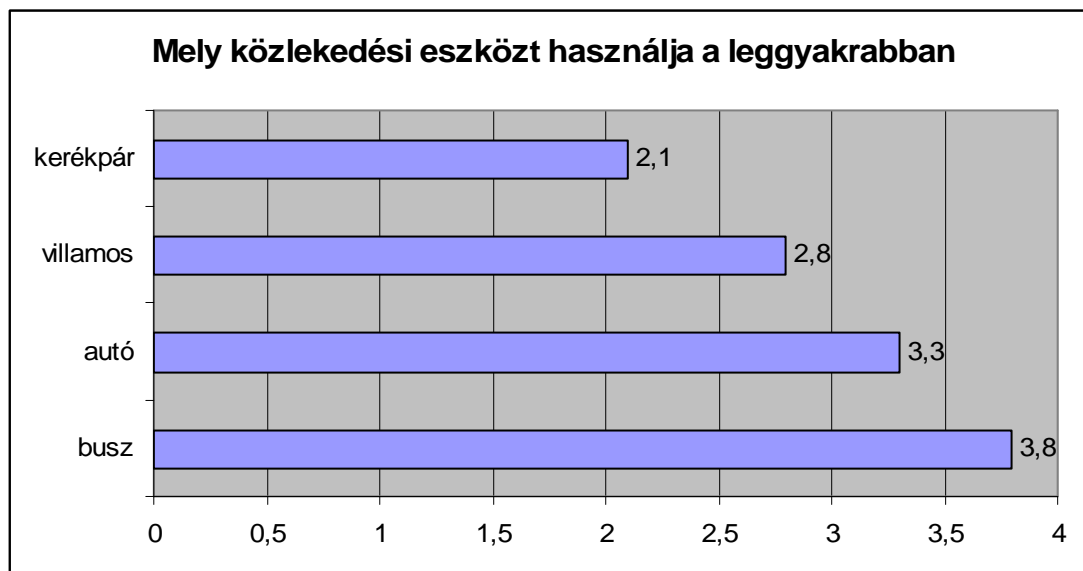
Kérdezett életkora	
18 év alatt	2 %
18-29 éves	9 %
30-39 éves	43 %
40-49 éves	18 %
50-59 éves	13 %
60-69 éves	11 %
70 év felett	4 %
Kérdezett iskolai végzettség	
8 általános vagy kevesebb	6 %
Szaktanásképző	10 %
Szakközépiskola	16 %
Gimnázium, technikum	24 %
Főiskola, egyetem	44 %
Kérdezett lakóhelye	
Kerület	86 %
ebből: Rákospalota	32 %
Újpalota	56 %
Pestújhely	12 %
Más kerület	10 %
Budapesten kívül	4 %
Kérdezettek munkahely szerint	
Kerületben	51 %
Más kerületben	45 %
Budapesten kívül	4 %

A válaszok értékelése

A kérdőívben felelt válaszokat témakörönként csoportosítva értékeltünk ki.

A) A XV. kerületi lakosság utazási szokásai

A válaszadók **leginkább buszt** használnak, ezt követi az autó és villamos. **Legritkábban kerékpárral** közlekednek. A válaszadók egy kis része megjelölte az egyéb kategóriát is, ők rendszeresen gyalog járnak.

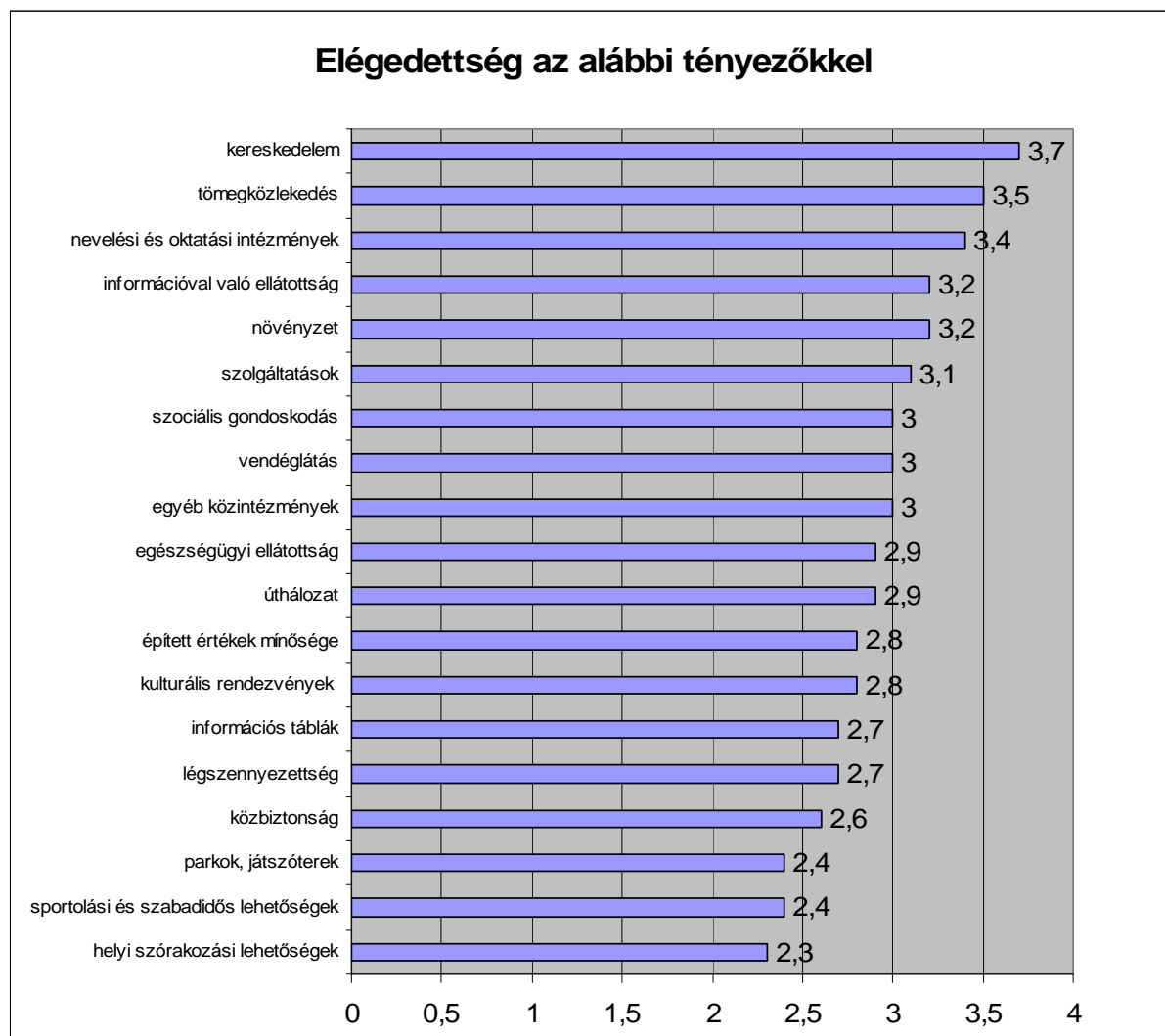
B) Elégedettség az életminőséggel

(1 nincs megelégedve, 5 nagyon elégedett)

A válaszadók a kereskedelemmel és a nevelési a tömegközlekedési kapcsolatokkal és a nevelési-, és oktatási intézményekkel a legelégedettebbek. Elsők között említették még a növényzetet, a kerületi szolgáltatásokat, valamint a szociális gondoskodást.

Közepesen elégedettek a vendéglátással, egyéb közintézményekkel, egészségügyi ellátással, úthálózattal, épített értékek minőségével, kulturális rendezvényekkel, információs táblákkal és a légszennyezettséggel

A legkevésbé pedig a helyi szórakozási lehetőségekkel, sportolási és szabadidős lehetőségekkel valamint a parkok és a játszóterek számával és állapotával, illetve a közbiztonsággal.

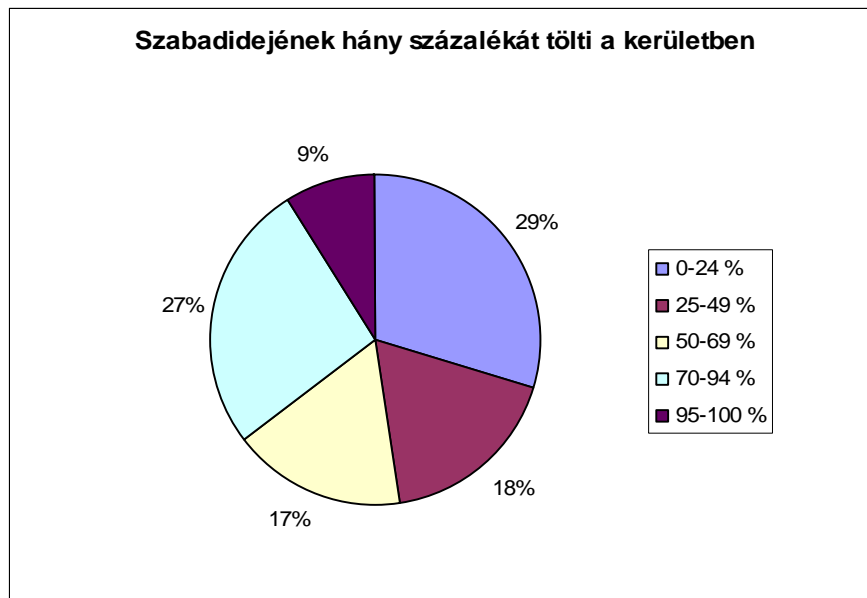
Lakossági saját hozzájárulások

A válaszadók több mint 90%-a a problémák megoldása érdekében hajlandó a szelektív szemétygyűjtésre, és többségük (közel 80%) szívesen részt venne utcarendezésben, és faültetésben (közös társadalmi megmozdulásokon).

A válaszadók közel háromnegyede városfejlesztési ötletbörzén is részt venne, több mint fele szemétygyűjtésben és továbbképzésen venne részt. Polgárőrségben azonban a válaszadóknak csak kevesebb, mint 30%-a vállalna szerepet.

C) A lakosság szabadidő-eltöltési szokásai

A válaszadók 27%-a szabadidejének döntő részét a kerületben tölti. Szinte összes szabadidejét a válaszadók 9 %-a tölti a kerületben. A válaszadók 29%-a szabadidejének kevesebb, mint egynegyedét tölti a XV. kerületben.

Mire lenne szükség, hogy szabadidejük nagyobb részét a kerületben töltsék?

Ebben a kérdésben nem adtunk meg választási lehetőséget, a válaszadók maguk dönthettek. A válaszadók többsége:

- első helyen a sportolási lehetőségeket jelölte meg (uszoda, sportcentrum),
- második helyen a játszóterek és a parkok szerepeltek (több és rendezettebb).

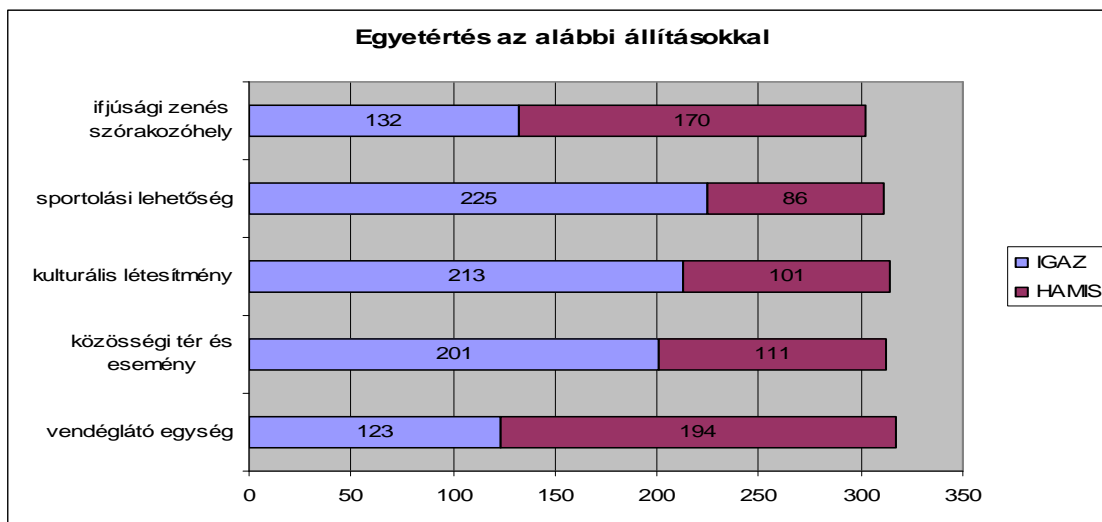
Sokan említettek:

- szórakozási lehetőségeket (szórakozóhelyek, szabadidő-eltöltésre alkalmas közösségi helyek), valamint
- kulturális programokat (színház és egyéb rendezvények).

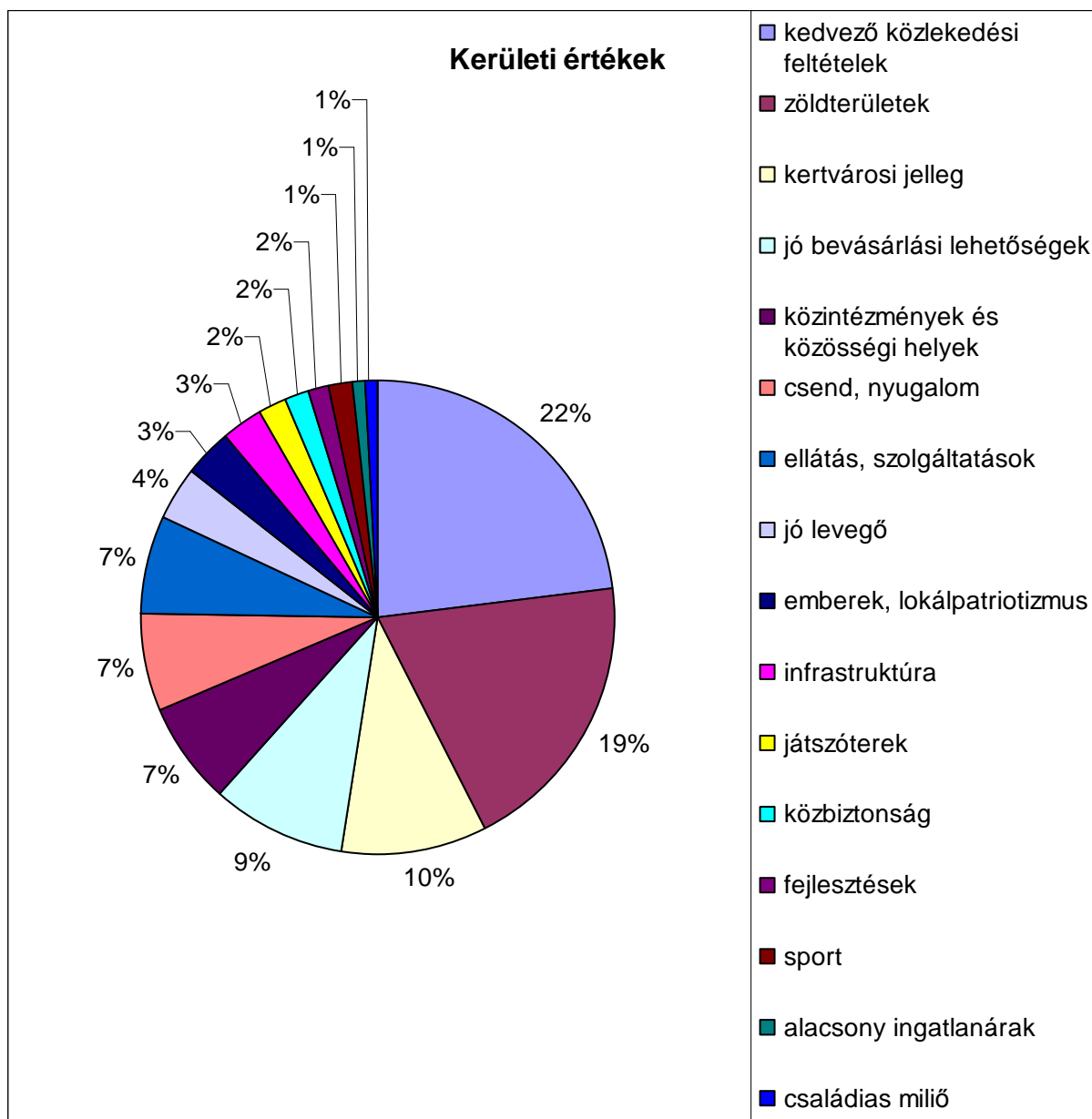
Ha több volna....?

A kerületben, helyben eltöltendő szabadidővel kapcsolatosan megjelenő igényekben; (mely kínálat megjelenése esetén járnának kevesebbet szabadidejükben a szomszédos kerületekbe, ill. az agglomerációba

- a sportolási lehetőségek bővítését vonzóknak találják,
- a kulturális létesítmények, és közösségi tér és esemény szintén a kerületben tartaná a válaszadókat
- ellenben a vendéglátó egységek számának növelése iránt nincs kereslet
- a több kerületi ifjúsági, zenés szórakozóhely fejlesztésére is a válaszadók több mint kétharmada nemmel válaszolt

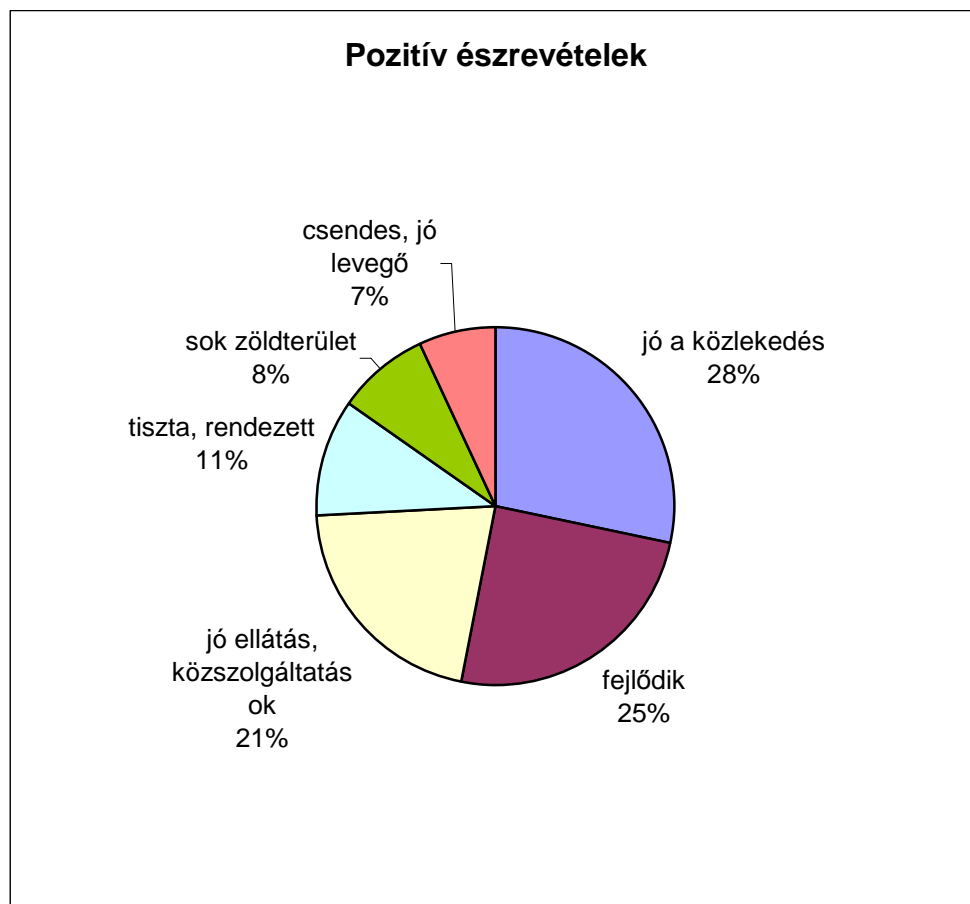
D) Értékek, lakókörnyezettel való elégedettség

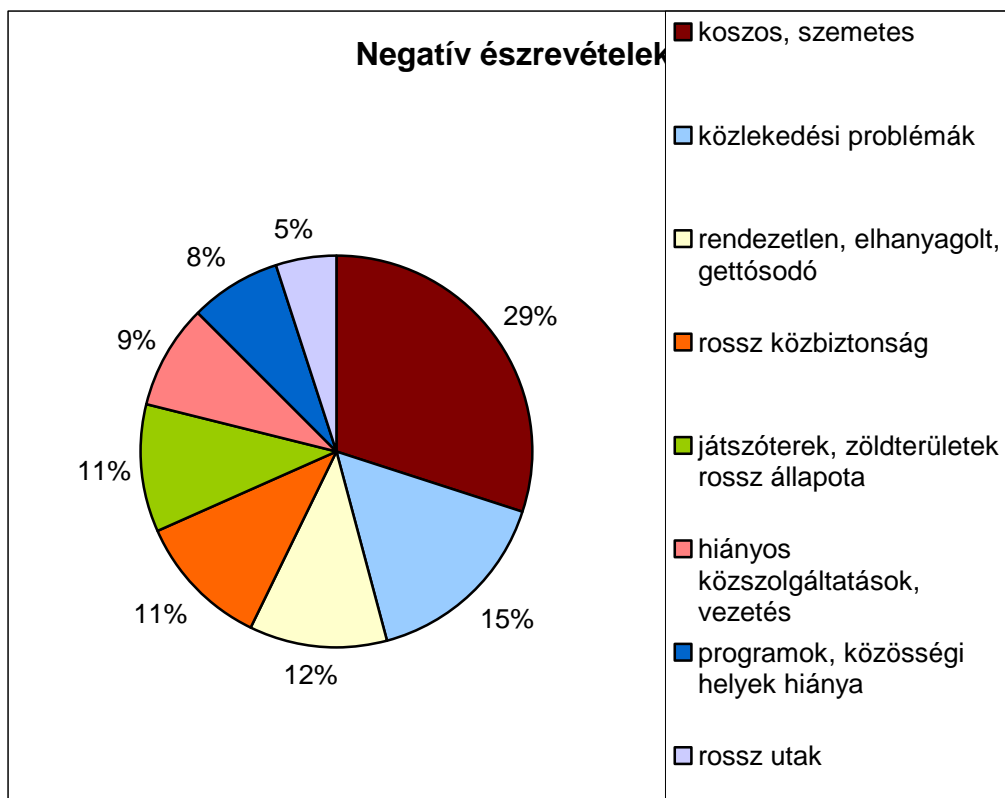
Arra a kérdésre, hogy melyek **a XV. kerület legfőbb értékei**, a válaszadók legnagyobb része a kedvező közlekedési adottságokat és a csendes, nyugodt, kertvárosias miliőt nevezte meg.

A legfontosabb észrevételekhez, körülbelül négyszer annyi negatív megjegyzés és kritika érkezett, mint elégedettséget tükröző pozitív észrevétel. Ez utóbbi összecseng az értékekkel, hiszen itt is első helyen szerepelnek a kedvező közlekedési feltételek. A problémák közt legtöbbször a közterületek elhanyagoltságát, a sok szemetet említették, ugyanakkor a közlekedéssel összefüggő problémák itt is megjelennek (elsősorban a nagy átmenő forgalom és a metró hiánya, illetve a tömegközlekedés).

A kedvező, peremkerületi fekvésből adódó előnyök tehát a lakosság számára sok esetben hátrányt jelentenek (a belváros elérhetősége nem mindenhol megfelelő pl.), míg a gazdasági telepítő tényezők közül az egyik legfontosabb.

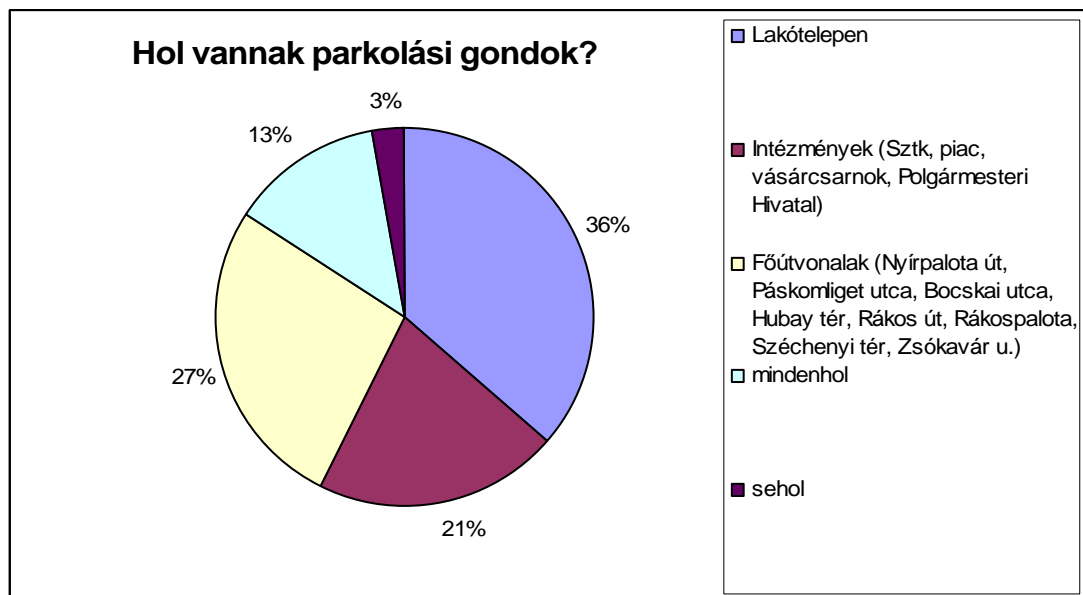
A közterületeink minősége s és funkcionális adottságai

A közterületek jelenlegi állapotának, minőségének értékelése sokszor nagyon megosztotta a válaszadókat. Az általános vélemény azonban inkább negatív, ami a közterületek, parkok és játszótérek állapotát, gondozottságát illeti.

Az 1-5-ig terjedő skálán való értékelés szerint (5=legjobb):

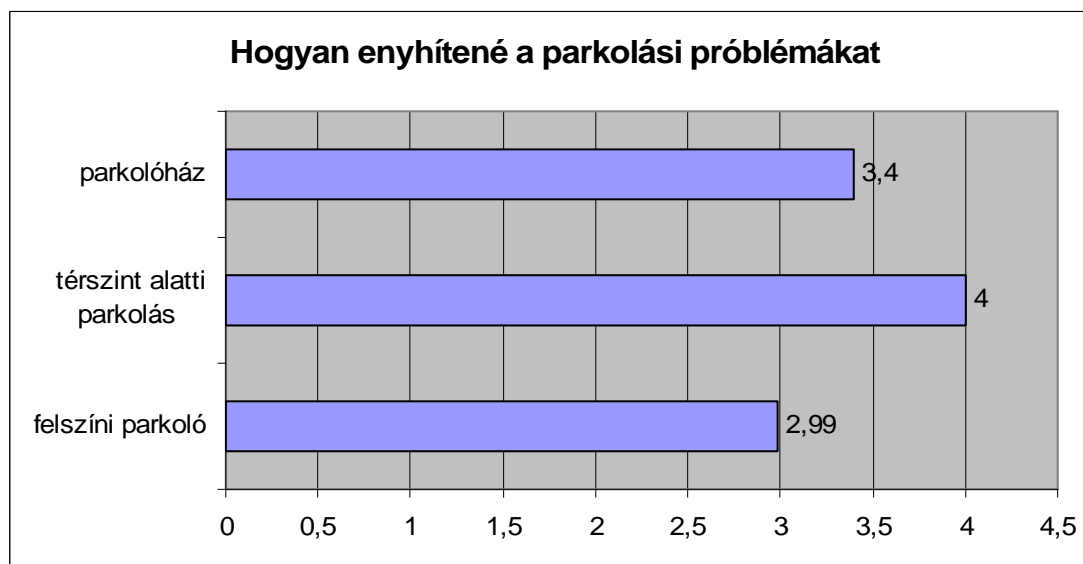
- Erdőkerülő u. játszótér: 4
- Karácsony Benő park: 4
- Zsókvár tér: 4
- Fő tér: 3
- Hubay tér: 3
- Mézeskalács tér: 3
- Pestújhelyi tér : 3
- Újpalotai fő tér: 3
- Széchenyi tér: 3
- Közvágóhíd tér: 2
- Erdőkerülő u. park: 2
- Nádasztó park: 2
- Páskompark: 2
- Templom tér : 2
- Kőrakás park: 2
- Kozák tér: 1
- Hartyán köz: 1
- Tarpai tér: 1
- Vácrátót tér: 1
- Parkok általában: 1

Parkolási gondok

A válaszadók 36 %-a szerint a lakótelepeken van parkolási gond, 27 %-uk szerint a főútvonalak mentén (Nyírpalota utca, Páskomliget utca, Hubay tér, Rákos út, Zsókavár u.), 13 %-uk szerint mindenhol és csak 3 %-uk szerint a kerületben nincs parkolási probléma.

Arra a kérdésre hogy hogyan enyhítené a parkolási problémákat a válaszadók a térszint alatti parkolás fejlesztését tartják a legjobb megoldásnak, a parkolóházakat és felszíni parkolókat közepes megoldásnak tartják.

A **panel-rehabilitációra** vonatkozó kérdésre a válaszadók fele (51%) egyértelmű pozitív válasz adott, 15%-uk volt abszolút szkeptikus és mintegy harmaduk (34%) fogalmazta meg kifogásait, észrevételeit az alapvetően jónak tartott folyamat kivitelezése vagy módja kapcsán.

Javaslatok a közterületek átalakításával, megújításával kapcsolatban

általános javaslatok

biztonságos elkerített játszótér
több gondot fordítsanak a takarításra
találkozóhelyek kialakítása
több kutyasétáltató hely
fásítás, parkok, utak felújítása
tömegsport lehetőségek megteremtése
nyilvános wc-k
térfigyelő kamerák
tisztaság a szelektív hulladékgyűjtők környékén
a hajléktalanok kérdésének megoldása

konkrét javaslatok

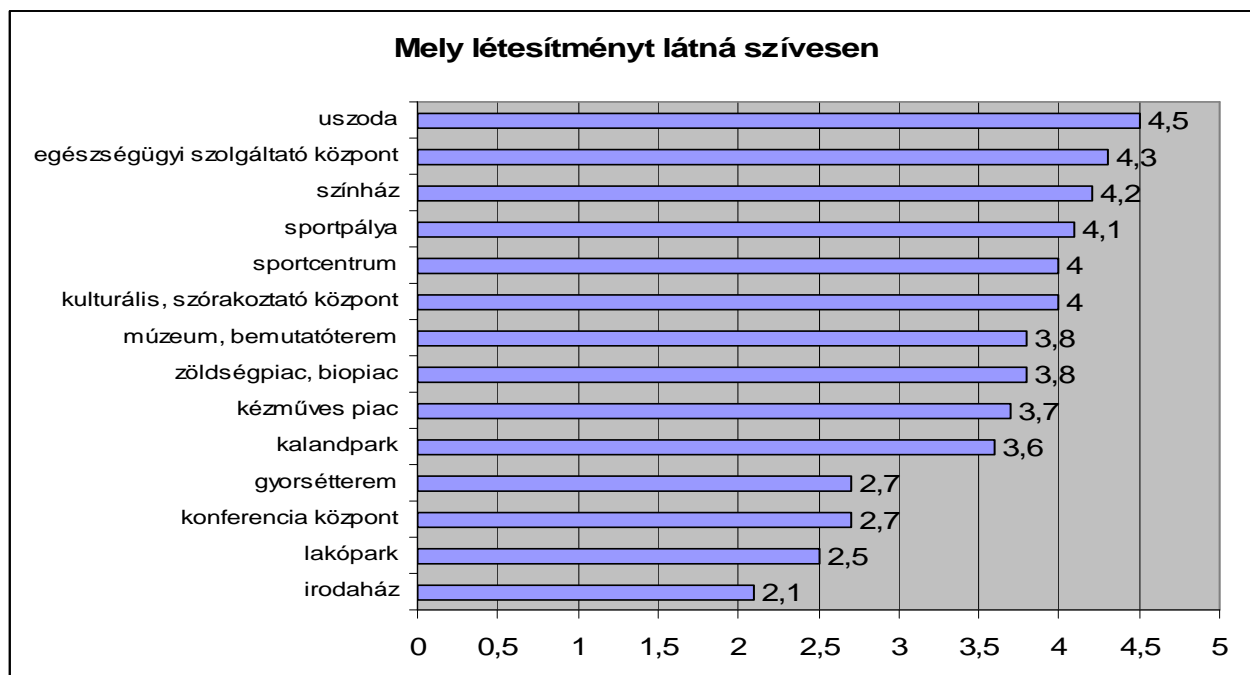
gyerekeknek közlekedési park
újpalotán az új postánál egy szép játszótér
játszótér a kertvárosban
szánkódomb a Kiserdőben
az iskolák környékén gyalogátkelőhelyek
kialakítása, például a Fő úton a postánál - a
buszmegállókhöz
Görzenál
Apolló utcai kereszteződéshez jelzőlámpa

E) Fejlesztési lehetőségek

A lakosság 59 %-a szerint szükség lenne egy városközpontra.

Milyen létesítményt látna szívesen a kerületben?

A válaszadók legnagyobb része szívesen látnának a kerületben uszodát, sportpályát, sportcentrumot, egészségügyi központot, színházat, kulturális, szórakoztató központot. Kevésbé látnának irodaházat, lakóparkot, konferencia központot a kerületben.

A válaszadók 80 %-a szerint szükség van a jövőben sportcsarnokra.

A **Sportcsarnok** jövőbeni fejlesztésével, plusz funkcióival kapcsolatban a legtöbben az uszodát jelölték meg. Ezt követi a jégpálya, a focipálya és teremportokra, valamint a gyermek- és ifjúsági (sport)programok megrendezésére alkalmas helyszín kialakítása. Többen említették pl. a tenispályákat, illetve az extrém sportok (gördeszka, görkorcsolya, mászófal) gyakorlására alkalmas helyek kialakítását.

Plusz funkcióként sokan kiemelték, hogy nyújtson helyszínt könnyű- és komolyzenei koncerteknek, szalagavató báloknak, és akár börzétet, vásárokat lehessen itt tartani.

Egyéb, a kerületi fejlesztéseket érintő javaslatok, megjegyzések:

- Többet fordítani az utak felújítására és rendben tartására - nem csak az önkormányzat környékén.
- Szabadidő-eltöltési lehetőségek a fiataloknak (szolárium, jégpálya, tenispálya)
- A babakocsival való közlekedés nehézkes az utak minősége, valamint a szabálytalanul parkoló autók miatt.
- Közterület-felügyelők kellenének
- A nevelési intézmények minőségjavítása, felújítása
- A parkokban nagyobb tisztaság
- Több új típusú játszótér és ezek folyamatos karbantartása
- Hajléktalanszálló
- A társasházakban plusz papírgyűjtő konténerekre lenne szükség
- A volt szovjet kórház épületegyüttesének rendezése
- Kiserdő: tele van hajléktalanokkal, nem lehet használni. Lehetne itt pl. kiserdőben kalandpark, lovarda, tanösvény, madármegfigyelő
- Piac bővítése
- Kevés a parkolóhely, így az autók gyakran a járdán parkolnak, emiatt nehézkes a gyalogos közlekedés.
- Közterek és sportélet összekapcsolása

Összegzés

Célcsoportoktól függetlenül tisztán látható együttműködés (építő kövek, problémák és lehetőségek tekintetében) körvonalazódott a párbeszédnek alkalmával.

Kommunikációs konklúzióként a csoportok a következő tényezőket határozták meg, mint a kerület **építő kövei** (olyan adottságok, amelyek kihasználásból profitálhat a kerület és lakói):

- A kerület kertvárosias jellege értéknek számít, így ez építő alapként felhasználható – persze megőrzése ugyanolyan fontos, mint a benne rejlő potenciál kihasználása.
- A MÁV telep egy 100 éves múltú lakóterület a kerületben, igen erős identitással és turisztikai potenciállal rendelkezik. MÁV telep központja régebben a kulturális, sport és szabadidő aktív területe volt, közös nevezőre jutva a szervezetek, intézmények és gazdasági szereplők ennek a területnek a régi lendületét és színességét állítanák vissza.
- Az elhelyezkedésből és a közlekedési kapcsolatokból adódó lehetőségek.
- Fejleszthető tartalékterületek.

A kerület **problémái** (olyan tényezők, amelyek megnehezítik a kerület lakóinak és használóinak életét):

- Számos probléma közül kiemelendő, hogy a kerület három részre szakadt és az Újpalotai városrész nagyon elmaradt a másik két városrészhez képest. Újpalota szlömösödése, közösségi tereinek minősége és funkcióhiányossága nagyban hozzájárul a társadalmi feszültségek növeléséhez a kerületrészen.
- A kulturális létesítmények, programok és események ritkasága érezhető a kerületben pedig számos olyan terület áll rendelkezésre ahol ilyen jellegű fejlesztéseket és programokat lehetne kivitelezni.

A kerület **jövőképe** (olyan fejlesztési irányok és követendő tendenciák, amelyek rövidtávon is fontosak a fenntartható és élhető fejlődés érdekében):

- A kerület kertvárosias jellege többek között abból adódik, hogy számos zöldfelülettel rendelkezi, az ilyen típusú területeket meg kell őrizni, hogy a jövőben is kerület értékét képezzék.
- Újpalota Főterének a rehabilitációja több aspektusból indokolt, egyrészt mert jelenleg a lakosság tudatában nincs jelen Újpalotai Főtér (amely magába foglalja a megfelelő funkciókat is) másrészt pedig értékteremtő és identitás építő eszköz lenne az újpalotai lakosok számára – „lenne valami, amire büszkének lehetnének”

ORIENTÁCIÓS BESZÁMOLÓ - kivonat

KERÜLETFEJLESZTÉSRE HATÓ KÜLSŐ TÉNYEZŐK

Településhálózati összefüggések

A kerület térségi szerepe

A kerület térségi szerepét alapvetően meghatározza, hogy Budapest egyik peremkerülete. Ebből adódóan egyrészt élvezzi a főváros egészének előnyeit, de hátrányokkal is rendelkezik, hiszen tömegközlekedési kapcsolatai nem a legkedvezőbbek a belvárossal.

Az M0 körgyűrű kiépülése mind Budapest, mind pedig az agglomeráció északi szektorát helyzetbe hozta. Egyrészt gazdasági szempontból felértékelődtek ezek a területek, másrészt az M0 elvezeti a kerületeket terhelő átmenő forgalom egy részét, ezáltal csökken a lakóterületeket érintő környezetterhelés. A kerület gazdasági-térségi szerepköre jelentősen nőni fog az M0 - M3 autópálya csomópont kiépítésének következtében. Jelenleg a XV. kerület jelentős regionális és agglomerációs szerepkörrel nem rendelkezik. Az M3 autópálya bár bevezet a kerületbe, de a rajta haladó forgalomnak jellemzően nem a kerület a célpontja. A bevásárló központok vonzáskörzetei részben túlnyúlnak a főváros határain, egyrészt, mert az agglomeráció felől jó megközelíthetőséggel rendelkeznek, másrészt, mert az agglomerációból hiányoznak a kiskereskedelmi egységeket tömörítő bevásárlóközpontok.

Budapesten belül jelentős szereppel nem rendelkezik a kerület, a területén nem működnek fővárosi jelentőségű és vonzáskörzetű intézmények. Leginkább lakókerületként jellemezhető, ahol a lakossági szolgáltatások széles körben megtalálhatóak. A kerületek között bizonyos szintű együttműködés természetesen megvan, de ezek nem jelentősebbek, mint bármely más kerület esetében és oda-vissza működnek. A kerülethatárok közelében működő intézményeket, szolgáltatásokat természetesen a szomszédos kerületek lakosai is igénybe veszik a szerint, hogy kinek melyik esik közelebb. A fővárosban belül jelentősebb kerületközi szereppel szintén csak a nagyobb bevásárló központok rendelkeznek és egy-két speciális képzést nyújtó nevelési és oktatási intézmény. A kerületben meglehetősen nagy számban jelenlévő, fogyatékos gyermekekkel foglalkozó oktatási intézmények vonzáskörzetei túlnyúlnak a kerület határain. A nagyobb bevásárló központok vonzáskörzetei kiterjednek a közeli agglomerációs településekre is. Az M0 autópálya észak-pesti szakaszának megépülésével a kerület térségi szerepvállalása tovább növelhető az infrastrukturális adottságok megfelelő kihasználásával.

A kerületfejlesztés lehetőségeit, illetve korlátait meghatározó magasabb rendű tervek

A kerület fejlődési irányának meghatározása során a magasabb rendű tervek előírásai nem hagyhatóak figyelmen kívül. Budapest esetében az országos terveken kívül az agglomerációs és a fővárosi elképzelések, tervek vizsgálata is elengedhetetlen.

Budapest Városfejlesztési koncepciójából /406/2003.(III.27.) Főv. Kgy. Határozat, Városkutatás Kft., 2002./

Budapest Városfejlesztési koncepció XV. kerületre vonatkozó elemei	XV. kerület fejlesztési lehetőségei
<ul style="list-style-type: none"> Erősíteni kell Budapest „híd” és „kapu” szerepét 	<ul style="list-style-type: none"> XV. kerület lehet Budapest északkeleti kapuja, az M0 és az M3 autópályák csomópontja adta lehetőségek által
<ul style="list-style-type: none"> Fejlettebb, gyors tömegközlekedési hálózat kialakítása, erre szervezett P+R hálózat létrehozása 	<ul style="list-style-type: none"> Az elővárosi vasút és az M4 metró kerületet érintő fejlesztése iránt lobby tevékenység folytatása Az elővárosi vasút, valamint a tervezett M4 metró kerületi végállomása közelében P+R parkoló helyének biztosítása.
<ul style="list-style-type: none"> Budapest egész területén a közterületek fejlesztése, megújítása, ehhez kapcsolódóan a kiskereskedelem megújulásának segítése 	<ul style="list-style-type: none"> Kerületközpont és alközpontok közfejlesztése
<ul style="list-style-type: none"> A város térszerkezetének fejlesztése, kompakt és tagolt várostest, vegyes funkciójú városrészek, többközpontúság 	<ul style="list-style-type: none"> Felhagyott iparterületek funkcióváltásának elősegítése, beépített területek közé ékelődött szabad és felhagyott területek hasznosítása, egymást zavaró funkciók elválasztása.
<ul style="list-style-type: none"> A XV. kerület magas presztízsű „parkvárossá” fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Alacsonyabb intenzitású, vegyes funkciójú lakóterületi fejlesztések

Budapest középtávú városfejlesztési programja / Podmaniczky program /1451/2005. (VI.29.) Főv. Kgy. határozat/

A Podmaniczky program XV. kerületre vonatkozó elemei	XV. kerület fejlesztési lehetőségei
<ul style="list-style-type: none"> Közösségi és környezetbarát közlekedés előnyben részesítése 	<ul style="list-style-type: none"> Elővárosi vasút fejlesztése, kerékpárút fejlesztés
<ul style="list-style-type: none"> Lakótelep- és közterület rehabilitáció felgyorsítása 	<ul style="list-style-type: none"> Lakótelep rehabilitáció, közterületek megújítási gócpontjainak meghatározása
<ul style="list-style-type: none"> Körvasútsori körút 	<ul style="list-style-type: none"> A közút nyomvonalának helybiztosítása
<ul style="list-style-type: none"> M4 metró északi szakasza 	<ul style="list-style-type: none"> Lobby tevékenység, helybiztosítás

Budapest Főváros Településszerkezeti Terve (TSZT) /1125/2005.(V.25.) Föv. Kgy. hat.

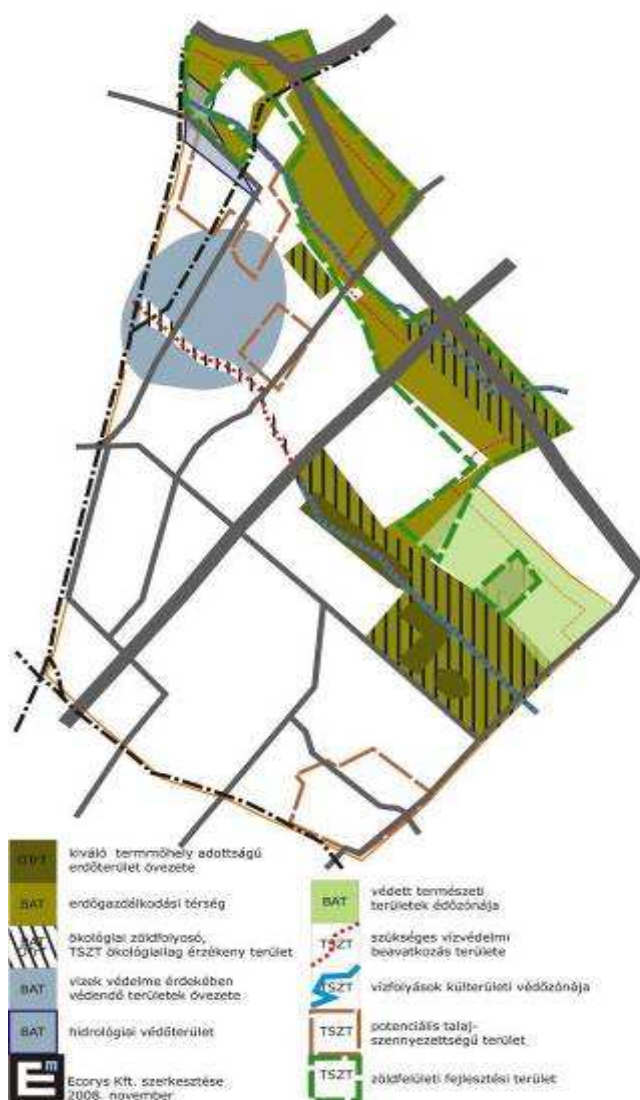
A kerületet érintő szerkezeti jelentőségű tervezett hálózati elemek: a Körvasútsori krt., a Külsőkerületek közti krt. (Mogyoród útja), M4 metró. Mindhárom elem meghatározó a kerület fejlesztése szempontjából. Ugyanakkor a megvalósításuk időtávlata nehezen határolható be. Ahhoz, hogy a fejlesztések meginduljanak, kevés a kerület önálló lobby ereje, de az érintett kerületekkel összefogva elképzelhető, hogy fel tudják gyorsítani a megvalósulás ütemét. Fejlesztés szempontjából meghatározó területi elemek az M0 autópálya mellett elhelyezkedő erdőterületek, valamint az ökológiailag érzékeny övezet területei, melyek az autópálya menti logisztikai, kereskedelmi zóna kialakulását a kerület lakóterületének irányába eltolják. A jelenleg tervezett fejlesztések is jól mutatják ezt a tendenciát: a fejlesztők a Metró áruháza környékén tervezik beruházásaik megvalósítását.

Budapest Agglomerációs Településrendezési Terv (BAT) /2005. évi LXIV. Tv/

Az agglomerációs törvény előírásai közül a kerületfejlesztés szempontjából a zöldfelületi és természetvédelmi elemek a meghatározóak, melyek természetesen megegyeznek a TSZT elemeivel. Egy másik fontos előírás, hogy a közigazgatási határtól mért 200 m-en belül beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, így ez is megakadályozza, hogy közvetlenül az M0 autópálya mentén egy logisztikai, kereskedelmi zóna alakuljon ki.

Országos Területrendezési Terv (OTrT) /2003 évi XXVI. tv./

Az OTrT-ben szereplő, a kerületre vonatkozó és a fejlesztéseket befolyásoló természetvédelmi és egyéb előírások beépültek az alacsonyabb szintű tervekbe (BAT, Budapest Főváros TSZT), így ezen terveknek már kiértékelésre kerültek.

MAGASABB SZINTŰ TERVEK KORLÁTOZÁSAI

A kerület fejlesztésére ható belső tényezők

A társadalmi környezet jellemzői

Demográfiai, foglalkoztatási viszonyok

A kerület lakossága 2007-ben 81061 fő volt. A lakosságszám az 1980-as években a lakótelep-építések hatására megkettőződött. Azóta folyamatos és 2000 óta lassuló a csökkenés. A népsűrűség erősen különbözik a városrészekben. Az ezer lakosra számított természetes fogyás 2003 óta meghaladja a fővárosi arányt, de csökkenő tendenciát mutat. A kerületből való elvándorlás mértéke stagnál, a kerület vándorlási egyenlege közel négyszerese a fővárosinak. Az öregedési ráta 1998 és 2007 között 149%-ról 192%-ra nőtt, ami nagyon magas érték.

A gazdaságilag aktív népesség száma a kerületben 1990 és 2001 között folyamatosan csökken, a gazdaságilag nem aktív (inaktív + eltartott) népesség körében minimális csökkenés volt tapasztalható. A kerületben a budapesti átlaghoz képest kicsit többen dolgoznak az iparban és kevesebben a szolgáltatásban. A munkanélküliek száma 2006 óta újra nő, 2008-ban 1606 fő munkanélkülit tartanak nyilván. Az iskolai végzettséget tekintve a kerület jelentős elmaradásban van. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alacsonyabb, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya pedig magasabb, mint a budapesti átlag.

A kerületben az ázsiai származású népesség aránya viszonylag magas, leginkább Újpalotán.

Intézményhálózat

a.) Közoktatás

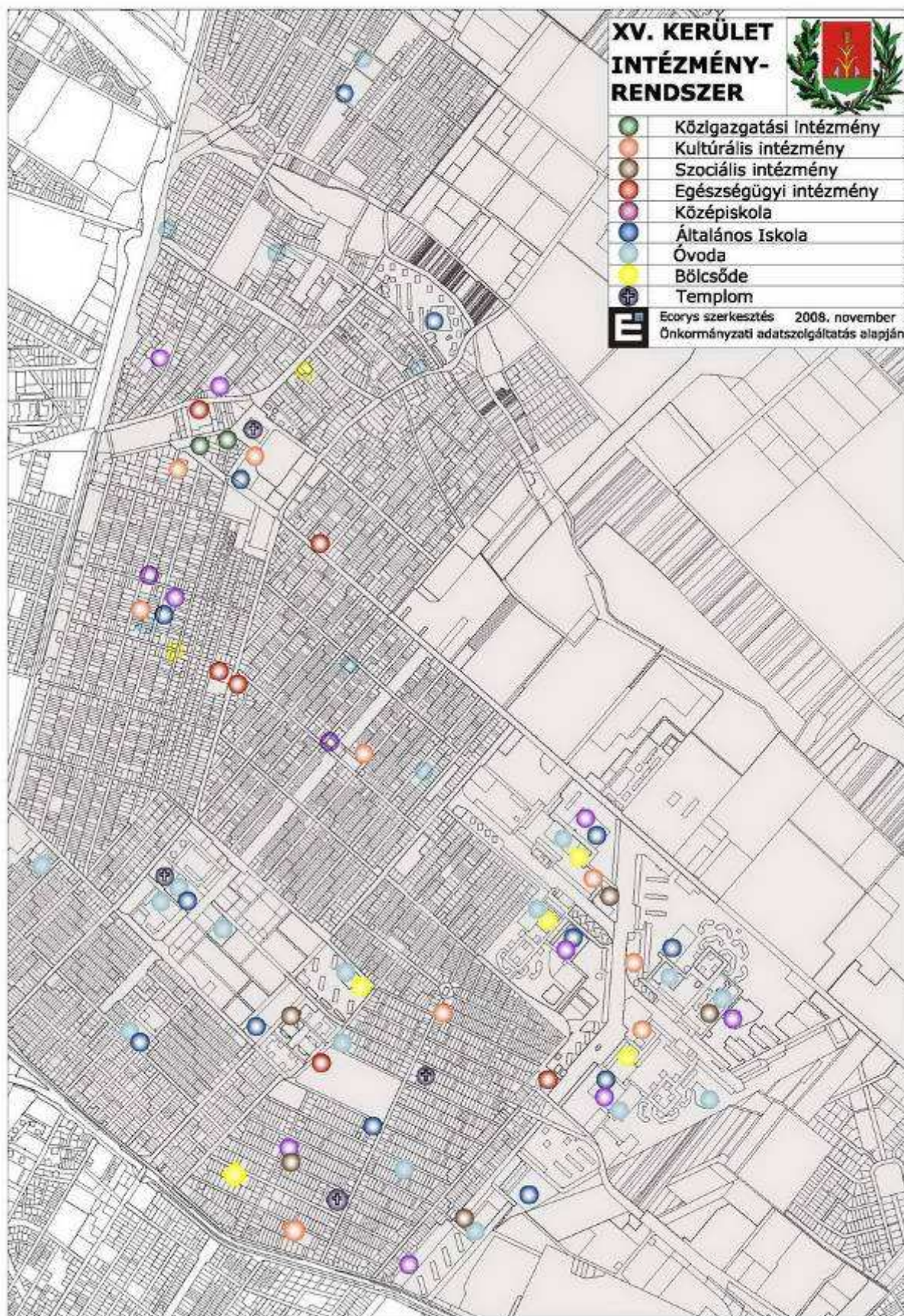
1997 után a kerületben is megtörtént az oktatási rendszer racionalizálása, melynek keretében a különböző szintű oktatási intézményeket közös igazgatás alá vonták. Az újonnan létrehozott gazdálkodási központok szervezetileg magukban foglalják az adott kiemelt intézményhez tartozó óvodákat, általános és középiskolákat. Az átalakulás után a XV. kerület közoktatási hálózata 10 közös igazgatású közoktatási intézményből, egy gimnáziumból és egy zeneiskolából áll, melyekben összesen 6309 diák tanul. A kerületben a budapesti átlaghoz képest magasabb az oktatási intézmények száma a lakosságszámhoz viszonyítva is.

Kiemelendő a kerületben a fogyatékos és a hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkozó intézményhálózat. A Rákospalotai Meixner Iskolában diszlexiás, illetve diszgráfias gyermekek számára dolgoztak ki egy új módszert. A Száraznád Nevelési Oktatási Központ intézményeiben esélyteremtő integrált nevelés is folyik.

Több szakközépiskola és gimnázium – többek között két tanítási nyelvű idegenforgalmi, közlekedési, közgazdasági, kereskedelmi, innovációs szakképző, – működik a kerületben, ezek fővárosi és kerületi irányítás alatt állnak. Rákospalotának önálló középiskolája a Dózsa György Gimnázium és Táncművészeti Szakközépiskola. A Külvárosi Tankör elnevezéssel működő alapítványi iskolában a közoktatási rendszerből lemorzsolódott fiatalok érettségire való felkészítése folyik. A kínai lakosság magas aránya miatt a kerületben Magyar-Kínai Két-tannyelvű iskola is működik Újpalotán.

Az intézményhálózat biztosítja a megkezdett óvodai, iskolai pedagógiai programok folytatását, a szakmai előrehaladást, a kerületi szakképzés koncentráltabb megvalósítását, szakképző központ kiépítését, a szakmai, szakközépiskolai és a gimnáziumi oktatás továbbfejlesztését, a sajátos nevelési igényű gyerekek megfelelő elhelyezését és ellátását.

b.) Közművelődés

A kerületben egy Művelődési Központ, három Községi Ház és egy Szabadidő Központ szolgálja ki a kerület lakosainak igényeit a közművelődéssel, szabadidő-eltöltéssel kapcsolatban. A könyvtári alapellátást fiókkönyvtár-hálózat üzemeltetési rendszerben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár végzi, amely a három városrészben három fiókkönyvtárat tart fenn, melyek kihasználtsága szinte maximális. A kérdőíves felmérés alapján a lakosság véleménye szerint a kerületben kevés a kulturális program.

c.) Szociális ellátás

Az önkormányzat az ellátás a hatékonyság javítása érdekében létrehozta az Egyesített Szociális Intézményt (ESZI). A szervezet 13 telephelyet tart fenn, amelyek között találunk idősek klubját, házi gondozó szolgálatot, értelmi fogyatékosok napközi otthonát, családsegítő szolgálatot, munkanélkülieket segítő szolgálatot, háztartási adósságkezelő tanácsadót, gyermek és ifjúságjóléti szolgálatot is.

Az önkormányzat biztosít minden szociális és gyermekvédelmi ellátást, amit a szociális és gyermekvédelmi törvény előír. 7 bölcsődében folyik a gyermekek gondozása. A csökkent munkaképességű kerületi lakosok részére a Palota-15 Rehabilitációs és Közfoglalkoztatási Közhasznú nonprofit Kft. teremt munkalehetőséget. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a szociális ellátásokra, magas színvonalú támogatást biztosít a rászorultak részére és önként vállalt feladatok ellátásával, pl. fogyatékosok napközi otthonának fenntartásával, valamint helyi lakásépítési kölcsönrel is elősegíti a kerület lakosságának szociális biztonságát.

d.) Egészségügyi ellátás

A XV. kerületi Önkormányzat ellátási kötelezettségének Egészségügyi Intézménye fenntartásával és működtetésével tesz eleget. Az intézmény hét telephelyen alapfeladatként ellátja a járóbetegek orvosi, szakorvosi, gondozó intézeti ellátását, a háziorvosi (felnőtt, gyermek, ügyelet) és fogorvosi ellátást, a foglalkozás egészségügyi feladatokat, a védőnői szolgáltatást, az anya-, gyermek- és csecsemővédelmi, iskola egészségügyi feladatokat és egyéb humán egészségügyi tevékenységet is végez.

Folyamatosan ütemezett a szakrendelő és háziorvosi rendelők felújítása, korszerűsítése, az önkormányzat minden évben jelentős összeggel segíti a gépek, eszközök, berendezések cseréjét.

A kerületben nem működik kórház. A volt Észak-pesti kórház épületeinek nagy része üresen áll. Egy-két épületében folyik csupán járóbeteg-ellátás.

Lakásviszonyok, lakásgazdálkodás

A kerület lakásállománya 2007-ben 3.980 db lakás. 2001 és 2007 között mindössze 3,4%-kal nőtt a lakásállomány. A lakásállomány összetétele kedvező a kerületben: a 2 és 3 szobás lakások aránya 74,3%, az 1 szobás lakások aránya pedig 15% alatt van. 2001 és 2005 között évente átlagban 58 lakás szűnt meg, és 307 db épült. 2001-ben a lakott lakások 78,2%-a volt összkomfortos, ez az arány Újpalotán 94,9%. A félkomfortos, komfort nélküli és a szükségslakások aránya 8,3%, melyből 3,8%-ot a szükségslakások tesznek ki - ezek többsége az 1900-as években épült, nem rehabilitálhatóak.

Az önkormányzati bérlakások száma évről évre csökken. 2002-ben még 2.449 db volt, 2004-ben 2.257 db, ami 2006-ra 2.200-ra csökkent. 2002-ben az önkormányzat összesen 1.022 db bérlakást újított fel, 2004-ben már csak 25 db-ot, 2006-ban pedig 14-et. Az bérlakások viszonylag nagy része alacsony komfortfokozatú. A gyakorlat szerint a szociális alapú bérlemények többségét (évente átlagban két lakást) a több gyermeket nevelő, szerény anyagi körülmények közt élő roma nemzetiségű kerületi lakosok kapják.

Bár az önkormányzat jelentős ingatlanvagyonnal nem rendelkezik a kerületben, ingatlangazdálkodását tudatos terv szerint hajtja végre annak érdekében, hogy a kerület lakásállományának összetétele és minősége kedvezőbbé váljon. Ennek érdekében számos támogatást és segítséget is nyújt a kerületi lakosoknak, így ösztönözve a lakosság helyben maradását és a betelepülést.

A gazdasági környezet jellemzői

Főbb gazdasági ágazatok, versenyképesség, infrastrukturális háttér jellemzése

A fővárosi vállalkozások 3,9%-a működik a kerületben, az ezer lakosra jutó vállalkozások száma elmarad a fővárosi átlagtól, és a vállalkozási aktivitás a kerület területi arányához képest viszonylag alacsony. Az egyes gazdasági egységek nagysága, illetve társas vállalkozások számának alakulása kedvező, melynek tekintetében a XV. kerület 2000 és 2005 között mintegy 11,8%-os növekedést realizált, szemben a fővárosi 9,2%-kal. Ugyan az egyéni vállalkozások száma meglehetősen csökkent (13%-kal) az elmúlt időszakban, ugyanakkor megállapítható, hogy számuk még mindig magasabb a fővárosi átlaghoz képest.

A vállalkozások ágazati szempontból elsősorban a szolgáltatási szektorban helyezkednek el. Míg Budapesten a vállalkozások 64%-a kapcsolódik a szolgáltatásokhoz, addig a kerületben ez az arány immár meghaladja a 80%-ot. Jelentős növekedést könyvelhetett el a kiskereskedelem, ezen belül is legfőképpen a ruházati üzletek száma növekedett, míg az élelmiszerboltok száma valamelyest csökkent, az elmúlt évben számuk stagnál.

A kerületben 4 ipartelep található, ipari park jelenleg nincsen, de e funkcióra alkalmas terület rendelkezésre áll a kerületben. A vállalkozások többsége hagyományos ingatlanon működik, a kerületi cégeknek helyet adó irodaházak száma 3, melyek egyike sem „A” kategóriás intézmény. A kerületben 7 szolgáltató központ, és két kereskedelmi központ működik, a Pólus Center illetve az Asia Center (amely deklaráltan abból a célból jött létre, hogy a keleti kereskedők közép-kelet-európai, ill. európai unióbeli terjeszkedését elősegítse; ennek bővítése jelenleg is folyik), melyek vonzáskörzete túlmutat a kerület határain.

A gazdasági szereplők között a kerület kedvező infrastrukturális adottságai miatt elsősorban logisztikai, raktározási cégeket találunk, és több kereskedelmi multinacionális cég is megtelepedett már. A kerületben további fejlesztési területek állnak rendelkezésre, valamint az M0 autópálya észak-pesti szakaszának megépülésével még vonzóbbá vált befektetési szempontból.

Annak ellenére, hogy a kerület nem rendelkezik markáns idegenforgalmi vonzeróval, az elmúlt években sikerült növelnie a vendéglátóhelyek és a szálláshelyek számát is.

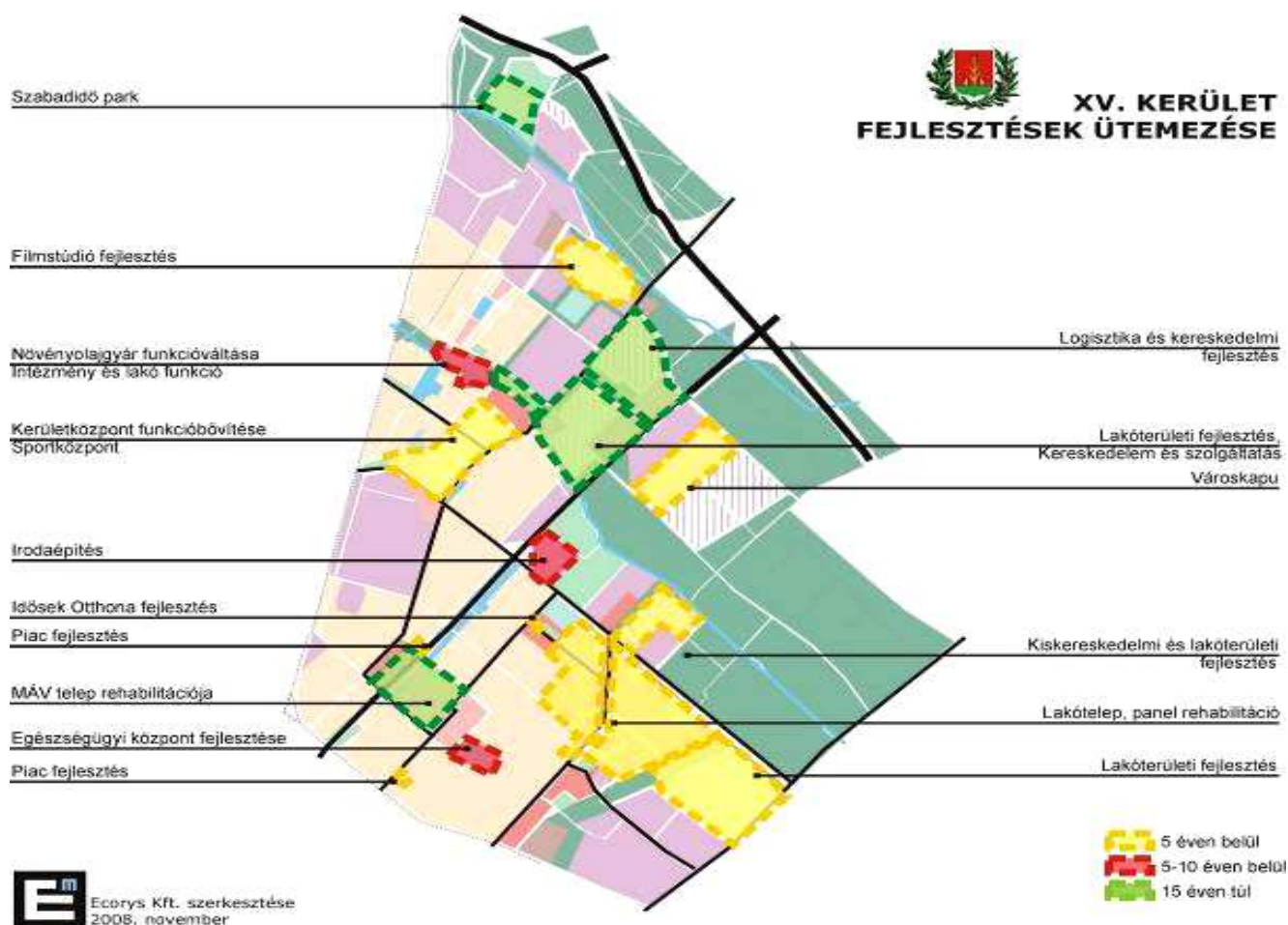
A gazdasági szereplők kerületet és térségét érintő fejlesztési céljai és azok várható hatásai

A kerületben tervezett beruházások jellemzően lakó- és intézményterületi, valamint gazdasági - azon belül kereskedelmi és logisztikai fejlesztések. Egyik legjelentősebb, a városszövetbe ékelődő beruházás a Palotakertváros Újpalotán. Itt nem csak lakóépületek, hanem irodaházak és intézmények is elhelyezésre kerülnek. A fejlesztés a fenntartható településfejlesztés jegyében valósul meg, a környezettudatosság nem csak a nagy zöldfelületek kialakításában, hanem az üzemeltetés során a megújuló energiaforrások hasznosításában is tükröződik. Jelentősebb lakóterületi fejlesztés Rákospalotán folyik: Palotaújfalun, a TSZ területe alatt, valamint a volt növényolajgyár területén.

Az előbbinek megvalósítása nagyban függ az északi szennyvízgyűjtő megépülésétől. Az M3 mind két oldalán – a Metró áruház vonalában – kereskedelmi és logisztikai fejlesztéseket terveznek. Jelentősebb kiskereskedelmi fejlesztés a Pólus Center és az Asia Center bővítése. A Pólus Center bővítésének keretén belül lakóterületi fejlesztésre is sor kerül. Kiemelendő még a volt Észak-pesti Kórház, ahol – amennyiben az önkormányzat talál befektetőt – egészségügyi fejlesztés valósulhat meg.

A tervezett fejlesztések egyöntetűen a közlekedés jelentős növekedését eredményezik. A lakóterületi fejlesztések ezen túlmenően jelentős intézmény kapacitásbővítést is igényelnek. Mind a főváros, mind pedig a kerületi önkormányzat településrendezési szerződés keretében szabályozza a beruházó által teljesítendő közlekedési és intézményfejlesztési fejlesztéseket.

A kerület környezeti jellemzői

Természeti környezet

A kerület zöldfelületi ellátottsága megfelelő; annak ellenére, hogy jelentős mennyiségű közkerttel és közparkkal nem rendelkezik, ám a nagy kiterjedésű családi házas területeken a telkek zöldfelületi aránya kedvező. A közcélú zöldterületek 90%-a lakótelepi zöldterület. Az egy főre eső zöldterület aránya 13,8 m²/fő. (a lakótelepek építésénél a 21m²/fő volt az előírás, bár ezt általában nem tudták tartani). A külterületi részeken még ma is jelentős területek állnak mezőgazdasági művelés alatt.

A felsőbb jogszabályok elsősorban a külterületen jelölnek védett és védendő zöldfelületi rendszereket. Ökológiai folyosó mind a Szilas-, mind pedig a Rákos-patak. Budapest Főváros Településszerkezeti Terve (TSZT) mindkét patak esetében vízvédelmi beavatkozásokat tart szükségesnek. A TSZT védett természeti területnek jelöli a kerület északkeleti csücske menti kerületrészt. Az újpalotai temetőt pedig védelemre javasolja a terv. Ahogy már a jogszabályi környezet értékelésénél említésre került, az Agglomerációs tv. jelentős erdőterületeket jelöl ki az M0 autópálya mentén, megakadályozva ezáltal egy kereskedelmi és logisztikai zóna kialakulását az országos főút mentén.

A kerületben mindösszesen két helyi védett terület került lehatárolása: a Nevesincs-tó és a Nagy-Turjános. Az előbbi állapota az illegális szemétkerakások és a Szilas-patak szennyezettsége, valamint a kusza tulajdonviszonyok miatt nem megfelelő. Bár nem védett, de jelentős zöldfelületi elem az Újpalotai Kiserdő, mely szintén elhanyagolt. A kerületi közkertek, közparkok állapota nem megfelelő, nagyrésztük felújításra szorul, amit fokozatosan végez az önkormányzat. A lakótelepek zöldfelületi közül a Kőrakás park és a Nádastó park állapota jó, a többi terület elhanyagolt. A kerületi fasorállomány jellemzően előregedett. A kerületben 90 db játszótér található. A játszótérek felújítását az önkormányzat szintén folyamatosan végzi, de a játszótérek nagy száma miatt a folyamat lassú.

Nem zöldterületi elem, ugyanakkor jelentős zöldfelülettel rendelkeznek a sporttelepek. A kerületben számos sporttelep található, melyek állapota általában nem elégtí ki a mai kor igényeit.

Épített környezet

A XV. kerület szerkezete - mint ahogy Budapesté is - mozaikos, mely a kisebb Budapest környéki települések fővároshoz csatolásából adódik. A XV. kerület is így jött létre: 1950-ben Rákospalotát és Pestújhelyt csatolták Budapesthez, másik 21 településsel együtt. A két település központjai már nem tudják kiszolgálni az egész kerületet, ugyanakkor nem fejlődtek ki a kerület központjai. A másik problémát a települések közötti szabad területek mozaikos beépülése jelenti: néhány területet lakófunkció töltött meg, néhol viszont az ipar jelent meg. Ebből adódik, hogy a városszövetben, a lakóterületek között beékelődött gazdasági területek találhatóak. Ezen rozsdáövezetek átalakulása nehézkes és lassú folyamat.

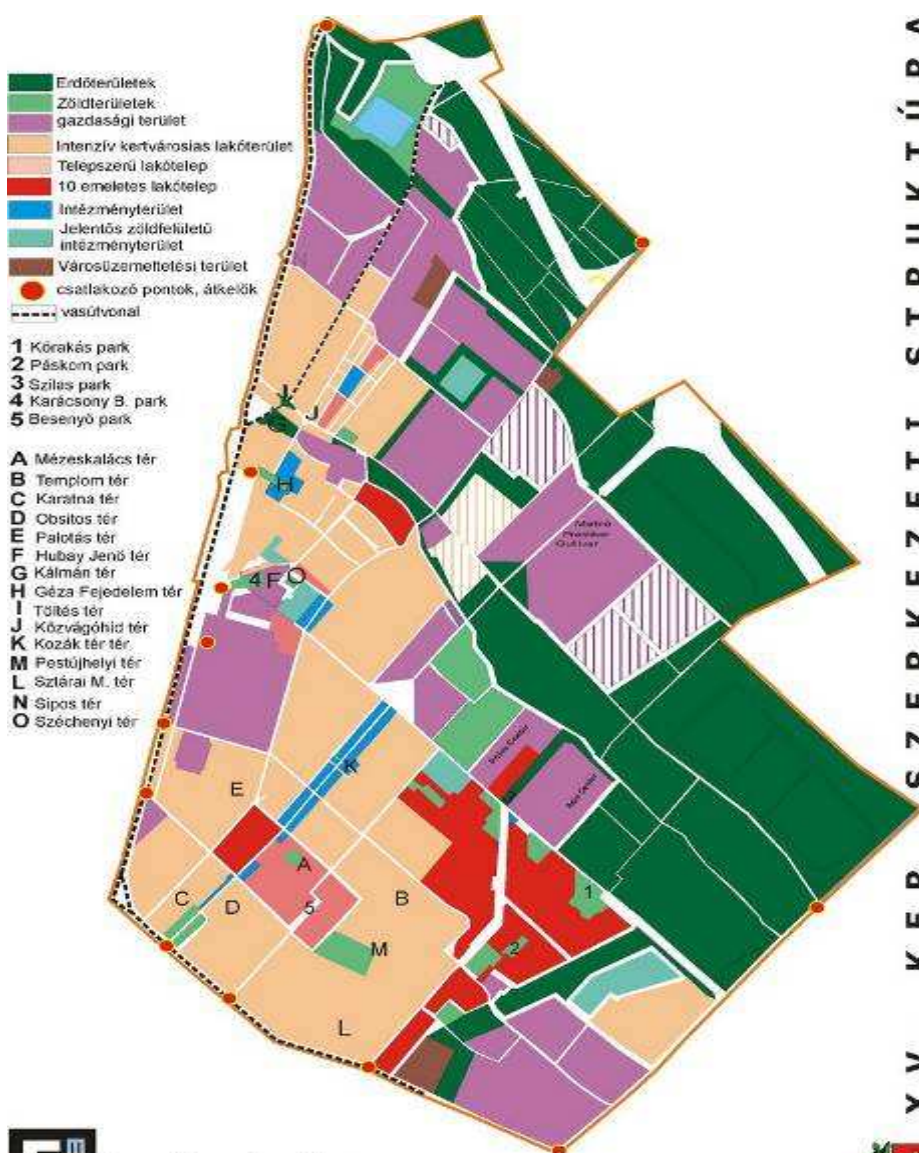
Rákospalota városrész önmagában nézve sem homogén. Több, eltérő időszakban épült rész is felfedezhető: a kertvárosias lakóövezet mellett fekszik Öregfalu, a maga régi parasztházaival. Ehhez a kerületrészhez tartozik a MÁV telep, a 2-4-10 emeletes panel lakótelepek és az újonnan épült családi- és társasházak is. A konfliktust a családi házak között megjelenő kis társasházak jelentik. A területen számos fejlesztés tervezett középtávon, amely javítja majd a lakásszövetet (a MÁV-telep rehabilitációja, építés, Növényolajgyár fejlesztése, Palota Újfalú).

Pestújhely viszonylag egységes képet mutat a családi házas, villaszerű épületekkel, ahol mozaikosan megjelenik egy-két lakótelep. Itt szintén a családi házak közé ékelődő társasházak jelentik a gondot.

Újpalota egy tipikus lakótelep képét tükrözi 4-5 és 10 emeletes panelépületeivel, ennek ellenére sem rendelkezik egységes képpel. Újpalota keleti részén - jelenleg beépítetlen területen - lakóterületi fejlesztést terveznek (Palota Kertváros).

A kilencvenes évek tendenciája volt a regionális központok kiépülését szorgalmazó fejlesztések. E gondolat jegyében épültek a nagy bevásárlóközpontok is (Pólus Center, Metro, Praktiker, Gulliver, stb.), amelyek a szolgáltatások színvonalát nagymértékben javította. A kerület délkeleti (Késmárki utcai) és északnyugati részén kiterjedt ipari területek az autópályák mentén pedig nagyobb kereskedelmi területek helyezkednek el, amelyeken az épületek megjelenése nem képvisel jelentős értéket.

A kerületben 5 műemléki védelem alatt álló építmény található (Liva-malom, Római katolikus kápolna, Leánynevelő intézet, Volt Észak-Pesti Kórház, Rákospalotai Múzeum). A Volt Észak-Pesti Kórház területe műemléki jellegű védelem alatt áll, a területen 8 műemlék épület található.

Ecorys Kft. szerkesztése
2008. november

Közlekedés hálózat

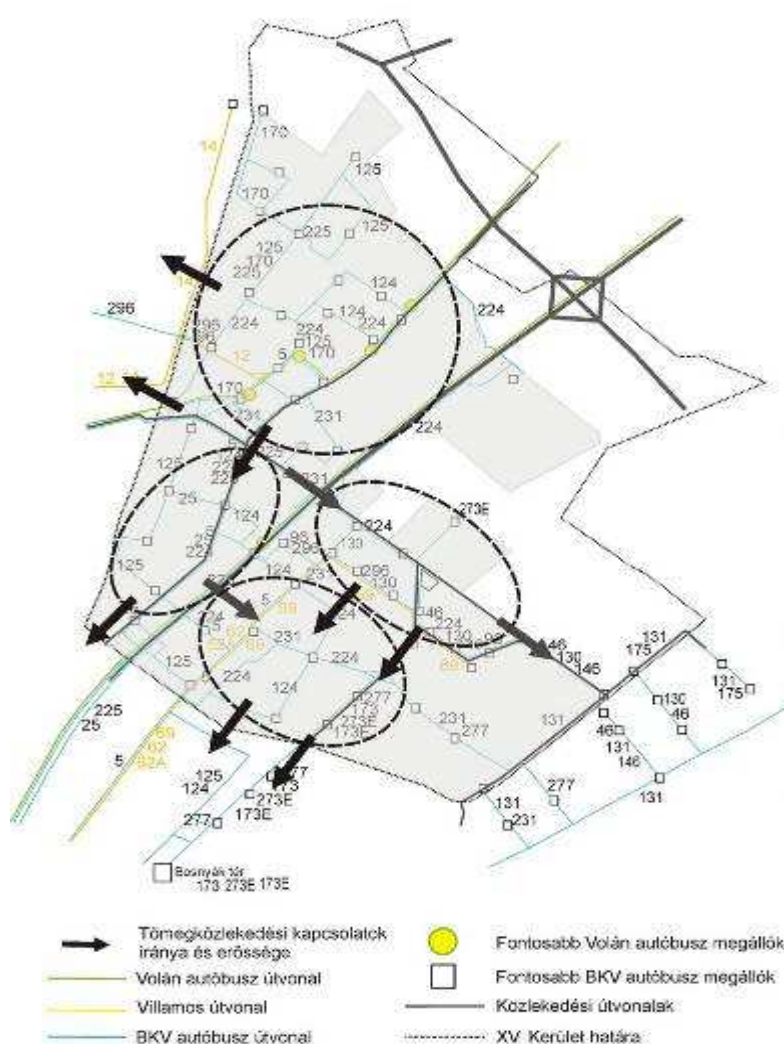
A kerület a főváros északkeleti városkapuja. A közlekedési kapcsolatokat országos, fővárosi és kerületi szempontból egyaránt jelentős utak biztosítják.

Országos főút az V. sz. Helsinki folyosóként jelölt M3 autópálya, mely a Trieszt – Ljubljana – Budapest – Kijev forgalmi folyosó része. Nemzetközi jelentőségű az M0 autópálya, mely a bécsi, pozsonyi, grazi, aradi irányokkal is kapcsolatot ad, nem beszélve a teljes kiépítés esetén majdan közvetlenül elérhető teljes országos úthálózatról. A kerületet terheli a cél- és átmenő forgalom, valamint a kerületen belüli mozgásokból származó forgalom és az átmenő forgalom. A teljes Budapest szempontjából áthaladó tranzit forgalom jelentősen csökkent az M0 autópálya észak-pesti szakaszának megépítésével.

A főváros és kerületközi forgalom lebonyolítására a fővárosi kezelésű főúthálózat és a vegyes kezelésű gyűjtőúthálózat áll rendelkezésre. A felsőrendű úthálózatok problémáira azonban csak az azokat kezelő és a szakági hatósági jogköröket gyakorló szervekkel együtt lehet megoldásokat találni, változásokat elérni. A kerület jelentősebb sugaras utjai, az M3 autópályán kívül a Drégelyvár – Nyírpálota u. vonala, a Rákos út – Régi Főti út vonala. A kör irányú elem a Szentmihályi út – Szűcs Áron u. vonala, mely a XVI. és a VI. kerület felé is kapcsolatot teremt. A gyűrűirányú kapcsolatok hiányát a főváros által tervezett Körvasút körút, valamint a Mogyoródi út vonalába haladó Külső kerületközi körút oldja fel, melyek megvalósítása még várta magára.

A kerületi utak burkolatának általános állapota jó, a burkolatlan utak aránya kicsi, mindössze 7 km. A felújítandó utak hossza 2,8 km.

A kerület tömegközlekedési ellátottsága jó. A tömegközlekedési hálózat fejlesztése, fenntartása fővárosi alapfeladat. A kerületet érintő buszjáratok száma nagy, de a járatsűrűség ritka, a várakozási idő általában 15-20 perc. A keresztirányú tömegközlekedési kapcsolatok járatsűrűsége nem megfelelő. A két villamos a kerületnek csak kis részét tárja fel. A főváros középtávú szándékai között nem szerepel a 4-es metró meghosszabbítása a Bosnyák térig, majd a Pólus – Asia Centerig.

Ecorys Kft. szerkesztése
2008. november

SZAKÉRTŐI DIAGNÓZIS - kivonat

BEVEZETŐ

A Hosszú távú Kerületfejlesztési Konceptió készítése során a vizsgálati munkarész után eljutottunk a szakértői diagnózishoz, melyben a kerület jövőképe és a jövőkép elérését célzó lehetséges forgatókönyvi változatok kerültek kidolgozásra. A jövőkép és a lehetséges forgatókönyvek egyrészt a kerületben folytatott kommunikációs folyamatok eredményeként megfogalmazott lakossági, helyi igények, a kerület adottságainak, valamint a már meglévő stratégiák figyelembevételével kerültek kidolgozásra. A szakértői diagnózis célja, hogy a kerületi jövőkép és a forgatókönyvek széles körben kerüljenek megismerésre, valamint az értékválasztás, mely eredményeként kidolgozásra kerül a fejlesztési koncepció intézkedési terve, minél nagyobb társadalmi konszenzuson alapuljon.

FIGYELEMBE VETT TRENDEK

A kerület fejlesztési irányultságának, fejlődési struktúrájának meghatározásában alapvető fontosságú a belső erőforrások mellett megvizsgálni a környezeti beillesztést is, figyelembe kell vennünk a kerületet és tágabb környezetét, a metropolisz térség jövőjét befolyásoló veszélyeket és lehetőségeket, hiszen a trendelemzésből a városi struktúra várható változásaira is következtethetünk, melyekre a fejlesztések során reagálni kell, hogy egy a XXI. századnak megfelelő települési környezet alakuljon ki.

Ebben a megközelítésben vizsgáljuk tehát a gazdasági, társadalmi, vagy politikai életben hosszú távon fennálló folyamatokat, trendeket, amelyek az egy területre jellemző tulajdonságokat írják le. A trendek törése, változása a környezet átstrukturálódását vonja maga után, megváltozik a városi struktúra, az országokon belüli településhálózat struktúrája és így tovább. Egyes területek felértékelődnek, egyesek pedig elveszítik szerepüket.

A gazdasági környezet változásai

- A gazdasági alapszektor a primer forrásoktól (mezőgazdaság) vándorolt az ipari termelésbe, majd a szolgáltatásokhoz és ma már a tudás-iparba tart: tanácsadás, kutatás, továbbképzés és kommunikáció.
- A munka másmilyen lett; magasabb értékű, termelékenyebb, rugalmasabb és gyorsabb. A szellemi munka jelentősége megnőtt.
- Már nem csak emberi erőforrásokról, hanem emberi tőkéről is beszélünk. A humán erőforrás az egyetlen termelő faktor, amelynek az „output”-ja (kimenete) nem korlátozott, mint a nyersanyagoké vagy akár a tőkéé.
- Egyre több vállalkozás helyezi a középpontba az embert. A munka a kreativitáson és a teljesítményen alapul. A piacon az új elvárt képességek: képzettség, kreativitás és kommunikáció.
- A munka kevésbé lesz azonosítható a munkahellyel; a határok elmosódnak.
- A termelés és az irányítás szétválása lehetővé teszi, hogy bármely település, régió területén megjelenhet a nemzetközi vállalat termelő vagy irányító egysége.
- A technológiai fejlődés eredményeként a különböző cégek, vállalatok és szervezetek feladatai és helyszínei könnyen és gyorsan feloszthatókká váltak; a munkaerő-igényes tevékenységek áthelyeződtek az olcsó munkaerőt kínáló országokba, illetve a szakértelmet kívánó feladatok a fejlettebb országokba.
- Egy-egy ország exportjának jelentős részét tudásalapú szolgáltatások teszik ki; a kutatás és fejlesztés eredményei rövid idő alatt hatalmas távolságokra eljuttathatók.
- A telekommunikáció lehetővé tette a távmunka lehetőségét, ezáltal a munkaerőpiac is nemzetközivé vált. A motorizáció által pedig nőtt a lakosság mobilitása is.

A globalizációs és gazdasági változások hatására a városok átstrukturálódását az alábbi trendek jellemzik:

- nemzetközi közlekedési csomópontok felértékelődése;
- a befektetőkért vívott verseny hatására az ipari parkok, gazdasági területek terjedése;
- a belső, volt ipari területek helyén nagyméretű, szabad, szennyezett barnamezős területek megjelenése;
- a gazdasági területek decentralizációja – a belvárosi területek értékvesztése, külső területek felértékelődése;
- a városi térségek nemzetközi szinten versenyeznek, így a város-marketing kiemelt szerephez jut;

Politikai változások

Gazdaságpolitika

- **Globalizáció** – a globális, multinacionális vállalatoknál kialakult irányultság. Mivel a nemzetközi, globális vállalatok helyi versenyfeltételek mellett működnek, így a cégeknél a meglévő globális értékrend mellett, azzal párhuzamosan kialakul, megerősödik a lokális, helyhez kötött szemléletmód.
- **Pénzügyi tőke / működő tőke** – a csökkenő árbevételek kikényszerítik a kreatív és rugalmas pénzügyi stratégiák alkalmazását, valamint a magánszektor egyre intenzívebb bevonását a különböző fejlesztési projektekbe.

Társadalom politika

- **Demokratikusság** – a városvezetésnek megfelelő szintű, nyílt kommunikációt kell kialakítania a polgárokkal.
- **Összeolvadás** – az élet számos területén megfigyelhető: munka és szabadidő, kultúra és értékek, köz- és magánszféra (PPP), stb.

Várospolitika, irányítás

Az európai tagállamok közös városfejlesztés-politikai elveit és stratégiáit összefoglaló irányelvek (Lipcsei Charta - 2007)

- alkalmazzák az integrált városfejlesztés eszközét és bevonják a releváns hatóságokat a végrehajtásba, valamint megteremtik nemzeti szinten a szükséges kereteket;
- biztosítják az integrált városfejlesztési politika végrehajtásához szükséges képességek és hatékonyság elsajátítása helyi hatósági szinten,
- megteremtik a rendszeres és strukturált tapasztalat- és ismeretcserét a fenntartható városfejlesztés területén nemzeti és nemzetközi szinten is

A társadalmi környezet változásai

A gazdasági átalakulás (liberalizáció) együtt jár a jóléti állam átstrukturálódásával, az állami szociális gondoskodás csökkenésével. A szociális hálózat visszaszorulásának következtében a társadalmi rétegek közötti különbségek nőnek, bizonytalanok a munkaerő piaci lehetőségek, a képzetlen munkaerő biztos foglalkoztatása csökken, nő a munkanélküliség, amely a foglalkoztatási struktúra megváltozásából következik.

Az állam szerepe illetve a közösségi szektor intézményei új meghatározást nyertek, melyben nagyobb hangsúlyt kap a dereguláció (szabályozottság mértékének csökkenése) és a decentralizáció a szolgáltatások kínálatában való versenyképesség. A modern ipari társadalmat kezdi felváltani a posztmodern társadalom, amelynél nagyobb hangsúly helyeződik a piacra, mely a gazdasági siker forrására. A piac szerepének növekedése a fogyasztási szokások megváltozásához vezetnek, kialakul a fogyasztói társadalom. A gazdaság fejlődése elképzelhetetlen lett volna a technológia fejlődése nélkül, ami viszont az információs társadalom kialakulásához vezetett.

Az információs társadalomban csökken az egyének közötti személyes kontaktusok számának szükségessége. Ezáltal csökken a társadalmi kontrol.

- Kiemelendő a jóléti állam által épített lakótelepek problémái – szlömösödés, magas fenntartási költség, zöldfelületek rendezetlensége;
- Közzolgáltatások racionalizálása, privatizációja – hatékonyabb működés, üres középületek (intézményépületek) megjelenése;

A technológiai fejlődésének hatásai

A gazdaságban és a társadalomban bekövetkező strukturális átalakulások szükséges feltétele volt a technológiai fejlődése. A termelési rendszer legfőbb mozgatórugójává az információs ipar termékei váltak.

A technológia fejlődésének hatásai a településekre:

- a telekommunikációs rendszerek, mint hálózati és infrastrukturális elemek megjelennek;
- külvárosi és zöldövezeti irodaházak megjelenése;
- motorizáció által a külvárosi területek is könnyen megközelíthetővé váltak;
- városközpontok és a kerületek közötti népsűrűség különbség csökkent;
- város belső területei elveszítik vonzerejüket – közlekedési szempontból előnyös területek népszerűsége nő;
- lakosság decentralizációja figyelhető meg, belvárosból a külső kerületekbe és az agglomerációba;
- nagyobb városok és környékének urbanizáció növekedése;

Környezeti jellemzők

Az ipari forradalom óta a környezetszennyezés folyamatosan nő. Ugyanakkor a modern társadalom kialakulása maga után vonta az egészséges élet igényét. A városi területek és a városlakók számának növekedése, a városi zöldfelületek csökkenése maga után vonta a természeti környezet felértékelődést, védelmének az igényét. Kezdetben a környezetvédelem nemzeti és helyi szinten jelent meg. Ugyanakkor a globalizáció és a növekvő környezetszennyezés átfogó, nemzetközi irányelvek megjelenését eredményezte

- fenntartható fejlődés - városok fejlődésének támogatott iránya;
- ökológiai hálózatok(Natura 2000, stb.) - terület-felhasználási korlátozások
- urbanizáció a városi zöldfelületek csökkenéséhez vezet;
- a városi zöldfelületek, rekreációs területek iránti igény megnövekedése;
- természetes és természetközeli területek felértékelődése (a piacon „értékesíthető” terméké válik, mely megjelenik a telekárban, egy-egy település képének meghatározásában;

Közlekedés

A közlekedési szokások megváltozásának hatásai a városokra:

- a városi terek a közlekedésnek lettek alárendelve;
- egyre több gyalogos zóna kerül kialakításra;
- a külső kerületekben p+r parkolók terjedése;
- elkerülő utak, autópályák csomópontjainak környéke, város közeli területei felértékelődnek;
- erősödött a kötöttpályás közlekedés fejlesztésének igénye;

Trendek összefoglalása

GLOBALIS, BUDAPESTI ÉS HELYI (KERÜLETI) KIHÍVÁSOK Keresleti trendek-elvárások	A KERÜLET KILÁTÁSAI – PROGRAMJAVASLATOK, FEJLESZTÉSI PROJEKT JAVASLATOK Kínálati lehetőségek
Gazdaságfejlesztés - Innováció	
<p>új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ közlekedési csomópontok felértékelődése (logisztikai központok, hipermarketek terjedése) ▪ gazdasági területek decentralizációja ▪ belső volt ipar területek helyén nagyméretű, szennyezett barnamezős területek megjelenése ▪ városi térségek nemzetközi szinten versenyeznek, városmarketing kiemelt szerephez jut 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabad gazdasági területek tudatos fejlesztése, kiejánlása ▪ Belső mozaikos struktúra rendezése (volt Növényolajgyár) ▪ Szennyezett területek kármentesítése ▪ Nemzetközi versenyben az infrastrukturális adottságok kihasználása (M0 – M3 csomópont, vasútvonalak repülőtér)
Közlekedés, belső kapcsolatok	
<p>új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Községi terek – közlekedési területek konfliktusa ▪ Kerékpárút hálózat fejlesztés, belső elérések javítása ▪ Tömegközlekedés fejlesztése (P+R – tömegközlekedés, metró, elővárosi vasút) ▪ Motorizáció fejlődése – közlekedési torlódások, környezetterhelés növekedés 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jó tömegközlekedési alap-adottságok, bővítés, fejlesztés lehetőségei ▪ Elővárosi vasút fejlesztési lehetősége ▪ Zuglóval együttműködés M4 metró vonal bővítése érdekében (lobby) ▪ Kerékpár út fejlesztés ▪ Átmenő forgalommal terhelt útvonalak mentén közlekedésből származó terhelés, konfliktusok csökkentése
Társadalom, humán infrastruktúra	
<p>új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szociális hálózat vissza szorulása, munkanélküliség növekedése ▪ Eltartottak számának növekedése (nyugdíjas korosztálya) ▪ Állam és a közösségi szektor szerepvállalásának megváltozása – szolgáltató szemlélet ▪ Fogyasztói társadalom – bevásárló központok terjedése, hulladék mennyiségének növekedése ▪ Információs társadalom – személyes kontaktus társadalmi kontrol csökken ▪ fővárosi, valamint regionális vonzás és kiszolgálás (oktatásfejlesztés, átképzések) 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ munkanélküliség problémájának kezelése ▪ Önkormányzat, intézmények szolgáltató szemlélet ▪ Bevásárló központok terjedésének tudatos kezelése ▪ szelektív gyűjtés támogatása, minél több hulladék újrahasznosítása ▪ elidegenedés kezelése – identitás fejlesztés ▪ speciális nevelés és oktatás területén továbbképzések, ▪ fejlett oktatási és szociális ellátó intézmények hálózata adta lehetőségek kihasználása ▪ kisebbség integrációja

GLOBALIS, BUDAPEST ÉS HELYI (KERÜLETI) KIHÍVÁSOK Keresleti trendek-elvárások	KERÜLET KILÁTÁSAI – PROGRAM JAVASLATOK, FEJLESZTÉSI PROJEKT JAVASLATOK Kínálati lehetőségek
Kerületi környezet, életminőség	
<p>új kihívások, keresleti trendek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ urbanizáció – városi zöldfelületek/területek ▪ egészséges élet iránti igény megjelenése ▪ természet – természet közeli területek felértékelődése ▪ környezetvédelem globalizálódása (Natura 2000) 	<p>Adottságok, fejlesztő energiák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zöldfelületek/területek fejlesztése, megőrzése ▪ Szabadidő, sport és rekreáció helyszíneinek megteremtése ▪ Zöldterületi, környezeti adottságok fejlesztése ▪ Természeti értékek piaci értékesítése ▪ Nemzetközi környezetvédelmi előírások figyelembevétele a fejlesztések során

2009. május 27.-i Képviselőtestületi ülés háttéranyaga, az Értékválasztást, politikai döntéshozást segítő szakmai anyag kivonata

A Képviselőtestület a 319/2009. (V.27.) ök. Határozata értelmében elfogadta az egyeztetéseken elhangzottakat, így a konszolidációs és a dinamikus forgatókönyv közötti átmenetet, a két fejlődési irány bizonyos elemeit ötvöző várospolitikai értékválasztás szerinti fejlődés megvalósulását elősegítő fejlesztési koncepciót dolgoztatta ki.

TERVEZŐI JAVASLAT

Tervezői jövőkép, célrendszer

A Főváros észak-keleti pólusa, egy dinamikusan fejlődő és komfortos, kisvárosias hangulatú kerület.

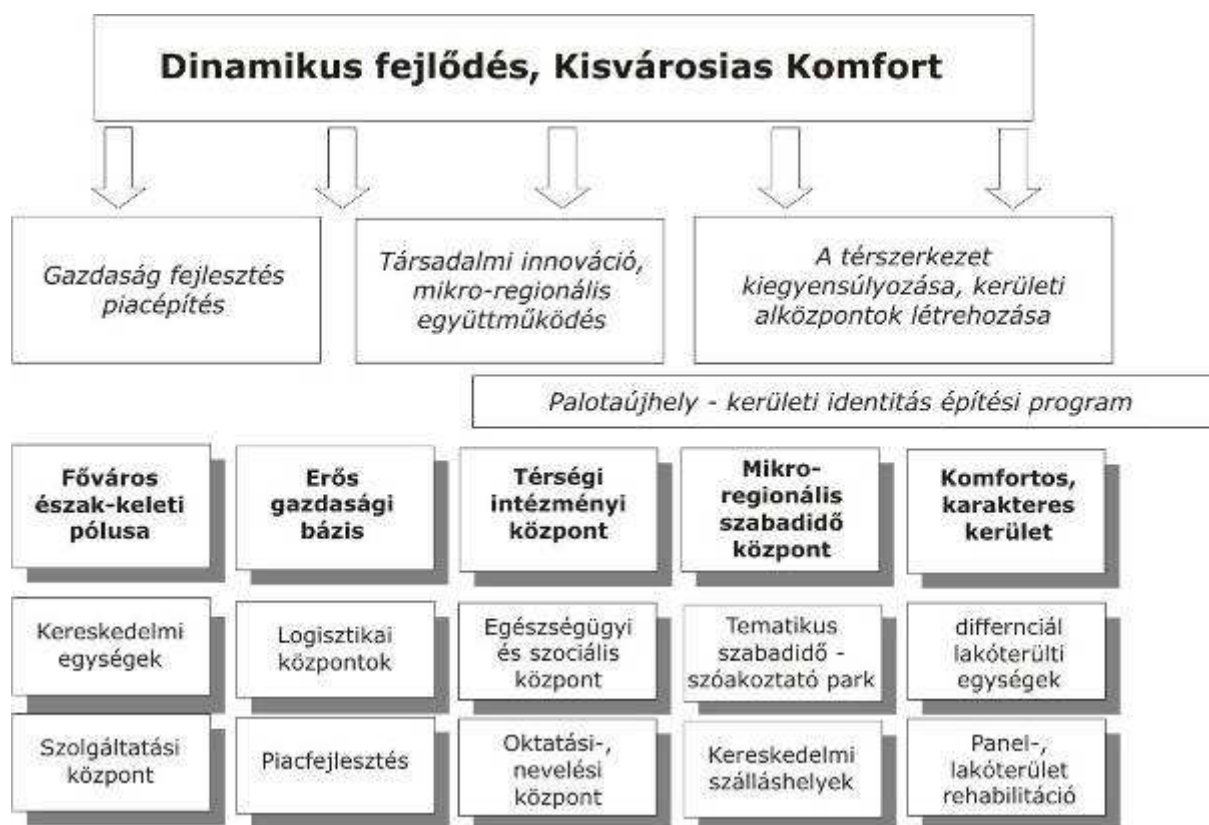
XV. kerület legyen a Főváros észak-keleti pólusa, amely a:

- gazdasági szerepének növekedését,
- a magas színvonalú kerületi közszolgáltatások és kulturális – szabadidős szolgáltatásokat is jelenti,

mely intézményrendszernek a vonzáskörzete kiterjed a Főváros egész területére és az agglomeráció északi szektorára is.

A dinamikusan fejlődő gazdaság kihasználja a kerület kapu pozícióját és az autópályák adta lehetőségeket, mely alapot jelent a belső komfort megteremtéséhez, hogy Budapest XV. kerülete, olyan kerületté váljon, ahol nem csak jó, hanem egyre jobb élni. Mindeközben a kerületrészek karakterüket és identitásukat megőrzik, mely által a differenciált lakókörnyezet megmarad, ahol minden korosztály és társadalmi réteg megtalálja a neki megfelelő lakókörnyezetet (kertváros, kisváros, nagyváros).

Stratégiai célok	Budapest észak-keleti pólus kiépítése		Kisvárosias karakter erősítése	
Prioritások	Gazdaságfejlesztés, piacépítés	Társadalmi innováció, a mikro-regionális együttműködés erősítése	A térszerkezet kiegyensúlyozása, kerületi alközpontok létrehozása	
	Budapest „keleti kapuja” a jó közlekedési kapcsolatból adódó lehetőségek kihasználója és nyertese, kereskedelmi és szolgáltatás, ellátó és befogadó bázis, a helyben foglalkoztatás biztosításával	Olyan kerület, ahol biztosított a pezsgő kulturális és sportélet a jól használható közösségi és rekreációs területeket , valamint biztosított a magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális ellátórendszer	Olyan komfortos kerület , ahol a lakók számára elérhető a magas színvonalú, jó ellátási környezet biztosító differenciált lakókörnyezetet, ahol jó – egyre jobb – élni	A kerület arculatának alakításában cél hosszú távon megőrizni a három településrész karakterét, arculatát, erősíteni a kerület identitását.

Fejlesztési forgatókönyv

Építőkövek

Az építőkövek a kerület azon pozitív adottságai, melyekre építve, azokat kihasználva fejlődik a kerület, és a kijelölt jövőképet el tudja érni.

F – fekvés, kapcsolat

- ✓ Budapest peremkerülete, északkeleti kapuja
- ✓ Infrastruktúra-kapcsolatok: M3, M0
- ✓ Országos közlekedési csomópont

G – gazdasági környezet

- ✓ Kereskedelmi központok jelenléte
- ✓ Fejlesztési tartalékterületek
- ✓ Közlekedési kapcsolatok
- ✓ Innovatív környezet (Bp.)

R – regionális környezet

- ✓ Budapest
- ✓ Agglomeráció északi szektora
- ✓ Kapcsolat a keleti és a nyugati országrésszel (M0)
- ✓ Kapcsolat Kelet-Európával

T – társadalom, humán infrastruktúra

- ✓ Csökkenő elvándorlás
- ✓ Magas gyermeklétszám
- ✓ Magas a munkaképes korúak aránya
- ✓ Kulturális sokszínűség

É – életminőség, környezeti kultúra

- ✓ Jó műszaki infrastruktúra és szociális szolgáltatások
- ✓ Potenciális rekreációs területek (parkok), nagy zöldfelületi arány
- ✓ Kimagasló alapfokú intézményhálózat
- ✓ Adminisztratív alközpontok megléte

A fejlődési irányok, forgatókönyvek elemzése

A tervezési folyamat legkonstruktívabb lépése a kreáció, a fejlesztési forgatókönyvek elkészítése. A forgatókönyvek szerepe, hogy az alapvető várospolitikai értékvalasztással járó következményeket és kölcsönhatásokat bemutassák.

Az egyes fejlesztési-fejlődési forgatókönyvek kialakításánál a következő alap dilemmákat vettük figyelembe

1. A városfejlesztésben vagy a piaci erők, vagy a társadalmi befolyás uralkodik –

Ezt a gondolati lépést az a megfigyelés támasztja alá, miszerint Magyarországon a piaci erők sokkal erősebbek, mint az értéktudatos társadalmi döntéshozási folyamatoktól adódó irányítás és kontroll hatása.

2. A városfejlesztés vagy helyi érdekeket, vagy magasabb, regionális érdekeket szolgál –

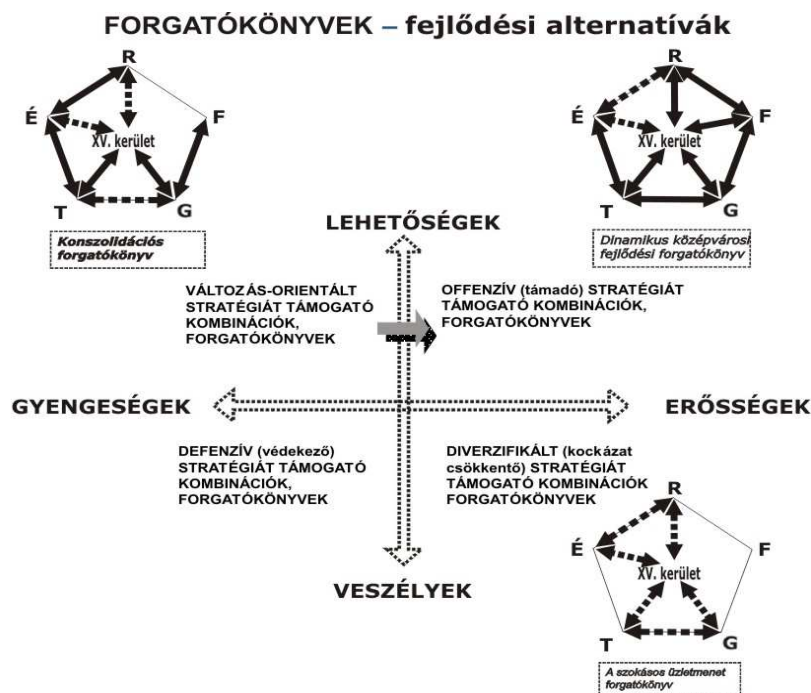
Ez a megkülönböztetés fontos a Magyarországon működő közigazgatási rend fényében. Az ellentét megteremti a lehetőséget arra, hogy megvizsgáljuk a kétszintű közigazgatási rendszerbe kódolt ellentmondásokat, van-e lehetőség megteremteni az együttműködés, kooperáció mechanizmusait. Az egymásra épülő érdekek figyelembe vételével hozni létre a területi és funkcionális munka-, és feladatmegosztást az egyes szereplők között.

A belső (gyengeségek, erősségek) és külső tényezők (lehetőségek, veszélyek) vizsgálata alapján felállított diagnózisra alapozva készítettük el a kerület fejlődésnek, fejlesztésének lehetséges alternatíváit, változatait.

A kerület fejlődését meghatározó értékek és érdekek összetettek, összjátékuk különféle módon történhet. Ennek megfelelően az értékvalasztástól függően számos fejlődési irány áll Budapest XV. kerülete előtt. A kerület fenntartható fejlődése érdekében, a belső konfliktusok értékviták érdekütköztetések későbbi elkerülése érdekében éppen a koncepciókészítési munka feladata, az értékvalasztás.

A dinamikus gazdasági fejlődés mellett létrejövő kisvárosias komfort megteremtése érdekében a kerület szerkezetét tagolttá kell tenni annak érdekében, hogy

- hosszú távon biztosíthatók legyenek a fenntartható, minőségi településfejlesztéshez szükséges területek,
- a közlekedési kapcsolatok környezetterhelése minél kisebb káros hatással legyen a lakó- és központi intézményi területekre,
- elkülönüljenek a pihenő, rekreációs, valamint a vállalkozási területek,
- markánsan elváljanak a különböző beépítés-intenzitású és karakterű lakóterületek
- megfelelően előkészített vállalkozási területekkel vonzhassa a telephelyet alapító vállalkozásokat

Forgatókönyv-változatok

A.) 'Szokásos üzletmenet forgatókönyve'

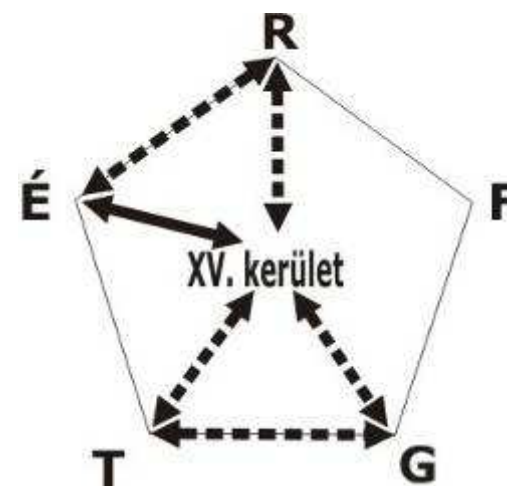
A forgatókönyv üzenete, hogy minden megy a maga útján. Az **Önkormányzat** különösebben **nem avatkozik be** a gazdaság spontán fejlődésébe, nem használja ki aktívan a kerület kapu szerepét. Ugyanakkor az Önkormányzat kötelező feladatainak ellátásában, a közszolgáltatások terén egyre magasabb szolgáltatási színvonal létrehozására törekszik.

Építőkövek

- **életminőség** – jó műszaki infrastruktúra és szociális szolgáltatás, nagy zöldfelületi arány, kimagasló alapfokú intézményhálózat, adminisztratív alközpontok megléte
- **társadalom, humán infrastruktúra** – csökkenő elvándorlás, magas gyermeklétszám
- **gazdaság** – kereskedelmi központok jelenléte, fejlesztési tartaléktérületek
- **regionális környezet** – Budapest, Agglomeráció északi szektora

Kapcsolódás a stratégiai célokhoz és prioritásokhoz

Stratégiai célok	Budapest észak-keleti pólus kiépítése		Kisvárosias karakter erősítése
Prioritások	Gazdaságfejlesztés, piacépítés	Társadalmi innováció, mikro-regionális együttműködés erősítése	A térszerkezet kiegyensúlyozása, kerületi alközpontok létrehozása

Eszközök; szükségletek

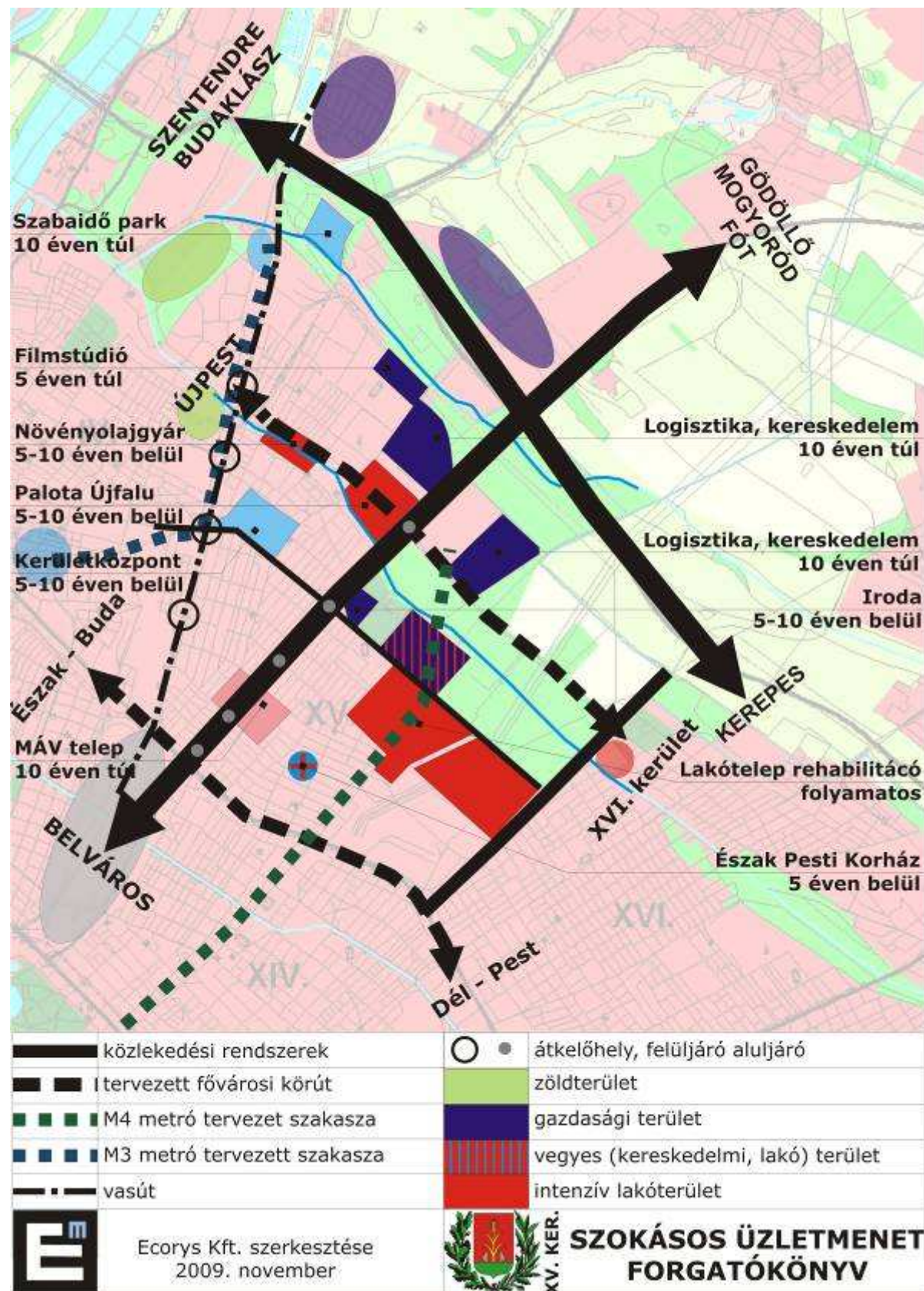
- intézményfejlesztési koncepció
- meglévő intézményhálózat fejlesztése
- önkormányzati szolgáltatások színvonalának további emelése
- Lakóterületek fejlesztése
- Magán fejlesztések hatósági támogatása

Akadályozó tényezők, veszélyek

- Mozaikos fejlődés
- Fejlesztői tőke dominanciája
- Belső lakóterületi problémák fennmaradása
- Hivatali bürokrácia
- Forrás hiány

A forgatókönyv alapján várható távlati városi struktúra

A Forгатókönyv hatásainak bemutatása

A **szokásos üzletmenet** forгатókönyv tulajdonképpen a jelenlegi irány folytatását jelenti, beavatkozás nélkül a működő tőke hatásait egyengetve. A kerület fejlődése, a belső struktúrák kialakítása elsősorban a gazdasági szereplők kezében van. Ebben a változatban az önkormányzat elsősorban hatósági szerepkört tölt be, szerepvállalásának hangsúlya a kötelező feladatok minél magasabb színvonalú ellátásán van. Így ebben az alternatívában majdhogynem véletlenszerűen jönnek létre a belső struktúrák, nem garantálható a szükséges és itt definiált városszerkezeti tagoltság.

Gazdaságfejlesztés: hiányzik a tudatos fejlesztés, a tőke megjelenését várja a kerület
Intézményfejlesztés: az addig is sikeresen működő intézményhálózat tudatos fejlesztése, agglomerációs és fővárosi együttműködések (anyagi, intézményhálózati) kiépítése (már ma is sok agglomerációs lakos veszi igénybe a kerületi intézményeket, ugyanakkor ennek költségeit csak a kerület állja)
Urbanizáció-urbanizált területek: jelenlegi mozaikos struktúra tovább aprózódik, a megjelenő befektetői tőke választja ki a befektetés helyét, a kerület és a lakosság igényei csak a településrendezési szerződésekben jelennek meg. Belső konfliktusok megmaradnak (családi házak közé épülő társasházak).
Szabadidő – idegenforgalom: A bánya tó és a filmstúdió túl jelentősebb beavatkozások nem történnek
Épített környezet: a panel rehabilitáción túl jelentős beavatkozások nem történnek
Természeti környezet: a belső zöldterületek (parkok, sportpályák) fejlesztése, karbantartása

	A.) Szokásos üzletmenet
Kerületfejlesztés elsődleges forrásai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzati és állami költségvetés, normatívák
Kerületfejlesztés intézményrendszere	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati Koordinációs Iroda ▪ önkormányzati fenntartású intézmények koordinált fejlesztése
Az Önkormányzat szerepvállalása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nem-piaci szerep, ami felöleli mindazokat a kerületben élők számára fontos tevékenységeket, amikben a piaci erők közvetlenül nem érdekeltek (társadalompolitika, oktatás, környezetvédelem, civil szervezetek támogatása stb.). ▪ Szemlélődő szerep, amelynek keretén belül az önkormányzat nem akar jelentős irányítója lenni a fejlesztéseknek, de a társadalmi és környezeti érdekek érvényesülését biztosítja.. Az önkormányzati törvényben meghatározott feladatokat látja el, azokat viszont a szokásosnál magasabb színvonalon.
Kerületfejlesztés hatása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fejlesztői tőke dominanciája ▪ Mozaikos fejlődés erősödése ▪ Belső lakóterületi problémák fennmaradása ▪ társadalmi konfliktusok

B.) 'Konszolidációs forgatókönyv'

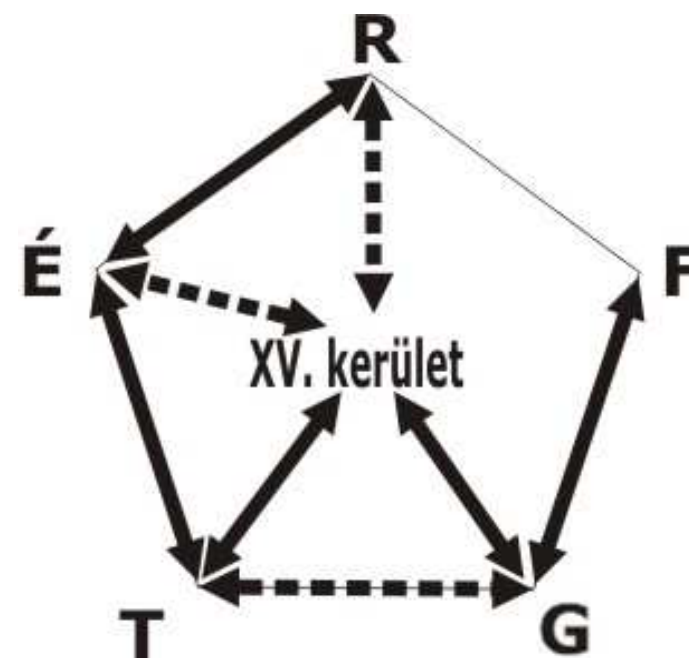
Az Önkormányzat adottságokat kihasználva lágyan ugyan, de beavatkozik a gazdaság fejlődésében, nem csak nézője a fejlesztéseknek, hanem bizonyos mértékig irányítója is. A **kerületi fejlesztések során szem előtt tartja a magasabb szintű tervek előírásait**, még ha azok nem is kedveznek egy jól strukturált városi szerkezet kialakulásának. A magasabb jogszabályok adta kötöttségek ellenére igyekszik a fejlesztéseket strukturálni, hogy **homogén szerkezet** alakuljon ki és az eltérő funkciók (gazdasági, lakó, rekreációs) ne zavarják egymást, ezáltal megteremtve a belső komfortot. A lakóterületek differenciált fejlesztése mellett, szem előtt tartja a kerület identitásának erősítését is.

Építőkövek

- **életminőség** – jó műszaki infrastruktúra és szociális szolgáltatás, nagy zöldfelületi arány, kimagasló alapfokú intézményhálózat, adminisztratív alközpontok megléte
- **társadalom, humán infrastruktúra** – csökkenő elvándorlás, magas gyermeklétszám, magas a munkaképes korúak aránya
- **fekvés** – Budapest peremkerülete, észak-keleti kapuja, infrastrukturális kapcsolatok
- **gazdaság** – kereskedelmi központok jelenléte, fejlesztési tartalékterületek, közlekedési kapcsolatok
- **regionális környezet** – Budapest, Agglomeráció északi szektora, kapcsolat kelet és nyugat Magyarországgal, kapcsolat kelet Európával

Kapcsolódás a stratégiai célokhoz és prioritásokhoz

Stratégiai célok	Budapest észak-keleti pólus kiépítése		Kisvárosias karakter erősítése
Prioritások	Gazdaságfejlesztés, piacépítés	Társadalmi innováció, mikro-regionális együttműködés erősítése	A térszerkezet kiegyensúlyozása, kerületi alközpontok létrehozása

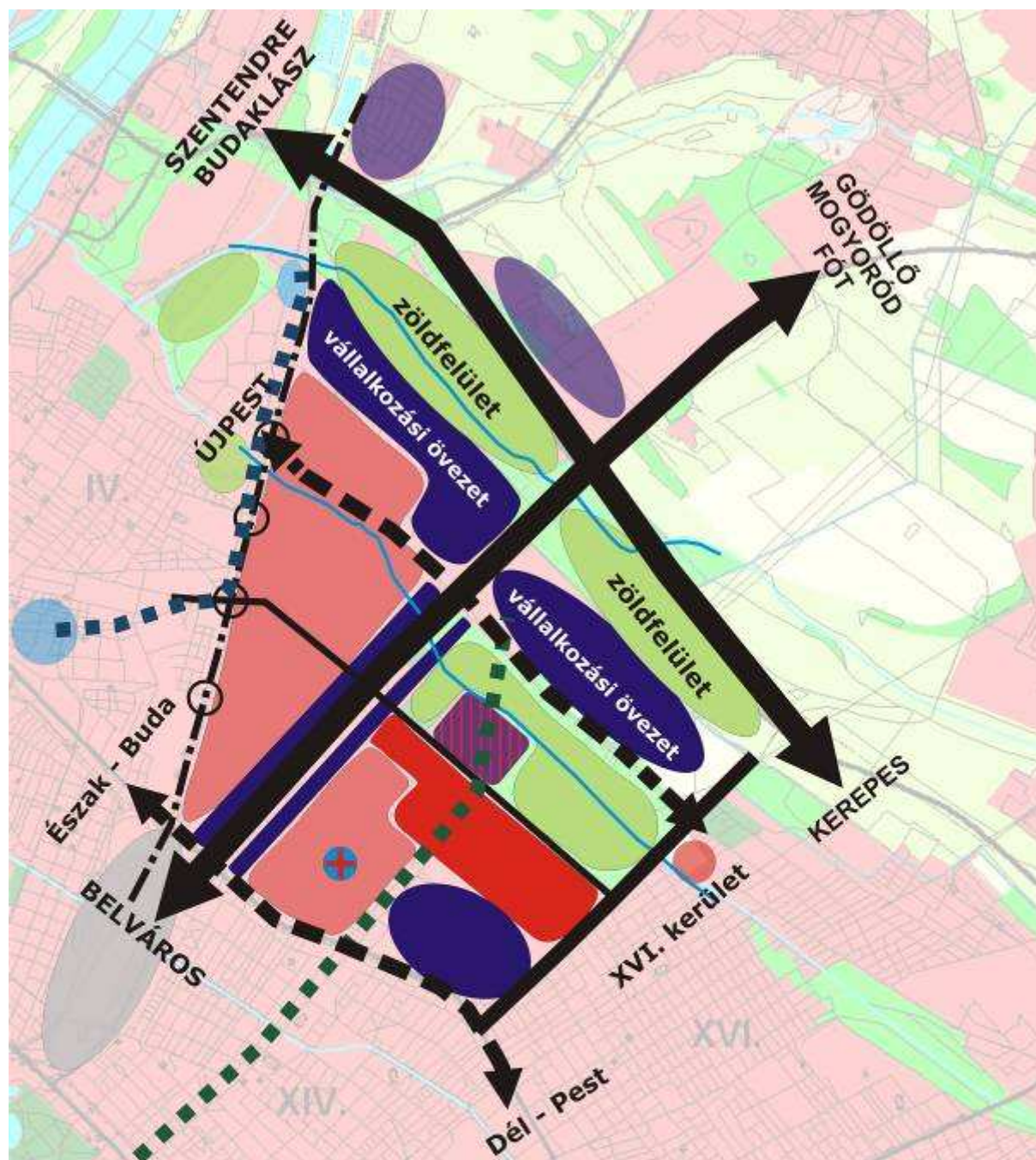

Eszközök; szükségletek

- gazdaságfejlesztési koncepció – projekt portfolió
- fejlesztési területek rangsorolása
- helyi szabályozásban differenciált lakóterületek megjelenése
- identitás építő programok
- közszolgáltatások színvonalának emelése

Akadályozó tényezők, veszélyek

- fejlesztések rangsorolásának, összehangolásának hiánya
- átgondolatlan lakóterületi fejlesztések
- betelepülők integrálásának hiánya
- kulturális sokszínűség

	Egészségügyi szolgáltatás		átkelőhely, felüljáró aluljáró
	főközlekedési rendszerek		zöldterület
	tervezett fővárosi körút		vállalkozási övezet
	M4 metró tervezett szakasza		vegyes (kereskedelmi, lakó) terület
	M3 metró tervezett szakasza		intenzív lakóterület
	vasút		kertvárosias lakóterület
	Ecorys Kft. szerkesztése 2009. november		KONSZODILÁCIÓS FORGATÓKÖNYV

A Forgatókönyv hatásainak bemutatása

A **konszolidációs** forgatókönyvi változatban a kerület figyelembe veszi a magasabb rendű tervek előírásait, korlátozásait és ezen irányelvek mentén igyekszik lépéseket tenni a belső területek átstrukturálása érdekében. A hangsúly az egyes terület-felhasználási egységek (gazdasági, lakó) elválasztásán van, annak érdekében, hogy egy homogén térszerkezet jöhessen létre. Ebben a fejlődési irányban a legfontosabb feladat a gazdaságfejlesztési stratégián belül a fejlesztések rangsorolása, egymásra épülésének meghatározása. Figyelembe véve azt, hogy a hivatali struktúra felépítési és működési korlátaiból adódóan nem képes egy menedzselő szemléletet vinni, ezért a fejlesztések eredményessége érdekében az egyes fejlesztésekre az önkormányzat projektfejlesztő társaságok létrehozását célozza meg.

A társaságok feladata a kerület kiemelt pozíciójú ingatlanjainak, területeinek fejlesztése érdekében olyan együttműködési modelleket létrehozni, amelyek a terület adottságait figyelembe vevő profittermelő tevékenységek megtelepítését célozzák. A modell lényege tehát, az önkormányzat egyes ingatlanjainak a fejlesztésére, projektenként létrehozni a közigazgatás-tulajdonos és a fejlesztő-beruházó részvételével

Hosszú távú bérleteztetés (itt a vagyon az önkormányzat tulajdonában marad és a bérleteztetési időszak lejártá után az érték-növekedésen átment ingatlan kerül vissza az önkormányzat kezelésébe), vagy a magasabb értéken történő értékesítés érdekében.

Gazdaságfejlesztés: gazdaságfejlesztési koncepció alapján fejlesztések rangsorolása és projekt portfólió létrehozása. Az Önkormányzati fejlesztések menedzselését önkormányzati projektfejlesztő társaságok végzik, így a hivatal sincs túlterhelve és a piaci és a helyi érdekek is megfelelő arányban kerülnek figyelembevételre. A portfólió alapján ajánlja ki a kerület az egyes ingatlanjait, nem csupán passzívan várja a lehetséges befektetők érdeklődését. A projektfejlesztő társaságok révén az Önkormányzati tulajdon fejlesztése hatékonyabban valósul meg.

Intézményfejlesztés: az addig is sikeresen működő intézményhálózat tudatos fejlesztése, agglomerációs és fővárosi (anyagi, intézményhálózati) együttműködések kiépítése (már ma is sok agglomerációs lakos veszi igénybe a kerületi intézményeket, ugyanakkor ennek költségeit csak a kerület állja)

Urbanizáció-urbanizált területek: A mozaikos szerkezet racionalizálása, az egymást zavaró terület-felhasználási egységek elkülönítése, a magasabb szintű tervek figyelembevételével. Családi házas, kisvárosias, nagyvárosias lakóterületek, valamint a gazdasági és a lakóterületek szétválasztása által a belső konfliktusok csökkennek.

A közlekedési csomópontokba összpontosítani a vállalkozási területeket.

Szabadidő – idegenforgalom: A Bánya tó és a Filmstúdió mellett egy komplex szabadidő-szórakozató park kiépítése. Újpalotai Kiserdő rendezése a helyi lakosok szabadidős tevékenysége számára.

Épített környezet: Az eltérő intenzitású lakóterületek elkülönítése következtében a belső lakóterületi konfliktusok megszűnnek.

Természeti környezet: A beépített területek parkjainak karbantartása, fejlesztése mellett, a külső zöldterületek ütemezett fejlesztése is cél, Szila-patak, Rákos-patak Nevesincs-tó, Nagy-Turjános.

	B.) Konszolidáció
Kerületfejlesztés elsődleges forrásai	<ul style="list-style-type: none"> vagyongazdálkodás
Kerületfejlesztés intézményrendszere	<ul style="list-style-type: none"> Projektfejlesztő társaság(ok)
Az Önkormányzat szerepvállalása	<ul style="list-style-type: none"> a kapcsolódás lehetősége, aminek keretében az önkormányzat részt vesz azoknak a fejlesztési céloknak a megvalósításában, amiket egyrészt a Főváros és az agglomeráció fogalmaz meg, és amik kapcsolódhatnak a EU pénzügyi forrásaihoz is szabályozó szerep, aminek keretében a kerület egésze szempontjából fontos társadalmi és környezeti értékek érvényre juttatásával befolyásolja, tereli a fejlődési folyamatokat (pl. a tanulmánytervek révén publicitást teremt a közsféra által támogatott fejlesztések számára, vagy a helyi építési szabályok megalkotása révén befolyásolja a magánfejlesztéseket
Kerületfejlesztés hatása	<ul style="list-style-type: none"> fejlesztési területek rangsorolása helyi szabályozásban differenciált lakóterületek megjelenése betelepülők integrálása identitás építés, erősítés

C.) 'Dinamikus forgatókönyv'

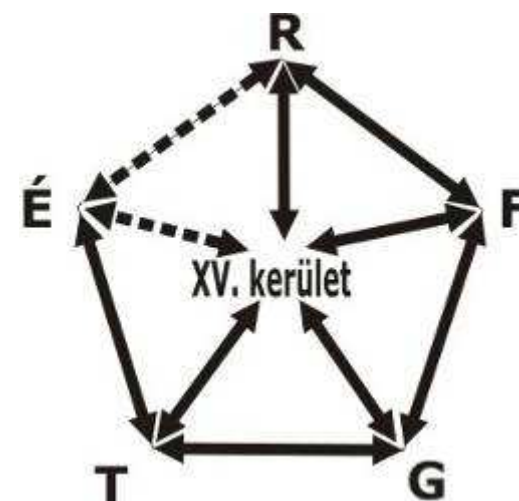
Az **önkormányzat** nem csupán **beavatkozik** a kerület fejlődésében, hanem mint **kezdeményező és irányító** jelenik meg. Mely elsősorban a kerület fejlődése szempontjából a felsőbb jogszabályokban rögzített, hátrányos adottságok mérséklése jelenti, hogy egy olyan differenciált városi struktúra alakuljon ki, ami nem csak a gazdasági szereplők, hanem a kerület lakossága szempontjából is kedvezőbb kerületi működést eredményez. A kerület nem vár a külső fejlesztőkre és utána azokat rangsorolja, hanem azoknak, a területeket **előkészítve vonzza ide a számára ideális fejlesztőket** (tisztá átlátható jogi környezet kialakítása). A differenciált városi struktúra lehetővé teszi a magas színvonalú lakóterületi rendszer kialakulását, ahol az eltérő funkciók nem ütköznek (lakó, gazdasági). A kompakt struktúrának köszönhetően csökken a környezetterhelés. Az irányító kerülethez egy **új identitás** tartozik, mely nem csak az újonnan betelepülők számára befogadható, hanem a meglévő lakosság is azonosulni tud vele.

Építőkövek

- **regionális környezet** – Budapest, Agglomeráció északi szektora, kapcsolat kelet és nyugat Magyarországgal, kapcsolat kelet Európával
- **fekvés** – Budapest perem kerülete, észak-keleti kapuja, infrastrukturális kapcsolatok, országos közlekedési csomópont
- **gazdaság** – kereskedelmi központok jelenléte, fejlesztési tartalékterületek, közlekedési kapcsolatok, innovatív környezet (Bp.)
- **életminőség** – jó műszaki infrastruktúra és szociális szolgáltatás, potenciális rekreációs területek, kimagasló alapfokú intézményhálózat, adminisztratív alközpontok megléte
- **társadalom, humán infrastruktúra** – csökkenő elvándorlás, magas gyermeklétszám, magas a munkaképes korúak aránya, kulturális sokszínűség

Kapcsolódás a stratégiai célokhoz és prioritásokhoz

Stratégiai célok	Budapest észak-keleti pólus kiépítése		Kisvárosias karakter erősítése
Prioritások	Gazdaságfejlesztés, piacépítés	Társadalmi innováció, mikro-regionális együttműködés erősítése	A térszerkezet kiegyensúlyozása, kerületi alközpontok létrehozása

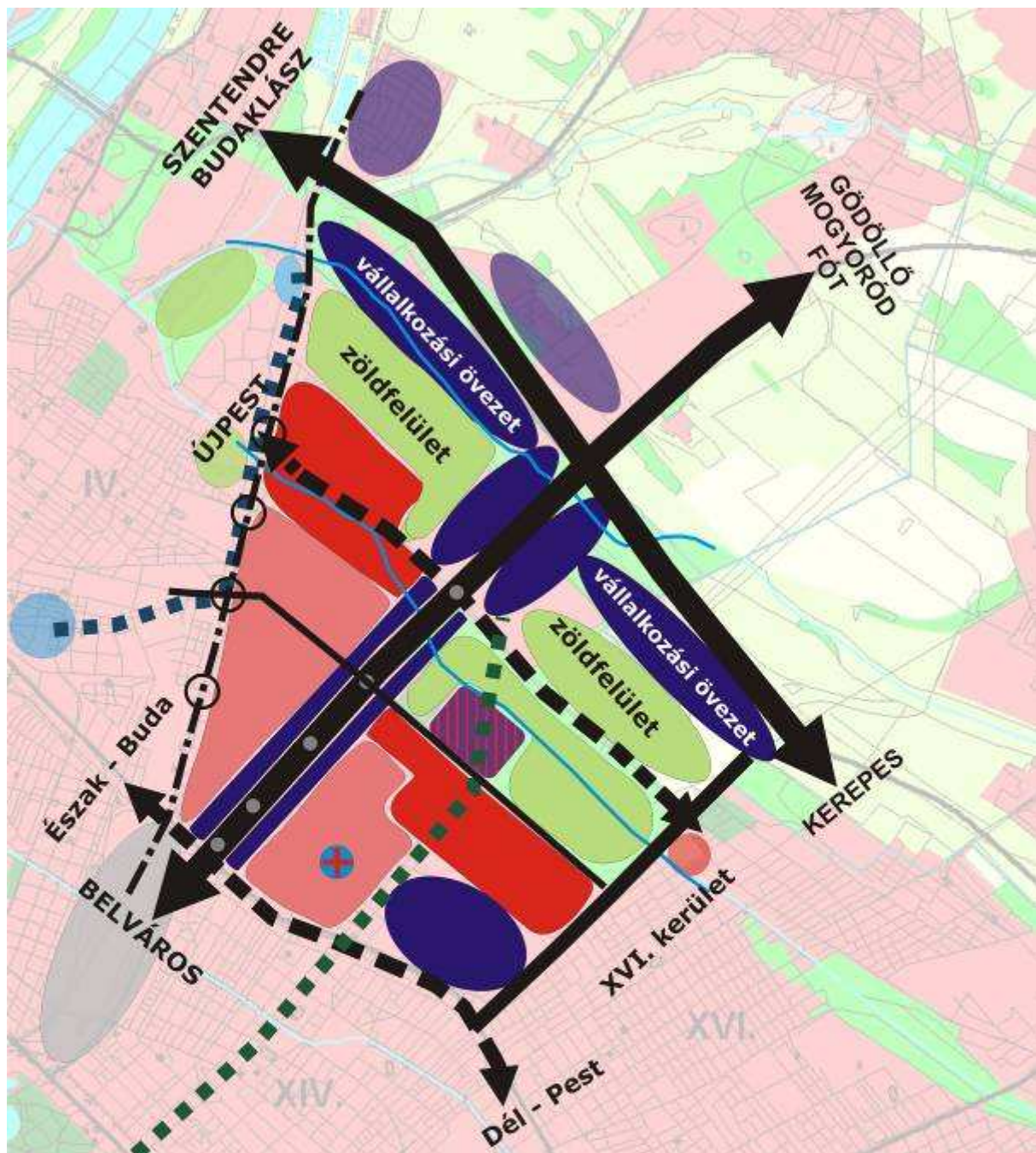
Eszközök; szükségletek

- kezdeményező, irányító önkormányzat
- tudatos és előkészített gazdaságfejlesztés
- politikai lobby
- markáns kiajánlási stratégia
- új identitás megteremtése

Akadályozó tényezők, veszélyek

- Hivatali bürokrácia
- Gyenge lobby tevékenység
- Egységes gazdaságfejlesztési koncepció hiánya
- Változás a Főváros ellenállásába ütközik

	Egészségügyi szolgáltatás		átkelőhely, felüljáró aluljáró
	főközlekedési rendszerek		zöldterület
	tervezett fővárosi körút		vállalkozási övezet
	M4 metró tervezett szakasza		vegyes (kereskedelmi, lakó) terület
	M3 metró tervezett szakasza		intenzív lakóterület
	vasút		kertvárosias lakóterület
	Ecorys Kft. szerkesztése 2009. november		DINAMIKUS FORGATÓKÖNYV

A Forгатókönyv hatásainak bemutatása

A **dinamikus fejlődési** alternatíva rója a legnagyobb feladatot a város irányításra, hiszen ebben a változatban a legerőteljesebb a beavatkozás igénye.

Ebben a változatban, a kínálati modellre való áttérés azon a felismerésen alapszik, hogy az eddigi gazdasági stratégia, azaz a spontán folyamatokra való reagálás nem tudta megfelelő pozícióba hozni a kerület BELSŐ ADOTTSÁGAI-t.

A kínálati modell logikája egyszerű; nem másnak kell felfedeznie, hogy mire alkalmas a kerület, hanem ő maga méri fel a lehetőségeket, az adottságai nyújtotta keresleti igényeket és megteremti a lehetőségekhez való alkalmazkodás feltételeit, ezzel gerjeszti a keresletet, kezdeményezi a kívánatos fejlődést.

A kínálati modell egyenlő tehát az egymást erősítő és kiegészítő (komparatív) előnyök pozícióba, helyzetbe hozásával, kijánlásával, kínálatával. Mivel mindaz, aminek megvalósulását gerjesztjük, a piaczgazdaság által kell megvalósuljon.

Ezen a fejlődési úton a közösség hosszú távú érdekének, a fenntarthatóságnak a figyelembevételével, a rövidtávú keresleti igényekre figyelemmel alakítja ki a kerület belső struktúráját, olyan módon, hogy a piac reagáljon a fejlesztési kijánlásra, megtalálja benne saját logikáját, érdekének kielégítési lehetőségét, azaz ő is lehetőségnek tekintse a kínálatot.

Ugyanakkor ez a modell rejti magában a legtöbb konfliktus lehetőségét is. Ahhoz, hogy a kerület térszerkezeti struktúráját racionalizálni tudja (az autópályák melletti sávba kerüljön egy intenzív vállalkozási terület, melyet egy rekreációs zóldsáv választ el a lakóterülettől) a magasabb szintű tervek módosítása, a Főváros és az érintett tulajdonosokkal való együttműködés kialakítása szükséges.

Gazdaságfejlesztés: gazdaságfejlesztési koncepció alapján fejlesztések rangsorolása és projekt portfólió létrehozása, a fejlesztési területek előkészítése. A már előkészített fejlesztési területeket ajánlja ki az Önkormányzat, így irányítva a kerületi fejlesztéseket. A fejlesztési területek előkészítését a városigazgatóság végzi, amely szervezet átlátja az egész kerületre vonatkozó teljes fejlesztési portfóliót.

Intézményfejlesztés: az addig is sikeresen működő intézményhálózat tudatos fejlesztése, agglomerációs és fővárosi (anyagi, intézményhálózati) együttműködések kiépítése (már ma is sok agglomerációs lakos veszi igénybe a kerületi intézményeket, ugyanakkor ennek költségeit csak a kerület állja)

Urbanizáció-urbanizált területek: A mozaikos szerkezet racionalizálása, az egymást zavaró terület-felhasználási egységek elkülönítése. A magasabb szintű tervekben rögzített terület-felhasználási konfliktusok feloldása a cél. A lakóterületektől egy zóldsáv választja el a vállalkozási területeket. Ugyanakkor a vállalkozási területek a lakóterületektől távolabbra kerülnek az autópálya mellé, így a környezetterhelés megmarad az utak mentén és nem tolódik el a beépített területek irányába. A lakó és a gazdasági területek nem egymás mellett helyezkednek el nem is zavarják egymást, a zóldsáv, így a lakóterület mellé kerül ezáltal nem csak puffer zónaként tud működni, hanem, mint szabadidős – rekreációs terület. A megvalósítás sikeressége függ a politikai lobby erősségétől, hogy a kerület képes-e magasabb szintű tervek megváltoztatására, valamint a tulajdonsokkal való megegyezéstől.

Szabadidő – idegenforgalom: A Bánya tó és a Filmstúdió mellett egy komplex szabadidő-szórakozató park kiépítése. Ujpalotai Kiserdő rendezése a helyi lakosok szabadidős tevékenysége számára.

Épített környezet: Az eltérő intenzitású lakóterületek elkülönítése következtében a

belső lakóterületi konfliktusok megszűnnek.

Természeti környezet: A beépített területek parkjainak karbantartása, fejlesztése mellett, a külső zöldterületek ütemezett fejlesztése is cél, Szila-patak, Rákos-patak Nevesincs-tó, Nagy-Turjános.

	C.) Dinamikus fejlődés
Kerületfejlesztés elsődleges forrásai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ portfólió kezelés, magántőke bevonása
Kerületfejlesztés intézményrendszere	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Városigazgatóság
Az Önkormányzat szerepvállalása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ piacteremtő szerep, aminek keretében a magánvállalkozások feltételeinek megteremtésével (pl. infrastruktúra, adópolitika) az önkormányzat képes a beruházók érdeklődését felkelteni, ill. ezen keresztül a beruházások helyválasztását és érdekviszonyait befolyásolni ▪ a partnerség, aminek keretében az önkormányzat maga is részt vesz olyan magánfejlesztések megvalósításában, amelyek a közösség egészének érdekeit szolgálják, miközben elősegíti a civil szféra részvételét is (public-privat-partnership)
Kerületfejlesztés hatása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ markáns kiajánlási stratégia ▪ új identitás megteremtése ▪ politikai lobby erősítése ▪ kezdeményező önkormányzat

ÉRTÉKVÁLASZTÁS

Értékválasztási dilemmái

Az előző fejezetben felvázolt forgatókönyvi változatok közötti választás természetesen nem jelenti azt, hogy olyan kerületfejlesztés valósulna meg, amely nem teljes körűen veszi figyelembe a kerület adottságait. A választás ebben az esetben arra vonatkozik, hogy a kerület vezetése milyen várospolitikai, irányítási szerepet, hozzáállást választ, milyen szerepet képes a jelenlegi helyzetben felvállalni, milyen dinamikával tud azonosulni, amely mellett hosszú távon képes elköteleződni.

Abban az esetben, ha a vezetés a **dinamikus forgatókönyv** mellett dönt, az azt jelenti, hogy a kerület érdekében a vezetés egy dinamikus, beavatkozó politikát, lobby tevékenységet folytat, aktív szereplője és katalizátora a folyamatoknak. Egészséges keretek között próbál meghatározó szerepet felvállalni a gazdaság fejlesztésében a kerület irányításában. Nem feltétel nélkül fogadja el a magasabb tervezői egységekből érkező döntéseket, hanem a kerület és egész Budapest érdekeit figyelembe véve mérlegel és ez alapján hozza meg a saját döntését a fejlődéssel, fejlesztéssel kapcsolatban. A fejlesztési szándékaihoz keresi a meg a legmegfelelőbb befektetőt, nem a befektető határozza meg a fejlesztés irányát. A környező kerületekkel való kapcsolatok területén is egy kezdeményező irányt választ, a közös célok érdekében szorgalmazza és előkészíti az együttműködést.

Amennyiben a Képviselőtestület a **konzolidációs forgatókönyv** mellett dönt, akkor csak mérsékelt dinamikát vállal fel, a lobby tevékenysége sem, olyan intenzív, mint az előbb felvázolt forgatókönyv esetében. Az esetek többségében nem vállalja fel a kezdeményező szerepet, ugyanakkor, kész aktívan a kezdeményezések mellé állni, a kerület szempontjából a legideálisabb partnerséget kialakítani.

A tágabb tervezői egységekből érkező döntéseket elfogadja, nem igyekszik azokat a kerület szempontjai szerint változtatni. A vagyonával tudatosan gazdálkodik, a megjelenő befektetőket, igyekszik a kerület szempontjából legideálisabb útra terelni, de nem ő keresi a fejlesztési szándékaihoz a befektetőket.

Az első, vagyis a **szokásos üzletmenet forgatókönyv** esetében politikai döntéseket megalapozó irány alapelve, hogy az Önkormányzat tevékenységi körét törvényben szabályozták, a politikai vezetők az itt meghatározott feladatok magas színvonalú ellátására törekednek.

Az eltérő forgatókönyvek közötti választás nem jelenti azt, hogy az egyes forgatókönyvi változatokra jellemző irányt minden esetben alkalmazni, kell. A dinamikus váropolitika nem jelenti a feltétel nélküli beavatkozást, ha egy területen nincs erre szükség. A választás ebben az esetben arra vonatkozik, hogy ha valahol be kell avatkozni ott a vezetés képes dinamikus erőt képviselni a kitűzött cél megvalósítása érdekében.

A beavatkozási területek összefoglalása

	Konszolidációs forgatókönyv	Dinamikus forgatókönyv
identitásfejlesztés	Meglévő 3 kerületrész identitásának fejlesztése külön- külön	3 kerületrész összehangolásával a kerület egységes új identitásának megtalálása
gazdaságfejlesztés	A meglévő gazdasági területek fejlesztése átalakítása a kerület szempontjából idealizálása. A kerület szempontjából ideális funkciókkal való megtöltése.	Gazdasági területek a kerület szempontjából való ideálisabb elhelyezése, az M0 autópálya felé történő eltolása, M0-M3 csomópont környékén gazdasági terület kijelölése, Késmárk u.-i gazdasági terület átalakulásának ösztönzése munkahelyi területté, innovációs központtá
településfejlesztés	Újpalota – nagyvárosias lakóterület jellege megmarad	Újpalota – nagyvárosias lakóterület jellege megmarad
	Pestújhely – kertvárosias jellege megmarad, társasházak beékelődése nem megengedett	Pestújhely – kertvárosias jellege megmarad, társasházak beékelődése a családi házak közé nem megengedett
	Rákospalota – kertvárosias jellegét megőrzi – társasházak beékelődése a családi házak közé nem megengedett	Rákospalota – déli részén kertvárosias jellegét megőrzi, északi részén a terület kisvárosias szintig történő besűrűsödése megengedett (pl. növényolajgyár környéke)
	Alközpontok fejlesztése (Rákospalota, Pestújhely, Újpalota)	Alközpontok fejlesztése (Rákospalota, Pestújhely, Újpalota)
	Elővárosi vasút fejlesztése	Elővárosi vasút fejlesztése, erős lobby tevékenység a metro kiépítéséért
	Beépített területeket zöldfelületeinek fejlesztése, Bánya-tó fejlesztése, Kiserdő fejlesztése	Beépített területeket zöldfelületeinek fejlesztése mellett, a patakok rehabilitációja, rekreációs hasznosítása, Bánya-tó fejlesztése, Kiserdő fejlesztése, meglévő zöldterületi rendszer racionalizálása a kerület szempontjából (autópálya melletti zöldterületek eltolása a lakóterületek felé)
		Területcsere Fóttal (az M0 utópálya másik oldalára átkerült területek esetében)

Értékválasztási javaslat

Az eddigi megbeszélések és egyeztetések alapján a szakértői javaslat a konszolidációs és a dinamikus forgatókönyv közötti átmenetet a kettőnek bizonyos elemeit ötvöző várospolitikai értékválasztás.

A kerület elsődleges érdekét szem előtt tartva a dinamikus forgatókönyv tűnhet a legideálisabbnak hiszen mindenek fölé a helyi érdekeket helyezi, ugyanakkor ez rejti magában a legtöbb konfliktus lehetőségét, a legtöbb buktatót, hiszen a fejlesztések egy része elhúzódhat, megtorpanhat egy magasabb szintű politikai erő, érdek ellenállása miatt.

A két forgatókönyv átmenete, ötvözte rangsorolja azon fejlesztéseket, melyek esetében a dinamikusabb irány szükséges, valamint azokat, melyek a konszolidációs forgatókönyv irányai között is megvalósulhatnak.

Az **identitás fejlesztés** területén a kerület szempontjából ideális, ha egységesen kezeljük az egész kerületet. Hosszú távon az egységes identitás kilakaitása a cél, amely identitással az egész kerület lakossága, valamint az újonnan betelepülők is azonosulni tudnak. Az egységes üzenet természetesen nem jelentené az egyes kerületszempontok meglévő identitásának lerombolását, hanem azoknak az egész kerület identitásába történő beépítésével valósulna meg. Ezáltal megszűnnének az egyes kerületszempontok közötti társadalmi feszültségek, egy egységes kerületi társadalmi értékrendszer alakulhat ki.

A **településfejlesztés** területén a lakóterületeknél, Újpalota esetében a meglévő nagyvárosias lakóterületi megjelenés maradna, változásra nincs szükség. Pestújhely esetében szintén a meglévő karakter védelmét javasoljuk. A családházak közé ékelődő társasházak megjelenésének megakadályozásával. Rákospalota teszi ki a kerület legnagyobb részét. A kerületszempont jelenleg sem rendelkezik teljesen egységes képpel. A Szentmihályi út vonalától délre a jelenlegi karakter védelme, a családházak közé ékelődő társasházak megjelenésének visszaszorítása lenne a cél. A Szentmihályi úttól északra azon területeken, ahol a lakóterület besűrűsödése már megindult, ott a kisvárosias jelleg kialakulásának az ösztönzése, ahol egységes kertvárosias rész található ott annak védelmét javasoljuk. A növényolajgyár környékén egy intenzívebb beépítés lenne indokolt kisvárosias jelleggel.

Természetesen Rákospalotán is az eltérő sűrűségű területek nem tömbön belüli vegyes megjelenése, hanem egységes tömbök kialakulása lehet a kerület célja.

Fontos célkitűzés a három kerületszempont központjának funkcionális meghatározása, fejlesztése. Rákospalota az Önkormányzat és környéke, Újpalotán a Pólus Center és környéke. Pestújhely esetében mérlegelni kell az alközpont kialakításának szükségességét, valóban reális igény van-e rá. Amennyiben igen akkor a Pestújhelyi út mentén keresendő a helye, esetleg a Sztárai Mihály tér és környéke.

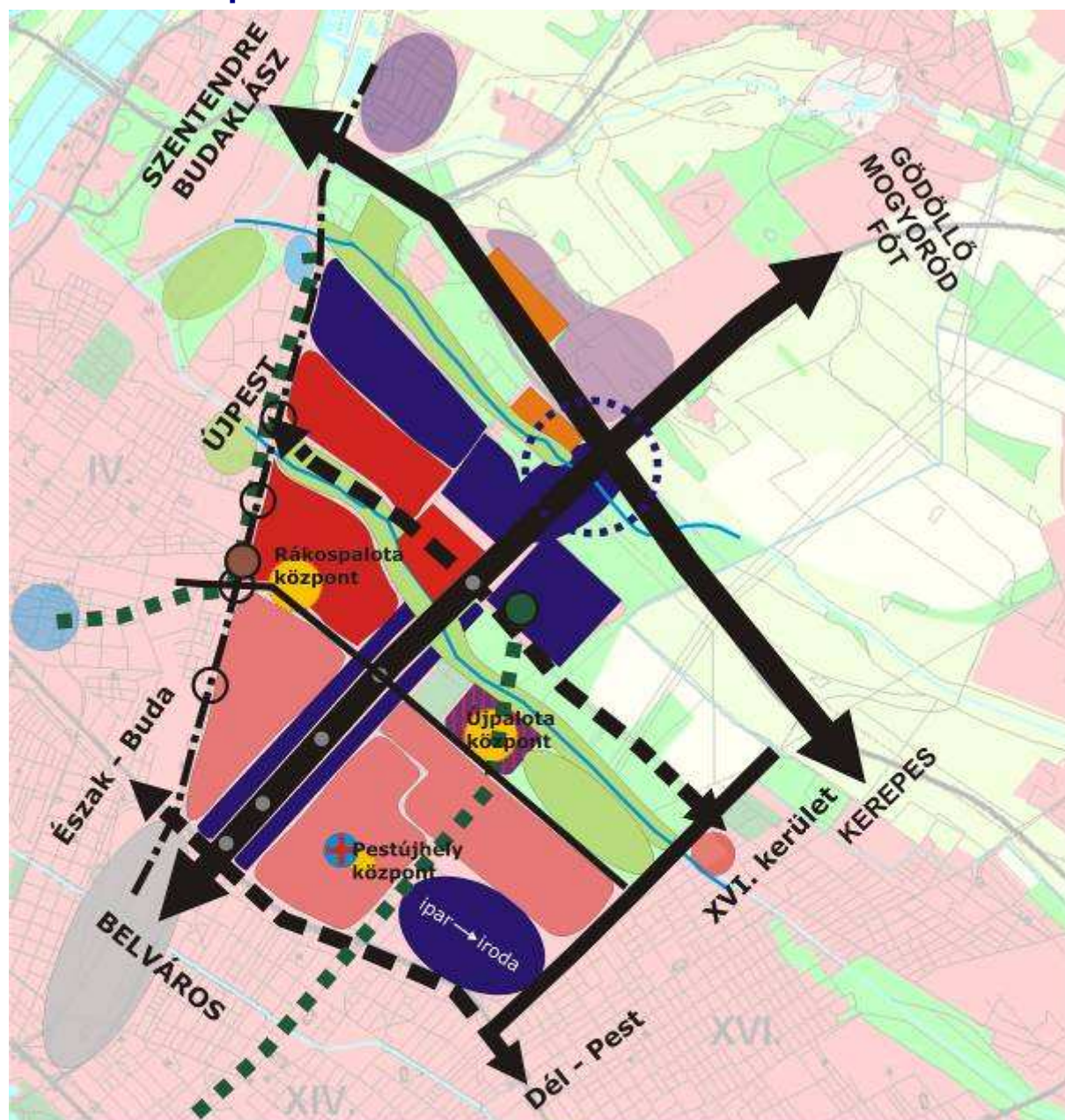
A **zöldterületek fejlesztése** setében a városi terek és parkok fejlesztésén túl javasoljuk a Bánya-tó és környékének, patakok mentének, a Kiserdőnek tudatos rekreációs – szabadidős fejlesztését. A patakok fejlesztése esetében az Önkormányzatnak a Fővárossal való együttműködést kezdeményeznie kell.

Az elővárosi vasút fejlesztése önmagában nem elegendő, ahhoz, hogy egy jó közlekedési kapcsolatot jelentsen, a gépkocsi használat alternatívájaként jelenjen meg a kerület szempontjából. Ehhez megfelelő ráhordó hálózat kiépítése és a környék fejlesztése szükséges. A metró megépítése jelentős előnyökkel járna a kerület szempontjából. Csökkenne az átmenő forgalom, jobb elérhetőséget biztosítana a belvárossal. Ezért a kerület szempontjából egy intenzív kezdeményezésre van szükség, ahhoz, hogy a XV. kerületig kiépüljön a metró, a XIV. kerülettel és az érintett gazdasági szektorokkal összefogva javasoljuk a lobby tevékenység kifejtését.

A **gazdaságfejlesztés** területén is egy a konszolidációs és a dinamikus forgatókönyv elemnek ötvözetét javasoljuk. A meglévő gazdasági területek M0 autópálya mentén való kijelöléséhez az ott lévő zöldsáv átsorolása szükséges, mely csak Fővárosi hozzájárulással valósulhat meg. Amely csak egy nagyon erős politikai lobby eredményeként jöhet létre, és a terület tulajdonosokkal is meg kellene egyezni. Jelen koncepció keretein belül az M0 – M3 autópálya csomópontjánál javasolunk gazdasági területté történő átsorolást. A meglévő gazdasági területek fejlesztésénél eldöntendő, hogy a kerületnek mi a célja, beengedi-e kereskedelmi és logisztikai központokat, vagy egy kevésbé környezetterhelő gazdasági - vállalkezési tevékenységek megtelepedést ösztönzi. Mind két esetben javasoljuk a területek tudatos előkészítését és intenzív kijaánlását, hogy a kerület választhasson a befektetők közül. A Késmárk utcai iparterület ipari parkká fejlesztését nem javasoljuk, mivel az lakóterületek közé ékelődve helyezkedik el. A két funkció egymást zavarja, ráadásul az iparterületet csak a kerületen áthaladva tudják a tehergépjárművek megközelíteni. A terület átalakulásának ösztönzése lehet a cél munkahelyi, irodai területté, innovációs központtá. Az ipari park számára a lakóterületektől távol elhelyezkedő, az autópályákhoz közelebb eső területen való kijelölését javasoljuk.

Beavatkozási pontok

	fő közlekedési rendszerek		kereskedelmi, szálláshely fejlesztése
	tervezett fővárosi körút		vállalkozási övezet fejlesztése
	metró tervezett szakasza/megálló		zöldterület fejlesztése
	vasút		rehabilitálandó patak
	tervezett elővárosi vasút megálló		vegyes (kereskedelmi, lakó) terület
	átkelőhely, felüljáró/aluljáró		lakóterület sűrűsödése megengedett
	kerületi alközpont fejlesztése		lakóterület karakter megőrzése
	volt kórház fejlesztése		területcsere Fóttal
	Ecorys Kft. szerkesztése 2009. november		BEAVATKOZÁSI PONTOK